

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики
30 грудня 2020р. № 367

**ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ СТАТИСТИЧНОГО
ВИРОБНИЦТВА В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ СТАТИСТИКИ**

Київ – 2020

Державна служба статистики України

З метою реформування державної статистики для задоволення сучасних потреб суспільства в об'єктивній, достовірній та неупередженій статистичній інформації, передбачених Програмою розвитку державної статистики до 2023 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 року № 222, зокрема у частині імплементації міжнародних стандартів та переходу до процесно-орієнтованої системи виробництва статистичної інформації, здійснено підготовку Глосарія термінів національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики (далі – Глосарій).

Глосарій розроблено з метою встановлення єдиних термінів та понять у практиці проведення державних статистичних спостережень за процесами типової моделі статистичних бізнес-процесів виробництва статистичної інформації (GSBPM), на підставі якої розроблено та ухвалено рішенням Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату від 25 травня 2018 року національну модель статистичного виробництва в органах державної статистики, що сприятиме просуванню кращих практик щодо використання загальних підходів у статистиці, реалізації Принципів діяльності органів державної статистики України, затверджених наказом Держстату від 17 серпня 2018 року № 170, та імплементації Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2009 року.

Глосарій призначений для використання працівниками органів державної статистики, а також може бути корисний для інших заінтересованих користувачів статистичної інформації.

Глосарій підготовлений відповідно до договору між Національною академією статистики, обліку та аудиту (далі – НАСОА) та Державною службою статистики України в рамках виконання науково-дослідної теми "Розробка Глосарія термінів національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики", головний виконавець д.е.н. Васечко О. О., керівник від НАСОА д.е.н. Момотюк Л. Є., за участі фахівців департаменту статистичної методології Державної служби статистики України.

Глосарій схвалений Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 18 грудня 2020 року № КПУМ/27-20).

Держстат

вул. Шота Руставелі 3, Київ, 01601

<http://www.ukrstat.gov.ua>

телефон: (044) 287-24-22

адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення	4
Глосарій термінів національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики	5
А	5
Б	12
В	16
Г	30
Д	33
Е	41
Є	43
Ж	43
З	43
І	49
Й	56
К	57
Л	69
М	71
Н	80
О	87
П	97
Р	139
С	148
Т	164
У	169
Ф	172
Х	175
Ц	175
Ч	176
Ш	178
Ю	179
Я	179
Список використаних джерел	181

Скорочення

ЄС	– Європейський Союз;
EUROSTAT	– Європейська статистична агенція;
EDIMBUS	– Editing and Imputation in Cross-Sectional Business Surveys
CES	– Conference of European Statisticians;
ILO	– International Labour Organization;
OECD	– Організація економічного співробітництва та розвитку;
ISI	– Міжнародний статистичний інститут;
ESMS	– Euro-SDMX Metadata Standard;
GSBPM	– Generic Statistical Business Process Model - Типова модель процесів статистичного виробництва;
MCV	– Metadata Common Vocabulary;
METIS	– UNECE Working Group on Statistical Metadata;
SDMX	– Statistical Data and Metadata Exchange;
ДСС	– державне статистичне спостереження;
UNESCO	– United Nations Education, Science and Culture Organization;
UNECE	– United Nations Economic Commission for Europe;
UNSD	– United Nations Statistics Division.

**Глосарій термінів національної моделі статистичного виробництва в
органах державної статистики**

Код	Термін (поняття)	Трактування	Джерело
1	2	3	4
A			
A001	Автоматичне кодування	Загальний термін для позначення методів кодування, відповідно до яких дані кодуються комп'ютерною програмою. Передбачає здійснення кодування відповідей, у тому числі й вербальних, і прийняття рішення безпосередньо програмою.	Hacking & Willenborg, 2012. Macchia S. and Murgia M., 2002.
A002	Автоматичне редагування	Загальний термін для позначення методів редагування, відповідно до яких дані перевіряються і коригуються комп'ютерною програмою.	Memobust, 2014.
A003	Авторегресійна модель	Економетрична модель, в основі якої лежить авторегресійний процес. Містить також лагові версії окремих або всіх ендогенних змінних, передбачених специфікацією моделі. Авторегресійна модель передбачає, що результативна змінна лінійно залежить від своїх попередніх значень.	Memobust, 2014.
A004	Авторегресивний процес першого порядку	Модель, що належить до класу авторегресивних (АР), у якій поточний рівень моделюється на основі попередніх рівнів.	Memobust, 2014.
A005	Агрегат економічний	Складена узагальнююча величина, яка вимірює результат різних аспектів економічної діяльності. Основним економічним агрегатом є ВВП.	INSEE – Definitions.
A006	Агрегація даних	Процес приведення деталізованих даних до більш узагальненого вигляду їх подання. Полягає в обчисленні так званих агрегатів – значень, отриманих у результаті використання функції агрегації, до певного набору фактів, пов'язаних із певним вимірюванням.	Cai et.al., 2019. Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
		Агрегація може здійснюватись різними методами: шляхом простого підсумовування, обчислення середнього або медіани, вибору максимального чи мінімального значення, а також зважування даних.	
A007	Адекватність моделі	Відповідність моделі модельованому об'єкту чи процесу. Адекватність є відносним поняттям, оскільки повної відповідності моделі реальному об'єкту бути не може, інакше це була б не модель, а сам об'єкт. При моделюванні йдеться не про адекватність загалом, а тільки про ті властивості моделі, які розглядаються як істотні для дослідження. Труднощі вимірювання економічних величин ускладнюють проблему адекватності економічних моделей.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
A008	Адміністративна одиниця	У контексті використання адміністративних даних для статистичних цілей, це є одиниця – носій адміністративних даних. Така одиниця може співпадати або не співпадати з тими одиницями, від яких безпосередньо збираються дані в ході статистичного спостереження. Одиниця, створена та зареєстрована у порядку, встановленому законодавством.	Essnet Admin Data Glossary 1.1. Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.
A009	Адміністративне джерело	Сховище даних, що містить інформацію, яка збирається та зберігається з метою впровадження та забезпечення одного чи декількох адміністративних регуляторних актів. У більш широкому розумінні, це – будь-яке джерело даних, яке містить інформацію, що збирається насамперед для адміністративних	Essnet Admin Data Glossary 1.1 (first part). SDMX, 2009. Eurostat Business Registers Recommendations Manual.

1	2	3	4
		(нестатистичних) цілей, але яке може бути використано також і для статистичних цілей.	
A010	Адміністративне регулювання	Сукупність докладних вказівок, що мають силу закону і розроблені для практичної реалізації політики в певних сферах діяльності (наприклад, постанови, накази та інші регуляторні документи). Як правило, вони стосуються визначеної сукупності фізичних та/або юридичних осіб, які зобов'язані їх дотримуватись.	Essnet Admin Data Glossary 1.1.
A011	Адміністративний реєстр	Адміністративні реєстри походять з адміністративних джерел і відповідно до статистичної практики кожної окремої країни можуть набувати статусу статистичних реєстрів після проходження статистичної обробки з метою їх адаптації до статистичних потреб.	UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
A012	Адміністративні дані	Дані, що мають адміністративне походження, до того як бути обробленими, перевіреними та погодженими національною службою статистики. Дані, отримані на підставі спостережень, проведених державними органами (за винятком органів державної статистики), органами місцевого самоврядування та іншими юридичними особами відповідно до законодавства та з метою виконання адміністративних обов'язків та завдань, віднесених до їх компетенції.	Essnet Admin Data Glossary 1.1. Стаття 1. "Визначення термінів" Закону України "Про державну статистику".
A013	Адміністратор бази даних	Спеціальна службова особа (група осіб), яка володіє інформацією щодо бази даних та її структури і відповідає за її ведення, використання та розвиток. Входить до складу адміністрації управління базами даних.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
A014	Активне	Статистична одиниця, яка є	Eurostat-OECD

1	2	3	4
	підприємство	активною в будь-який момент часу впродовж визначеного облікового періоду. У контексті демографії підприємств встановлена наявність обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) та/або працівників у будь-який період часу з 1 січня по 31 грудня року.	Manual on Business Demography Statistics (chapter 6). МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
A015	Актуальність лог-інформації	Ступінь корисності інформації логів.	Memobust, 2014.
A016	Алгоритм саундекс	Фонетичний алгоритм, який є стандартною характеристикою багатьох відомих СКБД, таких як DB2, PostgreSQL, MySQL, Ingress, MS SQL і Oracle. Спочатку використовувався як фонетичний алгоритм для індексації назв на основі звуку (від англ. soundex). Пізніше подібний алгоритм був розроблений для слів голландською мовою. Удосконаленими версіями алгоритму саундекс для англійської мови є Metaphone і Double Metaphone.	Memobust, 2014.
A017	Алгоритм Феллегі-Сантера	Метод зв'язування записів, формалізований Іваном Феллегі та Аланом Сантером у 1969 році. Теорія Феллегі-Сантера залишається й донині математичним підґрунтям для багатьох практичних рішень в області зв'язування записів.	Memobust, 2014.
A018	Аналіз вигод і витрат	Метод економічної оцінки, який застосовується при прийнятті рішень під час розробки програм статистичних спостережень. Метод дозволяє виявити, які саме вигоди і витрати необхідно врахувати, щоб оцінити економічний результат від здійснення спостереження. При	Haraldsen et al., 2013. Prest and Turvey, 1965.

1	2	3	4
		цьому здійснюється дисконтування майбутніх вигод і витрат у часі з метою отримання приведеної (дисконтної) вартості і виявлення відповідних обмежень.	
A019	Аналіз ризиків (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 4 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (OQRM), на якому аналізуються можливі причини і наслідки проблем стосовно області фокусування. Наприклад, помилки програмного забезпечення призводять до проблем з точністю оцінок.	P.W.M. van Nederpelt, 2012.
A020	Аналіз статистичний	Метод аналізу, що базується на використанні статистичних оцінок і є стадією статистичного дослідження. У процесі статистичного аналізу досліджуються характерні особливості структури явища, зв'язки, тенденції, закономірності розвитку, які завершуються інтерпретацією отриманих результатів, прийняттям або неприйняттям нульової гіпотези дослідження, формулюванням теоретичних і практичних висновків та пропозицій.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
A021	Анкета	Об'єднана єдиним завданням дослідження система запитань, спрямована на виявлення кількісних та якісних характеристик об'єкта і предмета аналізу. Головна вимога до побудови анкети – таке формулювання запитання, яке є зрозумілим різним групам респондентів (за віком, статтю, рівнем освіти, місцем проживання або видом економічної діяльності тощо). Для цього слід знати і дотримуватися певних правил і принципів побудови анкети та побудови запитань. Формулювання запитань є основним і найскладнішим	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
		етапом складання анкети. Усі запитання можна класифікувати за формою, змістом та функцією. За формою запитання бувають відкриті, закриті, напіввідкриті, прямі та опосередковані; за змістом – запитання про особу респондента, факти діяльності тощо, за функцією – основні та неосновні. Будь-яка анкета містить ввідну, змістовну (основну) та кінцеву частини.	
A022	Анкетування	Вербально-комунікативний метод, що полягає у збиранні відомостей від респондентів за допомогою спеціально сформованого переліку запитань – анкети, тобто анкетування – це опитування за допомогою анкети, що проводять за потреби визначення думки щодо певних питань окремих груп респондентів (населення або підприємств) та з метою охопити значну кількість осіб за короткий термін. Анкетування дозволяє з найменшими витратами отримати високий рівень масовості дослідження. Особливість методу – анонімність респондента, стислі строки проведення анкетування. Процес анкетування охоплює етапи підготовки анкет, їх розповсюдження і збирання заповнених анкет, обробки та аналізу отриманих даних.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
A023	АРГУС	Під терміном АРГУС (Argus) розуміються два пакети програмного забезпечення для контролю за розкриттям статистичних даних: μ -Argus та t -Argus. μ -Argus – спеціалізований програмний пакет для захисту мікроданих, яким передбачається два основні технічні рішення з метою захисту: глобальне перекодування та локальне блокування. У результаті глобального перекодування	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		<p>декілька категорій змінної об'єднуються в одну. Результат від локального блокування виявляється у тому, що одне або декілька значень у небезпечній комбінації приховуються, наприклад шляхом їх заміни на відсутнє значення. Як глобальне перекодування, так і локальне блокування призводять до часткової втрати інформації, тобто або надається менш деталізована інформація, або ж певна інформація взагалі не надається.</p> <p><i>t-Argus</i> – спеціалізований програмний інструмент для захисту табличних даних. <i>t-Argus</i> використовується для підготовки вихідних таблиць, які гарантують збереження конфіденційності оприлюднених даних. У <i>t-Argus</i> також використовуються обидва вищезазначені для <i>μ-Argus</i> технічні рішення: глобальне перекодування та локальне блокування. Для <i>t-Argus</i> блокування полягає у приховуванні значень комірок таблиці.</p>	
A024	Асиметрія у дзеркальній статистиці	<p>Асиметрії є невід'ємною рисою всіх статистичних даних, для яких збирається дзеркальна статистика, тобто щодо яких дві країни збирають один і той самий тип інформації відносно один одного. Асиметрія виникає, коли дані щодо однієї й тієї ж самої транзакції однієї країни не відповідають даним, які повідомляє країна-партнер. Наприклад, кредити та дебети, про які одна країна повідомляє іншій, теоретично повинні відповідати debетам та кредитам цієї країни-партнера. У дійсності з різних причин рідко два джерела даних дають ідентичні результати, що призводить до виникнення глобальної асиметрії.</p>	Eurostat : Economic globalisation- Globalisation in macroeconomic statistics- Data quality- Data asymmetries.

1	2	3	4
A025	Атрибут	Суттєва, невід'ємна якісна властивість предмета або явища. У статистичній практиці це насамперед така властивість, яка розглядається як позитивна чи корисна, тобто необхідна для забезпечення цілісності об'єкта.	Longman, 2010.
A026	Атрибут одиниці реєстру	Регулярно оновлювана характеристика одиниці реєстру. Атрибути одиниць статистичного реєстру можуть бути впорядковані за групами. Відповідно, можуть бути визначені атрибути, що стосуються ідентифікаційних даних, контактних даних, класифікацій, демографічних характеристик, відношення до інших одиниць реєстру, а також атрибути, що підтримують ведення реєстру та статистичні процеси. З урахуванням характеру супроводу та можливості змін атрибутів у часі розрізняють атрибути адміністративні та статистичні.	Memobust, 2014.
Б			
B001	Багатоваріантна імпутація	Імпутація кількох відсутніх значень змінних у записі.	CBS Methods Series Glossary.
B002	Багатогалузеве підприємство	Підприємство, яке працює в декількох галузях, які можуть належати як до одного або до різних видів економічної діяльності.	Memobust, 2014.
B003	База даних	Сукупність елементів даних, організованих за певними правилами, що передбачають загальні принципи опису, зберігання й маніпулювання даними, незалежно від прикладних програм. Відображає стан об'єктів і їх взаємозв'язки у заданій предметній площині, є інформаційною моделлю; звертання до неї здійснюється за допомогою системи керування базами даних (СКБД).	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
B004	База знань	Набір фактів, правил і процедур специфічної сфери інтересу, які організуються у систему за допомогою спеціальних програмних засобів з метою забезпечення пошуку, зберігання, перетворення і занесення до пам'яті комп'ютера структурованих одиниць знань.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
B005	Базисний/ еталонний період	Період часу або момент часу, з яким співвідноситься вимірюване спостереження. Базисний і еталонний періоди не обов'язково збігаються. Базисний період зазвичай відповідає поточній практиці періодичного обрання певних років для порівняння і розрахунків індексів (наприклад, раз на 5 або 10 років), що пов'язано із періодичністю врахування накоплених структурних зрушень у складі досліджуваного явища чи об'єкта. Еталонний період обирається в силу своєї виключності – або як найкращий, або як найбільш характерний, або такий, у який кардинально змінились тренди, а також – рік переходу на принципово нову класифікацію.	RAMON, Eurostat metadata server – Statistical Concept.
B006	Базовий контроль роботи фахівців з інтерв'ювання	Перевірка дотримання термінів надання та якості заповнення анкет (запитальників) фахівцями з інтерв'ювання (інтерв'юерами). Цей вид контролю проводиться в територіальних органах державної статистики на постійній основі для виявлення й усунення помилок, їх аналізу та проведення заходів з метою запобігання помилок у майбутньому.	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств".
B007	Банк даних	Автоматизована інформаційна система централізованого зберігання та колективного використання даних. До банку	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
		<p>даних входить одна або декілька баз даних, довідник баз даних, система керування базами даних, а також бібліотека запитів та прикладних програм. Банк даних може бути локальним, тобто розміщеним в одному обчислювальному центрі або у зовнішній пам'яті однієї ЕОМ, чи розподіленим, що складається із системи територіально відокремлених локальних банків даних, об'єднаних засобами обчислювальної мережі під єдиним керуванням. Основою такої системи є розподілена база даних та система керування розподіленими базами даних.</p>	
Б008	Барнарди́зація	<p>Метод контролю за розкриттям даних у розрахункових таблицях, який передбачає випадкове додавання або віднімання "1" у деяких комірках таблиці. Названий на честь британського математика-професора Барнарда (George Alfred Barnard).</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
Б009	Барометр діловий	<p>1. Метод прогнозування економічної кон'юнктури на основі застосування випереджаючих індикаторів. Являє собою зважене середнє з відібраних за певними критеріями індикаторів, що мають властивість реагувати на зміну тенденції кон'юнктури раніше за більшість інших індикаторів. Забезпечує отримання регулярної оперативної інформації стосовно зміни кон'юнктури економіки країни й активно використовується фахівцями під час планування операцій.</p> <p>2. Показники ділової статистики (попиту, пропозиції, цін, обсягів товарообігу тощо), які описують кон'юнктуру ринку та її зміни. На їх основі здійснюються прогнозні оцінки розвитку підприємництва.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
Б010	Барометр економічний	Система економічних показників, що відображають стан кон'юнктури ринку та дають можливість скласти прогноз його розвитку на близьку чи довгострокову перспективу для ринків товарів, цінних паперів та послуг.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
Б011	Безпека інформаційна	Здатність телекомунікаційних мереж забезпечувати захист від несанкціонованого втручання, яке може призвести до знищення, перекручення або блокування інформації, її несанкціонованого витоку або від порушення встановленого порядку її маршрутизації.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
Б012	Безперервність	Принцип функціонування, який безпосередньо зумовлений визначенням статистичної одиниці "підприємство". Безперервність залежить від сталості існування і поєднання виробничих факторів, які зумовлюють утворення підприємства.	МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
Б013	Безпечна інфраструктура	Спеціально передбачена інфраструктура для надання контрольованого ідентифікованого доступу до мікроданих.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
Б014	Безпечні дані	Мікродані або макродані, захищені відповідними методами контролю за розкриттям статистичних даних.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
Б015	Бенчмаркінг (еталонне порівняння)	Широке визначення: стандартне значення, з яким мають порівнюватись дані. Більш звужено: метод еталонного порівняння, який має на меті посилення узгодженості даних 1) у часі, 2) між рівнями агрегування. 1) У часі: досягнення узгодженості між даними, що публікуються з різною періодичністю. Наприклад,	Memobust definition, 2014. SDMX, 2009. US Bureau of Labor Statistics -Handbook of Methods. Stuckey et.al., 2004.

1	2	3	4
		<p>квартальні дані, які мають узгоджуватись з відповідними річними, бенчмарковими, даними, які є еталонними для внутрішньорічних.</p> <p>2) Між рівнями агрегування: досягнення узгодженості між даними, що публікуються за різними рівнями агрегування.</p>	
B016	БІК (Бассів інформаційний критерій)	<p>Критерій вибору моделі серед обмеженої (скінченої) множини моделей. Частково він базується на функції правдоподібності. Міра відносної допасованості статистичної моделі, математичний запис якої є таким: $BIC = k \log(n) - 2 \log(lik)$, де k – кількість параметрів у моделі, n – кількість спостережень, lik – максимальне значення функції правдоподібності. Найприйнятнішою є модель із найнижчим БІК.</p>	Memobust, 2014.
B017	Блокуюча змінна	<p>Змінна, яка використовується для поділу даних за розділами, тобто поділу на декілька підфайлів з метою скорочення області пошуку.</p>	Memobust, 2014.
B			
B001	Вага	<p>Важливість одного об'єкта по відношенню до групи об'єктів, до якої він належить.</p>	SDMX, 2009.
B002	Вага зіставлення	<p>Невід'ємна функція (дорівнює або більше за 0), визначена на ребрах графа, яка зв'язує невід'ємне значення G з кожним ребром G. При зіставленні ця вага показує, наскільки добре або погано збігаються записи.</p>	Memobust, 2014.
B003	Важливість (модель Об'єктно-орієнтоване управління якістю та ризиками)	<p>Крок 7 у моделі OQRM (Об'єктно-орієнтоване управління якістю та ризиками), на якому визначається важливість області фокусування, пов'язана з якістю продукції або іншими цілями.</p>	Van Nederpelt, 2012.

1	2	3	4
B004	Валове звітне навантаження на респондентів	Додаткові загальні витрати респондентів-підприємств, які виникають у результаті поширення на них статистичного спостереження, за умови надання відповіді всіма відібраними підприємствами. Концептуалізація терміну здійснена Євростатом на основі Моделі загального звітнього навантаження на респондентів спостереження щодо статистики підприємств (Total business survey burden model).	Willeboordse et al., 1997. Bavdaž, 2017.
B005	Вбудований експеримент обробки вибірки	Метод порівняння гіпотези про ефекти різних типів обробки даних вибіркового обстеження, за якого вибірка сукупність за випадковим алгоритмом ділиться на декілька груп, кожна з яких обробляється по-різному з подальшим порівнянням отриманих результатів.	Memobust, 2014.
B006	Введення даних з телефону	Режим введення даних, за якого респондент використовує телефон (тонове введення) для передачі своїх відповідей. Це – форма самостійного телефонного опитування, яка не вимагає допомоги інтерв'юера.	Memobust, 2014.
B007	Вебопитування	Форма інтерв'ювання CASI (англ. computer-assisted self-interview), у ході якого адміністрування запитальника виконується безпосередньо на вебсайті. В таких онлайн-обстеженнях респонденти читають запитання і надають відповіді, використовуючи стандартний веббраузер на ПК, ноутбучі або планшетнику. При проведенні онлайн-обстеження електронний запитальник завантажується і заповнюється в режимі онлайн, і відповіді респондентів надходять на сервер через Інтернет.	Memobust, 2014.
B008	Вебформа	Форма комунікації вебсайту, яка	OECD, 2004,

1	2	3	4
		<p>дозволяє відвідувачам спілкуватися з адміністратором шляхом заповнення передбачених для цієї мети полів з подальшим відправленням інформації. Інформація, яка надійшла через вебформу, може бути отримана електронною поштою і оброблена за допомогою іншого спеціального програмного забезпечення.</p>	<p>Promise and Problems of E-Democracy: Challenges of Online Citizen Engagement, OECD, Paris, Annex 1: Commonly used E-Engagement Terms.</p>
B009	<p>Великий викид (великий аутлаєр або великий інлаєр)</p>	<p>Випадок, коли окреме значення (або декілька значень) змінної Y значно перевищує інші, "нормальні", значення Y. Викид може також приймати значення, які є суттєво меншими за "нормальні" значення змінної, тобто значення змінної Y можуть відхилятися як у бік перевищення, так і в бік заниження "нормальних" значень.</p> <p>Великий викид може набувати форми або аутлаєру, або інлаєру, залежно від типу досліджуваної сукупності.</p> <p>Див.: Нетипові одиниці.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
B010	<p>Вертикальне агрегування</p>	<p>Агрегування з метою отримання даних вищого ієрархічного рівня, наприклад, за секторами або галузями.</p>	<p>European Communities, 2001.</p>
B011	<p>Верхня межа</p>	<p>Максимально можливе значення комірки таблиці у випадку навмисного змінення або виключення значення комірки.</p>	<p>Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.</p>
B012	<p>Вибірка</p>	<p>Сукупність одиниць спостереження, відібраних із бази вибірки за певними правилами, що забезпечують репрезентативність отриманої сукупності, для проведення статистичного спостереження.</p>	<p>Вибіркове спостереження: Термінологічний словник / під наук. кер. О. О. Васечко, 2004.</p>
B013	<p>Вибірка багатоступінчаста</p>	<p>Вибірка, процес формування якої відбувається у кілька послідовних ступенів (етапів): на першому ступені з основи вибірки</p>	<p>Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.</p>

1	2	3	4
		<p>відбираються певні відносно великі одиниці; на другому – в межах кожної відібраної на першому ступені одиниці формується нова основа вибірки, з якої відбираються свої одиниці, і далі – за кількістю ступенів відбору. Відповідно розрізняють одиниці відбору першого ступеня (первинні одиниці), одиниці відбору другого ступеня (вторинні одиниці) і т. д. Кількість ступенів може бути різною – від двох і більше.</p>	
B014	Вибірка випадкова	<p>Вибірка, яка формується відповідно до теорії ймовірностей, тобто як результат випадкового процесу з урахуванням імовірності відбору будь-якої одиниці відбору.</p> <p>Різновидом випадкової вибірки є проста випадкова вибірка, у якій кожна одиниця має однакову ймовірність бути включеною до вибірки. Заснована на випадковому відборі одиниць із основи вибірки без будь-якого розподілення її на частини або групи.</p>	SDMX, 2009.
B015	Вибірка з відсіканням	<p>Вибірка, яка формується на підставі заздалегідь визначеного порогового значення цільової змінної (цензу). До вибірки включаються виключно одиниці сукупності, значення цільової змінної яких дорівнює або перевищує ценз. Ценз, як правило, визначається для відомої змінної, яка характеризує розмір одиниці сукупності та/або її внесок у формування кінцевого статистичного результату. У випадку, наприклад, галузевої статистики підприємств ценз визначається для змінних щодо кількості працюючих, вартості випуску продукції або обороту чи торговельної площі.</p>	ILO, IMF, OECD, Eurostat, UNECE, World Bank, 2004.

1	2	3	4
B016	Вибірка не випадкова	Вибірка, в якій відбір одиниць зумовлений не випадковими, а суб'єктивними чинниками, наприклад, зручність, попередній досвід або думка експертів. Вживається також термін "неймовірнісна вибірка".	SDMX, 2009.
B017	Вибірка з нерівною імовірністю	Вибірки, імовірність відбору до якої може бути різною для кожної одиниці сукупності.	SDMX, 2009.
B018	Вибірка кластерна	Вибірка, що складається з визначеної кількості відібраних кластерів (серій, груп) елементів, які не перетинаються та разом охоплюють усю обстежувану сукупність, одиниці якої у свою чергу належать до конкретного кластера (серії, групи). Багатоступенева вибірка є складною формою кластерної вибірки.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
B019	Вибіркове редагування	Загальний термін для позначення методів відбору кожного із записів, які потенційно можуть містити суттєві помилки, для їх інтерактивного редагування. На відміну від автоматичного редагування передбачає ручне редагування окремих елементів мікроданих або записів у встановлених межах редагування.	CBS Methods Series Glossary. UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
B020	Вибіркове спостереження	Науково обґрунтований вид спостереження, за яким обстежуються не всі елементи сукупності, а лише певним чином відібрана їх частина. В основі теорії вибіркового спостереження лежать теореми закону великих чисел, що дає змогу розв'язати дві ключові взаємопов'язані задачі: розрахувати її обсяг із точністю відповідно до специфікації і визначити похибку для заданого обсягу вибірки. Теорія вибіркового методу	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
		<p>встановлює залежність точності результатів вибіркового спостереження від застосованого виду вибірки, кількості відібраних одиниць і ступеня варіативності досліджуваних ознак.</p> <p>Основні етапи підготовки до вибіркового спостереження: визначення мети та об'єкта спостереження, визначення основи вибірки, побудова програми спостереження, побудова й уточнення плану вибірки.</p>	
B021	Вивчення зв'язку статистичних ознак	<p>Етап статистичного аналізу, що передбачає використання набору таких методів: зіставлення паралельних рядів ознак сукупності чи динамічного ряду; графічний; розклад складових показників; індексний; факторний; аналітичних групувань; дисперсійний; експериментальний тощо. Взаємозв'язок у статистиці характеризується зміною певної ознаки у зв'язку зі зміною інших.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
B022	Вживання підприємства	<p>Факт, який має місце, коли підприємство є активним та ідентифікується як до, так і після певної демографічної події.</p> <p>Як результат можуть відбутись певні зміни характеристик підприємства, зокрема виду економічної діяльності, розміру, відносин власності чи місцезнаходження, але його ідентифікаційний номер у статистичному реєстрі підприємств залишається не змінним.</p>	МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
B023	Визначення (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 1 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (OQRM), на якому визначається водночас як об'єкт, так і область фокусування.	Van Nederpelt, 2012.
B024	Викид	Нетипове значення у ряду розподілу даних статистичного	EDIMBUS Manual.

1	2	3	4
		спостереження, тобто таке, що не вписується в модель для більшості даних. Зазвичай викид розташовується наприкінці статистичного розподілу або є віддаленим від центру розподілу і основної маси даних.	
B025	Викиди X та Y	<p>Викид у напрямі X: значення змінної-аргументу X для однієї або декількох одиниць вибірки, які суттєво відрізняються від значень X для інших одиниць вибірки.</p> <p>Викид у напрямі Y: значення залежної змінної Y для однієї або декількох одиниць вибірки, які суттєво відрізняються від значень Y для інших одиниць вибірки.</p>	Memobust, 2014.
B026	Використання для статистичних цілей	Виключне використання для розроблення та виробництва статистичних результатів та аналізу	Регламент (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року.
B027	Вилучення даних комірок таблиці	У статистичних таблицях вилучення даних комірок у межах методу контролю за розкриттям статистичної інформації складається з первинного і додаткового (вторинного) вилучення. Первинне вилучення полягає у вилученні з публікації значень усіх тих комірок таблиці, які розглядаються як ризикові, тобто їх значення не відображаються в таблиці, а замінюються символом "×" для позначення факту вилучення. Згідно зі стандартним визначенням ризикових комірок, усі комірки, що містять малі значення, або представляють випадок домінування в них даних окремих одиниць спостереження над іншими, повинні бути вилучені першочергово. Щоб досягти бажаного рівня захисту ризикових даних, у статистичній	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		практиці здійснюється також додаткове (вторинне) вилучення даних з неризикових комірок. При цьому водночас має бути забезпечений бажаний рівень невизначеності для ризикових комірок за мінімального обсягу вилученої інформації.	
B028	Вилучення-перетворення-завантаження (ВПЗ)	Набір операцій, необхідних для того, щоб зробити набір зовнішніх даних придатним для подальшої статистичної обробки. Інформаційний технологічний процес з інтеграції даних, який дозволяє виконувати синхронізацію масивів інформації з різних джерел.	Memobust, 2014.
B029	Вимога (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 3 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (OQRM), на якому формулюються вимоги для області фокусування. Пов'язані терміни: норма, стандарт, припис, правило, принцип і показник.	Van Nederpelt, 2012.
B030	Випадкова імпутація "hot deck"	Імпутація даних, за якої для кожного запису-одержувача (запис з відсутньою інформацією) донорський запис обирається випадково. Як правило, відбір здійснюється після групування одиниць за певними характеристиками (наприклад, за статтю, за регіоном тощо).	Memobust, 2014.
B031	Випадкова похибка	Ступінь коливання похибки в оцінці навколо нуля. Антонім систематичної похибки.	Van Nederpelt, 2009.
B032	Випадкове округлення	Один з методів захисту даних комірок таблиць з чутливою інформацією, спрямований на зменшення втрат даних у результаті їх виключення й блокування. При випадковому округленні значення комірок округлюються, але, на відміну від стандартної методики округлення, рішення щодо округлення в бік	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		збільшення чи зменшення є випадковим. Механізм округлення може передбачати отримання незміщених округлених результатів. Також з цією метою може використовуватись контрольоване округлення.	
B033	Вирівнювання по роках	Вимога, відповідно до якої річні дані мають узгоджуватися із внутрішньорічними даними (наприклад, за місяці і квартали року). Терміни "річний" та "внутрішньорічний" використовуються тут у широкому сенсі. Це може бути, наприклад, комбінація двох періодів з різною періодичністю, але так, щоб один річний період охоплював повністю вхідну кількість внутрішньорічних періодів.	Memobust, 2014.
B034	Виробництво	Процес, який здійснюється під контролем, відповідальністю та керівництвом певної інституційної одиниці, під час якого споживаються праця, капітал, проміжні товари та послуги для виробництва нової продукції (товарів та послуг).	ESA, 2010.
B035	Виробничо-орієнтований звіт (виробничий звіт з якості)	Звіт, який містить у собі метадані, передусім стосовно якості статистичного продукту, складений з метою використання в межах національної статистичної організації, а також для надання Євростату для аналізу та узагальнення рівня статистичних даних у цілому по національних статистичних організаціях.	ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (ENQMR), 2020 edition.
B036	Вичерпність лог-інформації	Ступінь відповідності лог-файлів усім наявним та потенційним потребам користувачів лог-інформації.	Memobust, 2014.
B037	Виявлення нетипових одиниць	Сукупність методів і підходів до визначення і знаходження нетипових (екстремальних)	Grun-Rehomme, Vasyechko, 2011.

1	2	3	4
		<p>величин у розподілі значень змінних, до яких належать параметричні й непараметричні методи, графічні методи, а також такі, що базуються на теорії екстремальних величин.</p> <p>Параметричні методи спираються на параметри розподілу і базуються на понятті віддаленості крайніх значень розподілу від його центру. У випадку відсутності інформації про форму та параметри розподілу можуть бути використані непараметричні методи виявлення нетипових одиниць.</p> <p>Серед графічних методів найбільш поширеними є графіки Box Plot та Bag Plot. Обидва графіки дозволяють візуалізувати розподіл і розташування його крайніх значень, які можуть бути нетиповими з точки зору їх поведінки у досліджуваній сукупності.</p> <p>Теорія екстремальних величин дозволяє отримати надійні оцінки для подій з надзвичайно малою ймовірністю настання, тобто екстремальних (нетипових) величин. Задача полягає у визначенні порогового значення, за умови перевищення якого одиниця вважається екстремальною. Методами, які найчастіше використовуються для цього, є метод зареєстрованих величин, метод ексцесу середньої величини та метод узагальненого розподілу Парето.</p> <p>Виявлення нетипових одиниць є необхідним елементом побудови плану вибірки, особливо у випадку стратифікованої вибірки, а також при аналізі часового ряду.</p>	
B038	Відкрите питання	Питання, що дозволяє респонденту сформулювати відповідь у довільній формі (своїми словами).	Memobust, 2014.

1	2	3	4
B039	Відповідність	Принцип 11 у складі Принципів діяльності органів державної статистики, згідно з яким статистична інформація має відповідати поточним та потенційним потребам користувачів.	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
B040	Відповідь	У класичній статистиці йдеться про "відповідь", коли кожен суб'єкт або досліджувана одиниця зумовлюють однократне (одномірне) або векторне (багатомірне) вимірювання певних релевантних змінних.	A Dictionary of Statistical Terms, 5th edition, prepared for the International Statistical Institute by F.H.C. Marriott. Published for the International Statistical Institute by Longman Scientific and Technical.
B041	Відстань Геммінга	Відстань Геммінга є однією з метрик рядків для вимірювання відстані редагування між двома послідовностями записів. Відстань між двома записами на відповідному ключі, що вимірюється шляхом підрахунку кількості змінних з різними оцінками. Вимірює мінімальну кількість замін, необхідних для перетворення одного рядка на інший, або мінімальну кількість помилок, які могли б перетворити один рядок на інший. Названа на честь американського математика Р.В. Геммінга (Richard Wesley Hamming, 1950).	Memobust, 2014.
B042	Відстань Дамерау-Левенштейн	Міра, визначена для вимірювання відстані між двома послідовностями символів. Вона вимірює мінімальну кількість елементарних кроків для перетворення однієї послідовності в іншу.	Memobust, 2014.
B043	Відстань Джаро	Відстань підраховує кількість спільних символів і кількість	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		<p>транспозицій символів (один і той самий символ з різним положенням в рядку) між двома рядками.</p> <p>Названа на честь Мэтью А. Джаро (Matthew A. Jaro, 1989)</p>	
B044	Відстань Левенштейна	<p>У теорії інформації і комп'ютерній лінгвістиці міра відмінності двох послідовностей символів (рядків). Визначається як мінімальна кількість мутацій, необхідних для перетворення однієї послідовності в іншу.</p> <p>Мутація – це одна з трьох операцій: вставка, видалення або заміна символу. Метод названий іменем його автора – математика В. Й. Левенштейна (1965).</p> <p>Має також назви: функція Левенштейна та алгоритм Левенштейна.</p>	Memobust, 2014.
B045	Відстань редагування	<p>Відстань, яка повертає мінімальне значення з точки зору вставки, видалення і заміни, необхідних для перетворення рядка одного запису у відповідний інший рядок запису, який підлягає порівнянню.</p>	EDIMBUS Manual, 2012.
B046	Відстань Сміта-Уотермана	<p>Відстань, для визначення якої застосовується динамічне програмування з метою знаходження мінімального значення перетворення одного рядка у відповідний рядок запису, який порівнюється. Параметрами цього алгоритму є вартість вставок, вартість вилучень і вартість транспозиції.</p>	Memobust, 2014.
B047	Відстань TF-IDF	<p>TF (англ. term frequency) – частота слова, IDF (англ. inverse document frequency) – обернена частота документа.</p> <p>Відстань, що використовується для узгодження рядків у документі. Вона надає високу вагу частим токенам у конкретному документі і низьку вагу токенам,</p>	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		які також часто трапляються, але в інших документах.	
B048	Відсутність відповіді від одиниці (невідповідь одиниці)	<p>Подія, при якій не надходять дані від одиниці, включеної до спостереження. Є характерною для більшості статистичних спостережень.</p> <p>Відсутність відповіді є наслідком неспроможності отримати вимір однієї або декількох спостережуваних змінних для одного або декількох k елементів, відібраних для спостереження.</p> <p>Подія зумовлюється широким спектром причин: неможливість зв'язатися із респондентом, відсутність респондента за адресою обстеження, неможливість для респондента надати відповідь, неспроможність, категорична відмова надати відповідь, недоступність респондента, неповернений формуляр тощо. У перших двох випадках контакт з обраним елементом взагалі не встановлюється.</p>	CBS Methods Series Glossary. SDMX, 2009.
B049	Вінсоризація	Зміна значень у вибірці з метою отримання надійної і не залежної від великих залишків оцінки.	Memobust, 2014.
B050	Вплив рухомих святкових днів	Систематичні зміни значень часового ряду, які пов'язані з нефіксованими датами свят, тобто такими, які кожного року змінюються, як, наприклад, у різних країнах – це Великдень, Песах, Рамадан, Китайський Новий рік або День праці США. Оцінка одного такого фактору або їх комбінації визначає у часових рядах загальну складову рухомих святкових днів.	US Census Bureau.
B051	Вплив формату звернення до респондента	Найбільш загально: залежність відповіді респондента від використання певного формату звернення до нього. Під впливом формату розуміється	De Leeuw, Hox & Dillman, 2008. Memobust, 2014.

1	2	3	4
		зміщення вимірювань. Чистий вплив формату є зміщенням вимірювання, яке безпосередньо зумовлене певним форматом. У деяких обстеженнях вплив формату є несуттєвим, оскільки ідентичні запитальники використовуються в усіх форматах. Більшість проблем виникає, коли формат обстеження з використанням поштового зв'язку поєднується з форматом з підтримкою інтерв'юера.	
B052	Впливова помилка	Помилка, яка істотно впливає на дані, передбачені для опублікування.	CBS Methods Series Glossary.
B053	Вторинна територіальна одиниця вибірки (ВТОВ)	Територіальна одиниця, яка відібрана на другому ступені формування територіальної вибірки при застосуванні багатоступеневого територіального відбору.	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств", Держстат.
B054	Вторинне виключення	З метою досягнення бажаного захисту ризикових з точки зору можливого розкриття первинної інформації даних застосовується техніка виключення додаткових комірок, які є поза зоною ризику, що називається вторинним (або додатковим) виключенням даних. Цей підхід потребує обґрунтованого вибору механізму додаткового виключення комірок для гарантування бажаного рівня невизначеності для чутливих до розкриття комірок на найвищому рівні агрегації опублікованої статистичної інформації.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
B055	Вторинне джерело	Джерело, в якому містяться вторинні дані.	Golden, 1976.
B056	Вторинне дослідження	Дослідження, у якому використовуються вторинні джерела даних.	Golden, 1976.

1	2	3	4
B057	Вторинні дані	Дані, які збираються нестатистичними організаціями і для яких не визначено концептуальні статистичні метадані або метадані про процеси, але які надходять до статистичної організації з метою їх використання в процесі виробництва статистичної інформації.	Daas and Arends-Toth, 2012.
Г			
G001	Галузь	Група виробничих одиниць, які випускають подібну продукцію та мають подібні виробничі процеси. Класифікація галузей заснована на НАСЕ. Сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності. Вимоги до класифікації галузей економіки встановлюються законом.	Memobust, 2014. Господарський кодекс України (Стаття 260. Галузі економіки та їх класифікація).
G002	Гетероскедастичність	Послідовність випадкових величин є гетероскедастичною за наявності у ній підсукупностей з відмінною дисперсією.	Memobust, 2014.
G003	Гіперонім	Узагальнення терміна або більш загальний термін. Гіперонімом називають загальне видове (родове поняття), в підпорядкуванні якого знаходяться гіпоніми, що виражають імена понять. Наприклад, гіперонімові "тварина" підпорядковані гіпоніми "кішка", "корова", "вовк", тощо. Протилежне терміну "гіпонім". Застосовується у класифікаціях.	Hacking & Willenborg, 2012.
G004	Гіпонім	Спеціалізація терміна або більш конкретний термін. Протилежне до терміну "гіперонім". Застосовується у класифікаціях.	Hacking & Willenborg, 2012.
G005	Глобальна	Глобальна скорингова функція	EDIMBUS Manual,

1	2	3	4
	скорингова функція	представляє собою комбінацію всіх визначених локальних скорингових функцій, тобто скорингових функцій, визначених для окремих змінних.	2012.
Г006	Головна основа статистичних спостережень	<p>Копія реєстру (об'єднання реєстрів) на певний момент часу для визначення меж загальної сукупності одиниць певного роду для здійснення статистичних спостережень за цими одиницями на базі конкретного реєстру (реєстрів).</p> <p>На базі головної основи статистичних спостережень формуються основи (генеральні сукупності) для кожного конкретного спостереження.</p> <p>Прикладом головної основи статистичних спостережень в економічній статистиці є копія реєстру підприємств для визначення сукупностей статистичних одиниць для збору різних економічних статистичних даних за різними спостереженнями.</p> <p>Іншим прикладом може бути копія реєстру адрес помешкань для створення спільної сукупності для проведення різних обстежень населення.</p> <p>Спільна головна основа статистичного спостереження і спільний період проведення статистичних спостережень сприяють інтеграції і зв'язуванню статистичних даних, що надходять з різних спостережень, а також уникненню дублювання інформації і зайвого навантаження на респондентів.</p>	ESS Handbook on the design and implementation of business surveys, 1998.
Г007	Горизонтальне агрегування	<p>Горизонтальне агрегування групує рядки та агрегує значення стовпців (або вирази) в межах однієї групи об'єктів, у якій усі об'єкти перебувають на однаковому ієрархічному рівні.</p> <p>Прикладами можуть бути дані,</p>	European Communities, 2001.

1	2	3	4
		<p>агреговані за країнами або регіонами, що дозволяє здійснювати просторові порівняння.</p> <p>Іншим прикладом горизонтального агрегування є агрегування даних з виробництва рівнозначних продуктів у межах однієї широкої групи продуктів або найнижчого виду діяльності. В межах такої групи у процесі виробництва споживаються якісно близькі види ресурсів, а не кінцеві продукти, спрямовані на задоволення близьких за середнім рівнем корисності споживацьких потреб.</p>	
Г008	Граничне значення ваг	Обмежувальні значення, які встановлюються при підборі статистичних ваг (нижнє порогове значення і верхнє порогове значення).	SDMX, 2009.
Г009	Граничний поріг	<p>Порогова величина, яка використовується насамперед з метою мінімізації витрат та навантаження на респондентів.</p> <p>Використання граничного порогу передбачає виключення з цільової сукупності (а отже, і з основи вибірки) усіх одиниць спостереження, які мають менші за порогове значення цільової змінної, тобто їх внесок у загальний статистичний результат розглядається як несуттєвий.</p> <p>Використовується у цензових спостереженнях.</p>	SDMX, 2009.
Г010	Граф допустимого парування	Підграф графа МС (максимально спільного), що відповідає критеріям, установленим для відповідного графа. Ці критерії відносяться принаймні до максимального рівня наявних точок або їх частини (обмеження рівня).	Memobust, 2014.
Г011	Група підприємств	Об'єднання підприємств, пов'язаних між собою юридично	Council Regulation (EEC) No 696/93 of

1	2	3	4
		<p>та/або фінансово. Група підприємств може мати більше одного центру прийняття рішень, передусім стосовно політики з виробництва, продажів й прибутку. Група може централізувати певні аспекти керування фінансами та податками. Група є економічною одиницею, уповноваженою здійснювати вибір, особливо стосовно одиниць, які до неї належать.</p>	<p>15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III C.</p>
Г012	Група редагування	Компонент правила редагування для виявлення однорідної підмножини одиниць, у межах якої до тестової змінної може застосовуватись установлена область допустимих значень.	Norberg, 2011.
Д			
Д001	Дані	<p>Характеристики або інформація, переважно кількісного характеру (хоча можуть бути і якісного характеру), які збираються і опрацьовуються в ході статистичного спостереження. В офіційній статистиці виділяють два види даних: первинні і статистичні. Первинні дані – інформація щодо кількісної та якісної характеристик явищ та процесів, яка подана респондентами під час статистичних спостережень. Статистичні дані – інформація, отримана на підставі проведених статистичних спостережень, що опрацьована і подана у формалізованому вигляді відповідно до загальноприйнятих принципів та методології.</p>	<p>SDMX, 2009. Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.</p>
Д002	Дані щодо актуалізації статистичної інформації	Набір даних, який містить інформацію про зміну статистичних оцінок у часі із зазначенням інформації і роз'яснень стосовно політики з поширення статистичної інформації, календаря перегляду	OECD, 2006.

1	2	3	4
		даних, пояснення джерел, які застосовуються для перегляду, та статусу опублікованих даних.	
Д003	Двродольний граф (біграф, двочастковий граф)	Граф, який представляє можливі пари записів з двох наборів даних, тобто в якому множина вершин може бути розбита на дві підмножини так, що кожне ребро графа має одну вершину з першої підмножини і одну з другої, і не існує ребер між вершинами однієї й тієї самої частини.	Memobust, 2014.
Д004	Дедуктивна імпутація	Імпутація, за якої окремі положення логічно виводяться із загальних положень для можливості отримання імпутованих значень у детерміністичний спосіб.	CBS Methods Series Glossary.
Д005	Дедуктивне редагування	Редагування даних, за якого окремі положення логічно виводяться із загальних положень для можливості здійснення коригувань, виходячи з нередатованих даних.	Memobust, 2014.
Д006	Дедуплікація	Процес виявлення та послідовного виключення з файлу записів, які стосуються однієї і тієї ж одиниці (за певний період) і при цьому дублюються, або трапляються у файлі кілька разів. Кінцевим результатом дедуплікації має бути наявність у файлі лише одного примірника кожного запису.	Memobust, 2014.
Д007	Дезагрегування	Розбивка спостережень, як правило, в рамках однієї ієрархічної гілки, до нижчого ієрархічного рівня з метою отримання більшої деталізації в ході здійснення спостереження.	SDMX, 2009.
Д008	Деконцентрація	Зміни (розпад та поділ), що передбачають наявність одного підприємства до події і більше одного підприємства – після події.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.

1	2	3	4
Д009	Державна статистика	Централізована система збирання, опрацювання, аналізу, поширення, збереження, захисту та використання статистичної інформації.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
Д010	Державна статистична діяльність	Сукупність дій, пов'язаних з проведенням державних статистичних спостережень та наданням інформаційних послуг, спрямована на збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичної інформації, забезпечення її достовірності, а також удосконалення статистичної методології.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
Д011	Державне статистичне спостереження	Статистичне спостереження, яке здійснюється органами державної статистики відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України плану державних статистичних спостережень або за окремими рішеннями Кабінету Міністрів України. Державні статистичні спостереження, які проводяться органами державної статистики із залученням тимчасових працівників, здійснюються за рішеннями Кабінету Міністрів України.	Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації статистичних спостережень" № 1070-VI від 05 березня 2009 року.
Д012	Державний класифікатор будівель та споруд (ДК БС)	ДК БС забезпечує умови для вирішення таких завдань: виконання комплексу облікових функцій щодо будівельної діяльності в рамках робіт з державної статистики, включаючи статистику цін на будівельну продукцію; проведення робіт із перепису, оцінки та переоцінки вартості і стану будівель та споруд; зіставлення національних статистичних даних щодо продукції будівництва з даними Статистичної комісії	ДК БС, Держстат.

1	2	3	4
		Європейського Союзу (Євростату) та ООН; проведення соціологічних досліджень із питань будівництва і забезпечення житлом населення України; прогнозування інвестицій в економіку України.	
Д013	Детерміністська імпуація	Імпуація, відповідно до якої визначається єдине, унікальне, значення для імпуації відсутнього або суперечливого елемента даних. Це означає, що у випадку повторення процесу імпуації використовуватиметься ідентичне значення.	EDIMBUS Manual, 2012.
Д014	Детерміністське зв'язування записів	Зв'язування записів, відповідно до якого зв'язки виявляються тоді і лише тоді, коли існує повна узгодженість унікальних (індивідуальних) ідентифікаторів або набору спільних ідентифікаторів для відповідних змінних.	Memobust, 2014.
Д015	Джерело даних	Набір даних, набір метаданих, база даних або сховище метаданих, якими передбачено доступ до даних або метаданих.	SDMX, 2009.
Д016	Дизайн вибірки (план вибірки)	Організаційно-логічна модель структури вибіркової сукупності та принципів її формування, яка надає інформацію про розміри генеральної сукупності, вибіркової сукупності та остаточної вибіркової сукупності, а також про порядок визначення страт і методологію відбору одиниць до вибіркової сукупності. Якістю плану вибірки значною мірою визначається репрезентативність вибіркової сукупності, отриманої за визначеними у плані правилами.	SDMX, 2009.
Д017	Дисперсія	Середньоквадратичне відхилення змінної (оцінки) від її середнього значення. Відображає розсіювання	ESS Handbook on Precision Requirements and

1	2	3	4
		емпіричних значень навколо їхнього середнього.	Variance Estimation for Household Surveys. Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
Д018	Дисперсія вибіркова	<p>Оцінка генеральної дисперсії, обчислена на основі вибірки. Дисперсія вибіркова є спроможною (консистентною) зміщеною оцінкою генеральної дисперсії.</p> <p>У практиці вибірових спостережень застосовується також такий параметр, як дисперсія вибірок: середній квадрат відхилень оцінок показника за всіма можливими вибірками цього дизайну (відтвореннями) від середнього значення оцінки за всіма вибірками.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
Д019	Дистанційна трансформація даних	<p>Он-лайн трансформація чутливих до розкриття мікроданих, які зберігаються в захищеній внутрішній мережі статистичної організації, у форму, необхідну користувачеві за надісланим ним скриптом.</p> <p>Якщо після контролю результат трансформації вважається безпечним з точки зору ризику розкриття, то трансформовані дані направляються автору скрипту.</p> <p>У протилежному випадку запитувач отримує повідомлення про те, що його запит не може бути задоволений.</p> <p>Дистанційна трансформація даних може здійснюватись або шляхом відправки скриптів для певного статистичного програмного пакету, такого як SAS, SPSS або STATA, який функціонує на віддаленому сервері, або за допомогою спеціальної клієнтської системи, розміщеної на робочому столі персонального комп'ютера користувача.</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
D020	Дистанційний доступ до мікроданих	Санкціонований онлайн-доступ до захищених мікроданих.	Memobust, 2014.
D021	Дійсне значення	Фактичне значення сукупності, яке можна отримати, застосовуючи досконалі інструменти вимірювання і уникаючи помилок будь-якого типу, як при зборі первинних даних, так і при виконанні математичних операцій.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
D022	Довірчий інтервал	Статистична оцінка, обчислена на основі спостережуваних даних, яка пропонує діапазон правдоподібних значень для невідомого параметра (наприклад, середнього). Довірчий інтервал для невідомого параметра базується на вибірці розподілу відповідного оцінювача. Інтервал має відповідний рівень довіри стосовно того, що параметр перебуває в запропонованому діапазоні значень. Рівень довіри визначається експертно: більш високим ступеням довіри відповідають більш широкі, тобто менш точні, довірчі інтервали. Довірчий інтервал визначається перед дослідженням даних. Фактори, що впливають на вибір діапазону довірчого інтервалу, включають розмір вибірки, рівень довіри та вибіркочну дисперсію. Більша вибірка, як правило, дає кращу оцінку параметру сукупності за умови рівності інших факторів. Більш високий рівень довіри, як правило, створює більш широкий довірчий інтервал.	Sandercock, Peter A.G., 2015.
D023	Додавання шуму	Захист інформації від розкриття, при якому перед створенням таблиці до певних значень даних додається множник випадкового шуму. Отже, унеможливується розкриття інформації за відносно невеликих змін у більшості табличних значень.	US Bureau of census: Glossary - Abbreviations and Symbols.

1	2	3	4
Д024	Домогосподарство	Сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують і витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати в будь-яких із цих стосунків або бути і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи.	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств". Закон України "Про Всеукраїнський перепис населення" (стаття 1).
Д025	Допоміжна змінна	Змінна, яка корелює з цільовою змінною і спостерігається для всіх одиниць сукупності.	CBS Methods Series Glossary.
Д026	Допоміжне кодування	Кодування текстової змінної, яке здійснюється під час опитування (інтерв'ювання).	Memobust, 2014.
Д027	Допоміжні види економічної діяльності	Види діяльності, які виконують переважно у сфері послуг, а їх результати використовує сам суб'єкт задля обслуговування його основного та другорядних видів економічної діяльності (керування підприємством, бухгалтерський облік, транспортування, складування, закупівля, збут, ремонт, технічне обслуговування тощо). Діяльність є допоміжною, якщо вона відповідає усім таким умовам: діяльність здійснюється для потреб самої одиниці; ресурси (сировина та матеріали) складають частину витрат одиниці; продукція (як правило, послуги, рідше – товари) не є частиною кінцевої продукції одиниці і не використовується для формування валового основного капіталу; подібна діяльність у такому	Національний класифікатор України ДК 009:2010 "Класифікація видів економічної діяльності". Методологічні основи та пояснення до позицій Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД-2010).

1	2	3	4
		самому обсязі здійснюється іншими подібними виробничими одиницями.	
Д028	Дослідження сприйнятого звітного навантаження	Обстеження, яке спрямоване на виявлення та оцінку сприйнятого звітного навантаження. Обстеження здійснюється із використанням певних загальних методологічних принципів, наприклад, "Ключові питання дослідження сприйнятого звітного навантаження" слугують основою для побудови відповідних цільових опитувальників щодо навантаження, яке відчують респонденти у зв'язку з певним статистичним обстеженням.	Dale and Haraldsen, 2007.
Д029	Доступність і зрозумілість статистичної інформації	Принцип 15 у складі Принципів діяльності органів державної статистики, який означає, що інформація має бути представлена у зрозумілій для користувачів формі, поширюватися придатним та у зручній для них спосіб, бути доступною всім користувачам на рівних умовах та супроводжуватися метаданими і відповідними поясненнями.	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
Д030	Другорядні види економічної діяльності	Другорядний вид економічної діяльності – це будь-яка інша економічна діяльність одиниці, результатом якої є товари або послуги, призначені для реалізації третім сторонам. Додана вартість, створювана другорядним видом діяльності, має бути менше, ніж додана вартість, створювана основним видом діяльності.	Методологічні основи та пояснення до позицій Класифікації видів економічної діяльності КВЕД-2010.
Д031	ДЧД ("день – частина дня")	Комбінація "день – частина дня" є базовою одиницею часу для розподілу інтерв'юерів для обстеження за методом САТІ. Зазвичай виділяють три ДЧД: ранок, день, вечір. Однак можливі і практикуються й інші варіанти.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
Е			
E001	Економічна діяльність	<p>Процес виробництва продукції (товарів та послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо. Економічну діяльність характеризують витрати на виробництво, процес виробництва та випуск продукції.</p> <p>Одиниця може здійснювати один або декілька видів економічної діяльності, віднесених до однієї або декількох класів КВЕД.</p> <p>Розрізняють основний, другорядні та допоміжні види економічної діяльності.</p>	Національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності" ДК 009:2010.
E002	Елемент невідповіді	Відсутність окремих елементів даних у наданій респондентом інформації або непридатність окремих елементів даних до використання.	EDIMBUS Manual, 2012.
E003	Емпіричний найкращий лінійний незміщений прогноз	<p>Емпіричний найкращий лінійний незміщений прогноз – оцінка, отримана шляхом поєднання оцінки дисперсійних компонентів з оцінкою BLUP (найкращий лінійний незміщений прогноз), тобто оцінка, яка мінімізує дисперсію у класі всіх лінійних незміщених оцінок.</p> <p>Незміщеність відноситься до модельних розподілів спостережень.</p> <p>Прогноз, отриманий шляхом поєднання оцінки дисперсійних компонентів з оцінкою BLUP (найкращий лінійний незміщений прогноз).</p>	Memobust, 2014.
E004	Ефект інтерв'юера	Вплив на відповіді респондентів, що виникає через різні способи, якими інтерв'юери здійснюють одне і те саме опитування.	Memobust, 2014.
E005	Ефект останнього варіанта	Варіант відповіді, який має більшу ймовірність бути обраним респондентом, якщо він	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		розташований наприкінці, а не на початку переліку варіантів відповіді.	
E006	Ефект першого варіанта	Певний варіант відповіді опитування має більшу ймовірність бути обраним, коли він поданий на початку, а не наприкінці переліку варіантів відповіді.	Memobust, 2014.
E007	Ефект робочого (торгового) дня	<p>Систематичний феномен у складі щомісячних часових рядів, пов'язаний зі щомісячними змінами кількості днів і тижнів, а також зі зміною тривалості лютого у високосні роки. Для часових рядів потоку, які відбивають щоденну діяльність підприємств впродовж місяця (наприклад, денні обсяги виробництва та продажів впродовж місяця), важливими є їх збільшення або зменшення порівняно із середнім рівнем за місяць для кожного робочого дня тижня. Для таких часових рядів тривалість лютого також може мати вплив. Для часових рядів запасу, наприклад, прояв тенденції показника запасів до зростання або падіння в день вимірювання (зазвичай це останній день місяця), може також мати різний щорічний вплив. Спроби вимірювання аналогічних ефектів у квартальних часових рядах рідко дають гарний результат.</p> <p>Часовий ряд прогнозного ефекту робочого (торгового) дня визначає складову робочого (торгового) дня для часового ряду.</p>	US Census Bureau.
E008	Ефект сегментування	Характеристика, яка є типовою для інтерактивного електронного опитування (електронного формуляра) і полягає у одномоментному відображенні на екрані лише одного запитання, що унеможливорює для респондента загальний перегляд формуляра.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
Є			
Є001	Європейська статистична система (ЄСС)	Партнерство, до якого входять Євростат, національні статистичні інститути (НСІ) та інші національні статистичні установи, відповідальні в кожній державі-учасниці за виробництво і поширення європейської статистичної інформації.	ESS Regulation No 223, 2009.
Ж			
Ж001	Жорстке обмеження	Обмеження, яке повинно безумовно виконуватися.	Memobust, 2014.
З			
3001	Забезпечення якості	Складова менеджменту якості, спрямована на створення впевненості в тому, що вимоги до якості будуть виконані.	ISO 9000:2005 "Систем и менеджменту якості. Основні положення та словник".
3002	Загальна похибка спостереження	Накопичення всіх похибок, які можуть виникнути під час планування статистичного спостереження, збору, обробки та аналізу даних.	Biemer, 2010.
3003	Залежності (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 10 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (Object-oriented Quality and Risk Management), яким визначаються залежності пріоритетної області від інших пріоритетних областей.	Van Nederpelt, 2012.
3004	Запитувач	Юридична або фізична особа, яка подає запит в органи державної статистики на отримання статистичної інформації.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
3005	Запобіжний захід	Захід для передбачення та уникнення проблеми з якістю.	Memobust, 2014.
3006	Засіб комунікації	Канал, який використовується під час статистичного спостереження для зв'язку та співпраці з респондентами, інформування, надання інструкцій, здійснення встановлених процедур у разі	Snijkers and Giesen, 2013.

1	2	3	4
		відмови респондента надавати відповідь, а також для інформаційної підтримки респондентів.	
3007	Захист чутливих даних шляхом округлення	Округлення відноситься до групи методів захисту табличних даних від розкриття і передбачає навмисне викривлення вихідних даних. Округлення використовується для захисту невеликих значень від розкриття. Метод полягає в округленні кожного числа у бік збільшення чи у бік зменшення з використанням або детерміністичного методу (експертна оцінка), або з використанням ймовірнісного методу (випадкове округлення) до найближчого цілого числа, кратного базі округлення. Адитивний характер таблиці зазвичай руйнується цим процесом, що ускладнює ідентифікацію індивідуальних даних. Округлення також може слугувати методом перекодування мікроданих.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
3008	Заходи (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 5 у моделі Об'єктно-орієнтоване управління якістю та ризиками (Object-oriented Quality and Risk Management), на якому визначаються дії (заходи) для управління зоною фокусування з метою її контролю. Контекст: можна виділити профілактичні, коригувальні та сигнальні заходи.	Van Nederpelt, 2012.
3009	Збір статистичних даних	Комплекс дій з опрацювання статистичних даних, який має на меті збір первинних даних для подальшого продукування вихідних результатів статистичного спостереження.	Terminology on Statistical Metadata, Conference of European Statisticians Statistical Standards and Studies, No 53, UNECE, Geneva, 2000.
3010	Збірник описів	Набір описів та їх кодів.	Hacking &

1	2	3	4
			Willenborg, 2012.
3011	Зв'язування записів	Ідентифікація того, чи два записи в базі даних стосуються одного і того ж реального об'єкта.	EDIMBUS Manual, 2012.
3012	Зважений метод найменших квадратів	Значення параметру, яке мінімізує зважений квадрат відстані між прогнозованим і спостережуваним значенням змінної.	Memobust, 2014.
3013	Зважування	Процес присвоєння ваг респондентам обстеження з подальшим їх використанням для отримання оцінок параметрів сукупності шляхом обчислення зважених величин спостережуваних значень.	CBS Methods Series Glossary.
3014	Звірка й погодження даних	Процес коригування даних, отриманих із двох різних джерел, з метою усунення або, принаймні, зменшення впливу виявлених розбіжностей.	SDMX, 2009.
3015	Звіт для користувачів (звіт з метаданих)	Звіт, підготовлений для користувачів статистичної інформації, який містить у собі метадані, насамперед з якості, і дозволяє користувачам визначитись із відповідністю конкретного статистичного продукту їхнім потребам.	ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.
3016	Звітна одиниця	Одиниця, яка є джерелом даних, тобто така, яка повідомляє дані. Одиниця, до якої прив'язаний формуляр статистичного спостереження і щодо якої він заповнюється. Вона може бути одиницею спостереження або засобом формування необхідної цілісної інформації щодо одиниць спостереження. У випадку, наприклад, заповнення бухгалтерським відділом формуляра статистичного спостереження окремо по кожному географічно відокремленому підрозділу підприємства, ці відокремлені	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		підрозділи є звітними одиницями.	
3017	Звітне навантаження	<p>Зусилля, з точки зору витрат часу і вартості, необхідні респонденту, щоб дати задовільні відповіді на статистичне обстеження.</p> <p>Має вплив на протікання і на результати статистичного спостереження, але не залежить безпосередньо від його виконавців чи організаторів.</p> <p>Ця концепція також уключає суб'єктивне ставлення респондентів до спостереження, зокрема щодо корисності статистичних спостережень загалом.</p>	SDMX , 2009. Hedlin et al., 2005.
3018	Зворотний зв'язок за результатами статистичного спостереження	Інформація, отримана в результаті статистичного спостереження, яка використовується для оновлення статистичного реєстру.	Memobust, 2014.
3019	Зіставлення	Процес поєднання записів одиниць, представлених у двох наборах даних із спільними або дуже подібними характеристиками у формі первинних або об'єктних величин.	Memobust, 2014.
3020	Злиття даних (синтетичне узгодження даних)	<p>Заснований на статистичній моделі метод отримання спільної статистичної інформації з використанням даних, що надходять із двох або більше джерел. Потенційні переваги цього підходу полягають у можливості розширити додаткове використання й аналіз наявних джерел даних (наприклад, наскрізна статистична інформація, що охоплює широкий спектр соціально-економічних аспектів) без збільшення витрат та навантаження на респондентів.</p> <p>Є складною операцією, яка вимагає спеціальної технічної експертизи та відповідної методології.</p> <p>Виділяють два можливі підходи злиття даних:</p>	Statistical matching: a model based approach for data integration, Eurostat, 2013.

1	2	3	4
		<p>макропідхід відноситься до виявлення будь-якої структури, яка описує взаємозв'язки між змінними, які безпосередньо не спостерігаються в наборах даних, наприклад, спільні розподіли, граничні розподіли або кореляційні матриці;</p> <p>мікропідхід відноситься до створення повного файлу мікроданих, у якому дані про всі змінні доступні для кожної одиниці.</p>	
3021	Злиття підприємств	<p>Цю подію можна розглядати як протилежність події поділу підприємств. Під нею розуміється об'єднання виробничих факторів двох або більше підприємств в одне нове підприємство так, що попередні підприємства більше не можуть бути ідентифіковані. При цьому є відсутніми як безперервність, так і виживання попередніх підприємств. Разом з тим, закриття попередніх підприємств не вважається їх ліквідацією (смертю підприємств). Так само новостворене у результаті злиття підприємство не вважається подією народження.</p>	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 4).
3022	Зменшення ваги	Коригування ваг у бік зменшення у випадку, коли вони перевищують певне значення.	Memobust, 2014.
3023	Змінна	<p>Характеристика спостережуваної одиниці, яка може набувати більше одного значення з набору можливих значень, яким може бути присвоєний або числовий вимір, або класифікаційна категорія.</p> <p>Статистична змінна повідомляє про характеристику спостережуваної статистичної одиниці і є частиною статистичних даних. На підставі цих даних та з використанням статистичних методів, описаних у GSBPM, отримуються статистичні</p>	OECD Glossary of statistical terms, 2005. CROS portal.

1	2	3	4
		продукти.	
3024	Змінна відповіді	Змінна, яка використовується для визначення значень у таблиці. Інший тип змінної, яка використовується для визначення таблиці, є інтервальною змінною.	Memobust, 2014.
3025	Змінна запасу	Економічна змінна, яка на певний момент часу вимірює кількість чогось (інвестиції, продукція), що, можливо, накопичилось протягом минулих періодів. Дивіться також "змінна потоку".	Memobust, 2014.
3026	Змінна потоку	Економічна змінна, яка вимірює кількість чогось за певний період часу. Дивіться також "змінна запасу".	Memobust, 2014.
3027	Змінні зіставлення даних	Загальні ідентифікатори, кількісні або якісні, обрані для порівняння записів між файлами.	Memobust, 2014.
3028	Зміщення оцінки	Систематична похибка, яка позбавляє статистичний (середній) результат репрезентативності через його систематичне викривлення на відміну від випадкової похибки, яка може спричинити одномоментні викривлення, але не впливати на середній результат. Зміщення оцінки – це різниця між її математичним сподіванням і дійсним значенням параметра (цільового параметра). Коли зміщення дорівнює нулю, оцінку називають незміщеною. Математичне сподівання зазвичай розраховується на множині всіх можливих вибірок (випадковий підхід). В іншому випадку математичне сподівання розраховується відповідно до прийнятої моделі (підхід, що базується на моделі).	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013. SDMX, 2009.
3029	Значення-важель (впливове значення)	Міра того, наскільки суттєво незалежна змінна X у функції Y (залежна змінна) відхиляється від	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		середнього значення. Це точка, яка є викидом у напрямку X і потенційно може бути впливовою за умови, якщо її залишок буде помірно суттєвим. Точка-важель може мати вплив на оцінки коефіцієнтів регресії.	
3030	Зовнішній ключ	Ключове значення, яке трапляється в записі, але не може бути застосоване для ідентифікації запису. Отже, це зовнішній ключ, який перебуває поза ключем набору даних. Мета зовнішнього ключа полягає в зіставленні із записом з іншого набору даних, який, наприклад, містить у собі додаткові дані, що базуються на цьому ключі. Атрибут (набір атрибутів) в деякому відношенні R , який відповідає первинному ключу іншого відношення або того ж таки відношення R .	Memobust, 2014.
3031	Зона фокусування	Поєднання об'єкта із супутнім атрибутом. Приклади: точність оцінок, правильність методології, ясність опису.	Van Nederpelt, 2012.
3032	Зріз даних	Дані щодо певних спостережень сукупності або щодо репрезентативної підсукупності в конкретний момент часу. Наприклад, структурні дані.	Memobust, 2014.
3033	Зрозумілість лог-інформації	Ступінь можливої легкості прочитання, розуміння та інтерпретування лог-інформації.	Memobust, 2014.
I			
I001	Ідентифікатор об'єкта	У технології баз даних ідентифікатором об'єкта є ім'я змінної або комбінації змінних, яке задовольняє таким вимогам: значення змінної (комбінації змінних) є унікальним у таблиці (наборі даних) і тому однозначно визначає відповідний запис; заповнення змінної (комбінації змінних) є суцільним і	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		<p>тому відповідний запис не може бути порожнім;</p> <p>поєднання змінних є мінімальним: видалення однієї зі змінних призводить до неможливості однозначного визначення запису;</p> <p>якщо пов'язані таблиці мають посилання на іншу таблицю, в якій присутня відповідна змінна (комбінація змінних), це слугує для встановлення взаємозв'язку між цими таблицями.</p>	
I002	ІКА	<p>Інформаційний критерій (критерій акаїке), який є мірою відносної якості статистичних моделей: $AIC=2k-2\log(lik)$, де k – кількість оцінюваних параметрів у моделі, а lik – максимальне значення функції правдоподібності.</p>	Memobust, 2014.
I003	Імпутація	<p>Порядок уведення значення для конкретного елемента даних, коли відповідь відсутня або не є придатною для використання, або конкретне значення змінної, яке заповнюється під час процесу імпутації.</p>	<p>UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.</p> <p>CBS Methods Series Glossary.</p>
I004	Імпутація "hot-deck"	<p>Імпутація даних, при здійсненні якої донорський запис береться з того ж самого обстеження, що і запис із відсутнім елементом(ами). Цей донорський запис використовується для підстановки значень для відсутнього або суперечливого елемента даних.</p>	EDIMBUS Manual, 2012.
I005	Імпутація за даними донора (донорська імпутація)	<p>Імпутація даних, при здійсненні якої імпутоване значення копіюється з донорського запису, який за багатьма параметрами є наближеним до запису отримувача.</p>	CBS Methods Series Glossary.
I006	Імпутація за найближчим сусіднім значенням	<p>Імпутація даних, при здійсненні якої донор обирається так, щоб мінімізувати показник відстані між донором і отримувачем.</p>	EDIMBUS Manual, 2012.

1	2	3	4
I007	Імпутація за найближчим сусіднім усередненим значенням k	Імпутація даних, при здійсненні якої імпутоване значення розраховується як середнє із значень k -найближчих донорів, відібраних так, щоб відстань між донором та одержувачем була мінімальною.	EDIMBUS Manual, 2012.
I008	Імпутація лонгітюдна	Імпутація, при здійсненні якої використовуються попередні зареєстровані значення певної змінної щодо одного або декількох різних об'єктів.	CBS Methods Series Glossary.
I009	Імпутація методом "hot-deck" з використанням обмеженої відстані	Імпутація даних, при здійсненні якої вибір донора відсутніх даних може здійснюватись лише одноразово, а підскупність донорів обирається так, щоб мінімізувати загальну відстань узгодження.	Memobust, 2014
I010	Імпутація методом "cold-deck"	Імпутація даних, при здійсненні якої проводяться умовні розрахунки відсутніх величин методом підстановки. Донорський запис походить з іншого набору даних, ніж запис-отримувач.	Memobust, 2014
I011	Імпутація множинна	Імпутація, в ході здійснення якої спостереження з помилковими та/або відсутніми значеннями підлягають багаторазовій стохастичній імпутації. Множинна імпутація дозволяє за певних умов правильно оцінити дисперсію. Така оцінка заснована на комбінації внутрішньогрупової і міжгрупової дисперсії множинно імпутованих даних.	EDIMBUS Manual, 2012.
I012	Імпутація на основі моделі	Імпутація даних, при здійсненні якої розрахунки відсутніх величин проводяться на основі вичерпно описаної статистичної моделі. Наприклад, використання середніх, медіан, рівнянь регресії, тощо, для імпутації змінної.	EDIMBUS Manual, 2012.
I013	Імпутація стохастична	Імпутація, якою передбачається, що імпутоване значення містить	EDIMBUS Manual, 2012.

1	2	3	4
		випадкову складову, через що повторення імпутації призводить кожного разу до іншого результату.	
I014	Імпутація стохастична регресійна	Імпутація на основі моделі, якою передбачається, що замість відсутнього значення вставляється значення, отримане як сума прогнозного значення відповідно до моделі регресії та випадкової похибки.	Memobust, 2014.
I015	Індекс	<p>Статистичний узагальнюючий показник, який є мірою змін у репрезентативній групі окремих значень даних, або іншими словами, складеною мірою, яка агрегує набір інших показників або індексів нижчого рівня агрегації.</p> <p>Вид індексу та методи його побудови залежать від мети, доступних даних та міжнародних статистичних стандартів.</p> <p>Індекси виконують дві функції:</p> <ul style="list-style-type: none"> – синтетичну – як узагальнююча характеристика зміни явища; – аналітичну – для вивчення впливу окремих факторів на зміну явища. <p>Індекс є співвідношенням двох значень показника, що індексується: оціночного (поточного) і обраного за базу порівняння.</p> <p>Форми вираження індексу: коефіцієнти, проценти, проміле.</p> <p>Загальними етапами побудови індексів є такі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення теоретичних засад; – визначення кола необхідних даних; – імпутація відсутніх даних; – багатовимірний аналіз; – розрахунок індивідуальних індексів; – нормалізація; – зважування; 	OECD-JRC, 2008. Eurostat, 2006.

1	2	3	4
		<p>агрегування; аналіз чутливості узгодження з іншими показниками; візуалізація. За необхідності також передбачаються етап коригування на сезонність.</p>	
Ю16	Інституційна одиниця	<p>Первинний центр прийняття економічних рішень, для якого є характерними однотипність поведінки і автономність дій при здійсненні своєї основної функції. Одиниця розглядається як складова інституційної одиниці, якщо вона володіє автономією прийняття рішень щодо своєї основної функції, тобто є самостійною, і веде повний набір бухгалтерських рахунків. Одиниця є самостійною при здійсненні своєї основної діяльності за умови, якщо вона несе відповідальність і є підзвітною за прийнятті нею рішення і здійснені дії. Одиниця веде повний набір бухгалтерських рахунків за умови, якщо вона веде бухгалтерські записи, що охоплюють усі її економічні і фінансові операції, здійснені протягом звітного періоду, а також баланс активів і пасивів. Примітка: згідно з Положенням Євростату про статистичні одиниці "інституційна одиниця" відповідає поняттю "підприємство" в секторі корпорацій (фінансових та нефінансових).</p>	Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex, Section III B.
Ю17	Інтеграція	<p>У межах статистичного виробничого процесу інтеграція відбувається на двох рівнях: інтеграція даних та інтеграція статистичних спостережень. Інтеграція даних передбачає інтеграцію даних з одного або декількох джерел. На цьому етапі поєднуються результати збирання</p>	GSBPM (version 5.1). CROS portal.

1	2	3	4
		<p>даних. Вхідні дані можуть надходити із низки зовнішніх або внутрішніх джерел та з використанням різних інструментів збору, включаючи витяги з адміністративних та інших нестатистичних джерел даних. Адміністративні дані або інші нестатистичні джерела можуть доповнювати дані, безпосередньо зібрані в результаті статистичного обстеження. Цей підпроцес також уключає узгодження або створення нових показників, які узгоджуються між джерелами даних. Результатом є набір пов'язаних даних. Інтеграція даних може включати:</p> <ul style="list-style-type: none"> поєднання даних з декількох джерел, як частина створення інтегрованої статистики, такої як національні рахунки; поєднання геопросторових даних та статистичних даних або інших нестатистичних даних; об'єднання даних з метою збільшення ефективної кількості спостережень деяких явищ; узгодження або реєстрація процедур зв'язку з метою зв'язування мікро- або макроданих з різних джерел; злиття даних – інтеграція з подальшим зменшенням кількості записів або заміною; визначення пріоритетів у випадках, коли два або більше джерел містять дані для однієї і тієї ж змінної з потенційно різними значеннями. <p>Інтеграція статистичних спостережень має на меті поєднання окремих спостережень в єдине спостереження або у систему спостережень для узгодженого використання реєстрів, оптимізації звітного навантаження, узгодження статистичних концепцій, зменшення дублювань</p>	

1	2	3	4
		запитуваних даних, контролю якості та економії ресурсів офіційної статистики.	
I018	Інтерактивне кодування	Кодування з використанням інтерактивної програми. Програма надає кодувальнику, який приймає всі рішення щодо кодування, необхідну базову або іншу інформацію. Програма також обробляє відповіді й можливу причину вибору відповідно до того, як це зазначено кодувальником.	Hacking & Willenborg, 2012.
I019	Інтерактивне комп'ютерне кодування	Підпроцес процесу оброблення статистичних даних, під час якого оператор присвоює коди описам даних, що вводяться до комп'ютера, працюючи в інтерактивному режимі, що дає оператору можливість здійснювати "навігацію" по словнику в пошуку відповідних кодів.	Brancato et al., 2002. Macchia S. and Murgia M., 2002.
I020	Інтерактивне редагування	Метод редагування, під час якого комп'ютерна програма перевіряє дані, а редактор-виконавець уносить необхідні коригування.	CBS Methods Series Glossary.
I021	Інтервал безпеки	Мінімальний розрахунковий інтервал, необхідний для збереження значення комірки таблиці, яка не задовольняє основному правилу виключення.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
I022	Інтервальна змінна (міжінтервального поєднання)	Змінна, яка використовується для визначення рядків та стовпців таблиці.	Memobust, 2014.
I023	Інформаційна система органів державної статистики	Сукупність технічних, програмних, комунікаційних та інших засобів, які забезпечують процес збирання, накопичення, опрацювання, поширення, збереження, захисту та використання статистичної інформації.	Закон України "Про державну статистику" (Стаття 1. "Визначення термінів").

1	2	3	4
I024	Інформаційне обмеження	Визначення того, що може міститися в статистичних даних або у метаданих: зміст або набір ключових комбінацій, до яких можуть бути віднесені конкретні характеристики, визначені структурою даних (останнє стосується виключно статистичних даних).	SDMX, 2009.
I025	Інформаційний зловмисник	Особа, яка, керуючись злочинними намірами, намагається ідентифікувати конкретного респондента та відповідний індивідуальний запис мікроданих або отримати дані про окремі одиниці сукупності з агрегованих даних. Інформаційні зловмисники можуть керуватись наміром дискредитування НСО, піддання сумніву надійності результатів конкретного статистичного спостереження або заподіяння шкоди урядові країни та отримання у такий спосіб популярності та розголосу, а також бажанням доступу до корисної для них інформації щодо конкретних респондентів.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
I026	Історія (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 9 у моделі OQRM (Об'єктно-орієнтоване управління якістю та ризиками), на якому формулюється історія області фокусування.	Van Nederpelt, 2012.
Й			
Й001	Ймовірнісне зв'язування записів	Ймовірнісний метод прийняття рішення щодо можливості зв'язування певної пари записів.	Memobust, 2014.
Й002	Ймовірність уключення	Ймовірність того, що при формуванні вибірки без заміни буде відібрана конкретна одиниця сукупності. Ця ймовірність може різнитись залежно від одиниці та плану вибірки.	CBS Methods Series Glossary.
Й003	Ймовірність пропорційна розміру	Ймовірність уключення одиниці до вибірки, яка є пропорційною	Memobust, 2014.

1	2	3	4
	(ЙІР)	значенню певної характеристики (розміру) одиниці.	
К			
K001	Калібрація системи статистичних ваг	Трансформація (коригування) системи ваг для одиниць спостереження, які взяли участь у вибірковому обстеженні, шляхом мінімізації функції відстані між калібраційними вагами та вагами, що коригуються, за умови, що калібраційні ваги дають точні оцінки зовнішніх змінних, відомих для генеральної сукупності або її частин.	Методика оцінювання показників за результатами поточних обстежень підприємств із питань статистики праці, Держстат.
K002	Кероване (чутливе) планування спостереження	Зміни між етапами процесу збору статистичних даних на підставі оперативного аналізу даних про процес, як правило, на основі відстеження співвідношення показників якості та витрат.	Memobust, 2014.
K003	Кількісні дані	Кількісні дані визначаються як значення даних у вигляді підрахунків або чисел, де кожен набір даних має унікальне числове значення, пов'язане з ним. Ці дані піддаються перевірці, а також є зручними для оцінки за допомогою статистичних і математичних методів.	Memobust, 2014.
K004	Клас імпутації	Підсукупність, для якої проводиться імпутація, без використання будь-якої інформації щодо решти сукупності. Для різних класів можуть використовуватись різні методи імпутації.	CBS Methods Series Glossary.
K005	Класифікатор "Основні промислові групи" (ОПГ)	ОПГ передбачає формування основних промислових груп продукції, виходячи з її призначення (товари проміжного споживання, енергія, інвестиційні товари, споживчі товари тривалого використання, споживчі товари короткострокового використання), шляхом поєднання відповідних	ОПГ, Держстат.

1	2	3	4
		<p>видів економічної діяльності у промисловості (секції В, С, D і E36 за КВЕД-2010).</p> <p>ОПГ використовуються для розрахунку окремих агрегатів і показників статистики промисловості, зокрема індексу промислової продукції.</p>	
K006	Класифікатор (класифікація)	<p>Офіційний документ, призначений для групування та систематизації інформації про поняття, об'єкти, явища тощо в стандартний формат, що допомагає визначити їх подібність.</p> <p>Класифікатори є невід'ємною частиною набору інструментів, за допомогою яких проводяться державні статистичні спостереження та комплексні статистичні роботи.</p> <p>У своїй діяльності органи державної статистики використовують такі класифікатори (класифікації):</p> <ul style="list-style-type: none"> Класифікація інституційних секторів економіки України (KICE); Основна номенклатура продукції (ОНП); Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД); Номенклатура продукції промисловості (НПП); Основні промислові групи (ОПГ); Номенклатура продукції будівництва (НПБ); Державний класифікатор будівель та споруд (ДК БС); Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ); Класифікація видів вантажів (КВВ); Класифікація індивідуального споживання за цілями (КІСЦ); Номенклатура товарів 	Класифікатори, Держстат

1	2	3	4
		<p>внутрішньої торгівлі (НТВТ);</p> <p>Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД);</p> <p>Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП);</p> <p>Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ);</p> <p>Класифікатор професій (КП);</p> <p>Класифікатор відходів (КВд).</p>	
К007	Класифікатор відходів (КВд)	<p>КВд забезпечує інформаційне підтримування у вирішенні широкого кола питань державного управління відходами та ресурсовикористанням на базі системи обліку та звітності, гармонізованої з міжнародними системами, зокрема, у галузі екології, захисту життя та здоров'я населення, безпеки праці, ресурсозбереження, структурної перебудови економіки, сертифікації продукції (послуг) та систем якості.</p> <p>Використання КВд створює нормативну базу для проведення порівнювального аналізу структури та обсягу утворення відходів у межах Європейської статистики усіх видів економічної діяльності, у тому числі Європейської виробничої статистики, статистики агрокомплексу, статистики послуг, а також порівнювального аналізу послуг, пов'язаних з відходами, на міжгалузевому, державному, міждержавному рівнях.</p>	КВд, Держстат.
К008	Класифікатор професій (КП)	КП призначений для застосування центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Федерацією роботодавців України, усіма	КП, Держстат.

1	2	3	4
		суб'єктами господарювання тощо. Професійні назви робіт, які наведені у класифікаторі, рекомендовано застосовувати під час утворення нових назв професій та посад у зв'язку з виникненням нових видів економічної діяльності та технологій.	
K009	Класифікація видів вантажів (КВВ)	КВВ призначена для використання при зборі, обробці, поширенні статистичної інформації щодо видів вантажів, які перевозяться різними видами транспорту, та для міжнародного зівставлення.	КВВ, Держстат.
K010	Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)	КВЕД-2010 забезпечує: статистичний облік підприємств і організацій за видами економічної діяльності; проведення державних статистичних спостережень економічної діяльності й аналізу статистичної інформації на макрорівні (складання показників національних рахунків – рахунків виробництва й утворення доходу, таблиці "витрати-випуск"); зівставлення національної статистичної інформації з міжнародною через застосування єдиної статистичної термінології, статистичних одиниць і принципів визначення та змінення видів економічної діяльності підприємств і організацій.	КВЕД-2010, Держстат.
K011	Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП)	КЗЕП передбачена для впорядкування статистичної інформації щодо експорту-імпорту послуг для зовнішньоторговельного та платіжного балансів України. КЗЕП містить види послуг, які використовують у звітності, системі обліку та статистиці експорту-імпорту послуг. КЗЕП визначає перелік категорій послуг, за якими проводиться державне статистичне	КЗЕП, Держстат.

1	2	3	4
		спостереження щодо зовнішньої торгівлі послугами з метою одержання всебічної та вичерпної статистичної інформації про зовнішню торгівлю послугами для потреб складання зовнішньоторговельного та платіжного балансів України, а також оцінки розвитку економічних взаємовідносин України з іншими країнами світу.	
K012	Класифікація інституційних секторів економіки (KICE)	KICE призначена для класифікації та кодування інституційних одиниць, що здійснюють виробництво, розподіл, перерозподіл, споживання і нагромадження, за секторами (підсекторами) економіки України відповідно до їхнього призначення.	KICE, Держстат
K013	Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ)	КОПФГ призначена для використання органами державного управління та іншими користувачами для обліку, збирання й оброблення статистичної та адміністративної інформації, аналізу та узагальнення результатів економічної діяльності суб'єктів господарської (зокрема підприємницької) діяльності, ведення державних реєстрів: ЄДРПОУ та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДР) тощо.	КОПФГ, Держстат.
K014	Класифікація CN	Комбінована номенклатура (Combined Nomenclature – CN) є головною класифікацією у статистиці міжнародної торгівлі товарами та послугами. CN базується на Гармонізованій системі опису та кодування товарів (Harmonised Commodity Description and Coding System) Всесвітньої митної організації (World Customs Organisation – WCO).	Combined Nomenclature, Eurostat, 2020.

1	2	3	4
		Використовується державами-членами ЄС із 1988 року.	
K015	Класифікація NACE	<p>NACE є аббревіатурою, яка використовується для позначення різних версій статистичних класифікацій видів економічної діяльності, розроблених у ЄС за період із 1970 року.</p> <p>Створює основу для збору та представлення широкого спектру статистичних даних відповідно до видів економічної діяльності у різних галузях економічної статистики (виробництво, зайнятість, національні рахунки), а також в інших областях статистики. Класифікація побудована так, щоб код NACE можна було пов'язати зі статистичною одиницею, яка здійснює певні види економічної діяльності.</p> <p>Статистична інформація, вироблена на основі NACE, є порівнянною як на європейському, так і у більшості випадків на світовому рівнях. Використання NACE є обов'язковим в межах Європейської статистичної системи. Остання чинна редакція – NACE ред. 2 (ISSN 1977-0375).</p> <p>Є основою для національної Класифікації видів економічної діяльності – КВЕД-2010.</p>	<p>NACE Rev. 2 Statistical classification of economic activities in the European Community.</p> <p>Національний класифікатор України ДК 009:2010 "Класифікація видів економічної діяльності".</p>
K016	Класифікація NST/R	<p>Стандартна номенклатура товарів для статистики транспорту у ЄС (переглянута версія) – Standard Goods Classification for Transport Statistics/Revised.</p> <p>Використовується для деталізованих публікацій товарних перевезень у розрізі різних транспортних засобів.</p>	<p>Nomenclature uniformes des marchandises pour les Statistiques de Transport, Révisé Eurostat website/CROS portal, 2007.</p>
K017	Класифікація NUTS	<p>Класифікація територіальних одиниць для статистики (NUTS) – це спільна територіальна класифікація, яка ділить економічну територію держав-</p>	<p>Євростат, Statistics Explained, Glossary. Council Regulation (EEC) № 1059/2003.</p>

1	2	3	4
		<p>членів ЄС на територіальні одиниці (регіони) трьох рівнів (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) та має ієрархічну структуру.</p> <p>NUTS базується на Регламенті (ЄС) № 1059/2003 Європейського Парламенту та Ради від 26 травня 2003 року про встановлення загальної класифікації територіальних одиниць статистики (NUTS), який регулярно оновлюється.</p>	
K018	Класифікація PRODCOM	<p>Класифікація (перелік) промислової продукції у ЄС. PRODCOM охоплює видобувну і обробну промисловість: секції В та С NACE 2 і містить 3900 позицій. Переглядається Євростатом щорічно. Остання версія – PRODCOM List 2019.</p>	PRODCOM List 2019.
K019	Кластер	<p>Група об'єктів, подібних за певною ознакою (ознаками)/група одиниць у кластерній вибірці/сукупність декількох однорідних елементів, що розглядається як самостійна одиниця з певними властивостями.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
K020	Ключ зіставлення	<p>Одна або декілька ключових змінних, які використовуються для зіставлення двох і більше наборів даних.</p>	Memobust, 2014.
K021	Ключове слово	<p>Слово в описі, яке можна використовувати для кодування на відміну від стоп-слова (stop-word).</p>	Hacking & Willenborg, 2012.
K022	Кодекс практики європейської статистики (European Statistics Code of Practice)	<p>Кодекс практики європейської статистики містить 16 принципів, що охоплюють інституційне середовище, статистичні виробничі процеси і статистичну продукцію. Набір показників досягнутого прогресу в практиці статистичної діяльності для кожного з принципів слугує основою для контролю впровадження Кодексу.</p> <p>Кодекс практики європейської</p>	European Code of Practice, 2011.

1	2	3	4
		статистики покладено в основу Принципів діяльності органів державної статистики України.	
K023	Кодування	<p>Підпроцес процесу оброблення статистичних даних, під час якого визначається, чи може код з конкретної класифікації бути присвоєний певному описові, і, якщо так, то який саме.</p> <p>Під час кодування вербальна або текстова інформація перетворюється (трансформується) в коди, що представляють класи в межах конкретної схеми класифікації, з метою спрощення обробки, зберігання або поширення даних. Технологічна операція, яка полягає у визначенні та наданні коду ознакам одиниці статистичного спостереження.</p>	<p>Hacking & Willenborg, 2012.</p> <p>Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.</p>
K024	Коефіцієнт асиметрії	<p>Показник асиметрії розподілу випадкових значень змінної характеристики по відношенню до його математичного сподівання. Разом з іншими методами використовується для виявлення нетипових одиниць (викидів) у розподілі даних.</p> <p>Характеристика ряду розподілу, що визначається коефіцієнтом асиметрії – відношенням вибіркового центрального моменту третього порядку до кубу середнього квадратичного відхилення.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.</p>

1	2	3	4
K025	Коефіцієнт варіації (відносна стандартна похибка)	Один з показників варіації. Є відносною мірою випадкових коливань і обчислюється як відношення середньоквадратичного відхилення до середньої величини варійованої ознаки. Виражається у відсотках або як безрозмірна величина (коефіцієнт). Дає уявлення про ступінь однорідності сукупності статистичної. Чим менша величина коефіцієнта варіації, тим менше варіанти ознаки відрізняються одна від одної за значенням, і тим більш однорідною є статистична сукупність. Абстрагує розходження величин абсолютних варіацій різних ознак і створює тим самим основу для їх порівняння.	ESS Handbook on Precision Requirements and Variance Estimation for Household Surveys, 2013. Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
K026	Коефіцієнт відгуку результатів	Кількість правильно зв'язаних пар записів, поділена на загальну кількість зіставлених пар записів.	Memobust, 2014.
K027	Коефіцієнт співпадінь	Формальне визначення: частка позначень помилки, згенерованих у процесі редагування і які вказують на дійсні помилки, у загальній їх кількості. Або як практична апроксимація: частка позначень наявності помилки, згенерованих у процесі редагування, які відповідають коригуванню даних.	EDIMBUS Manual, 2012.
K028	Компіляція даних	Операції, що виконуються над даними для отримання нової інформації відповідно до встановленого набору правил. У рамках забезпечення якості поняття "компіляція даних" відноситься до опису статистичних процедур, що використовуються для отримання проміжних даних та кінцевих статистичних результатів.	IMF e-library.
K029	Компонента	Максимальна множина пов'язаних	Memobust, 2014.

1	2	3	4
	зв'язаності графа	підграфів одного графа.	
K030	Комп'ютеризоване кодування	Форма кодування, під час якого кодувальник приймає рішення про кодування, використовуючи електронний файл або електронний показчик.	Memobust, 2014.
K031	Комп'ютеризований збір інформації	Збір і введення даних за допомогою комп'ютера. Більш широке визначення містить у собі також використання комп'ютерних, автоматизованих та новітніх методів редагування, імпутації, аналізу та підрахунку даних, поширення інформації, а також інших етапів процесу статистичного спостереження.	UN Statistical Commission, UNECE, 2000. Glossary of Terms on Statistical Data Editing.
K032	Комп'ютерне вебопитування	Метод збору даних на основі вебзапитальника. Відомий під назвою CAWI від англ. Computer-assisted web interviewing. Респондент отримує доступ до запитальника через вебз'єднання та безпосередньо заповнює його. Цей метод є різновидом CASI-інтерв'ювання.	Memobust, 2014.
K033	Комунікаційна стратегія	<p>Взаємодія з респондентами в ході здійснення статистичного спостереження і зворотний зв'язок з ними, передбачені на випадок наявності невідповідей і спрямовані на отримання вчасних, точних і повних первинних даних.</p> <p>Офіційний документ, розроблений з метою розвитку комунікаційного потенціалу статистичного офісу та посилення комунікаційних процесів у напрямі задоволення запиту суспільства на отримання статистичної інформації та забезпечення максимальної відкритості, публічності й доступності задля підвищення рівня довіри до нього та покращення іміджу.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Комунікаційна стратегія Державної служби статистики на період до 2023 року, Держстат</p>
K034	Контроль загрози від	Сукупність заходів з роботи з	Glossary on

1	2	3	4
	розкриття статистичної інформації	даними з метою усунення (або зменшення) ризику розкриття інформації по окремих статистичних одиницях (респондентах). Ці заходи зазвичай змінюють дані, передбачені для публікації, або обмежують їх кількість. Завданням контролю загрози від розкриття статистичної інформації є, зокрема: захист мікроданих; табличний захист даних; правила перевірки вихідних даних; впровадження актуальних інструментів контролю загрози від розкриття статистичної інформації; формалізація доступу до конфіденційних даних; визначення підходів до гарантування статистичної конфіденційності у визначених галузях статистики.	Statistical Disclosure Control, 2014. Centre of Excellence on Statistical Disclosure Control.
K035	Контроль якості	Складова управління якістю, спрямована на забезпечення виконання вимог до якості.	ISO 9000:2015.
K036	Контрольоване коригування таблиць	Метод захисту табличних даних, заснований на вибіркового коригуванні значень комірок таблиці. Чутливі значення клітин замінюються будь-якими найближчими безпечними значеннями. При цьому, з метою відновлення адитивності таблиці значення інших комірок таблиці несуттєво коригуються. Контрольоване коригування таблиць було розроблено в якості альтернативи вилученню значень з комірок таблиці.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014
K037	Контрольоване округлення	Має на меті вирішення проблеми адитивності у статистичних таблицях. Це метод автоматичного випадкового округлення статистичних даних, який передбачає, що сума	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		опублікованих записів у кожному рядку та стовпчику таблиці має завжди дорівнювати відповідним опублікованим загальним підсумкам. Для розробки схеми керованого округлення для статистичних таблиць використовуються методи лінійного програмування (лінійна оптимізація).	
K038	Конфіденційна інформація	Статистична інформація, яка належить до інформації з обмеженим доступом і знаходиться у володінні, користуванні або розпорядженні окремого респондента та поширюється виключно за його згодою відповідно до погоджених з ним умов.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
K039	Конфіденційність лог-інформації	Ступінь захищеності інформації з логів і рівень її доступності для користувачів.	Memobust, 2014.
K040	Концентрація	Демографічна подія у статистиці підприємств (злиття та поглинання), яка передбачає наявність більше одного підприємства до події і одне підприємство – після настання події.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.
K041	Координація вибірки	Мета координації вибірки полягає або у максимізації, або у мінімізації співпадінь (кількості спільних одиниць) між різними вибірками, послідовно сформованими із сукупності одиниць, яка змінюється у часі. Отже, для можливості координації декількох вибірок необхідно, щоб відбір одиниць до кожної нової вибірки залежав від попередніх вибірок. Для того, щоб отримати більший (або, відповідно, менший) рівень співпадіння вибірових сукупностей, ніж отриманий шляхом незалежного відбору, передбачається наявність механізму залежності між	SDMX, 2009.

1	2	3	4
		<p>вибірками. Цей механізм залежності посилює (або відповідно обмежує) кількість спільних одиниць у послідовно відібраних сукупностях.</p> <p>Позитивною координацією називається збільшення перехрестності вибірових сукупностей для певних обстежень замість паралельного (незалежного) формування планів вибірок. Негативною координацією називається зменшення перехрестності між вибіровими сукупностями для різних обстежень.</p>	
K042	Кореспондентський спосіб здійснення статистичного спостереження	Реєстрація фактів про явища та процеси у місцях їх виникнення спеціально підготовленими особами та надсилання результатів до відповідних інстанцій.	Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.
K043	Користувач статистичної інформації	<p>Фізична або юридична особа, яка використовує статистичну інформацію в межах або за межами національної статистичної організації.</p> <p>Інституціональні користувачі також можуть бути зацікавленими сторонами у визначенні методологічних й технологічних засад продукування офіційної статистики.</p> <p>Юридична або фізична особа, яка використовує дані статистичних спостережень.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").</p>
Л			
Л001	Ланцюгові індекси	<p>Побудова ланцюгових індексів базується на такій властивості індексів, як транзитивність (або циркулярність). Ланцюгові індекси розраховуються як для індивідуальних індексів, так і для агрегованих індексів.</p> <p>Індивідуальні ланцюгові індекси є результатом послідовного множення хронологічних індексів, кінцевий результат якого</p>	Jean-pierre Berthier Introduction a la pratique des indices statistiques, INSEE, 2005.

1	2	3	4
		<p>збігається із результатом, отриманим прямим співвідношенням абсолютного рівня останнього періоду із абсолютним базисним рівнем. Агреговані ланцюгові індекси, які не можуть бути поєднані безпосередньо через структурні зрушення та/або еволюцію цін, потребують спеціальних процедур, які гарантують агрегованим індексам здатність до транзитивності. Такими методами, залежно від типу індексів, можуть бути перерахунок усіх абсолютних рівнів або в єдині ціни, або у єдину структуру. Можливим також є приведення до єдиних цін та/або структури лише двох сусідніх індексів у ланцюгу. Такий підхід іноді використовується для внутрішньорічних індексів, тоді як перехід до наступного року потребує більш детального перегляду ланцюга.</p>	
Л002	Лінійна змішана модель (ЛЗМ)	Лінійна модель, яка містить як фіксовані, так і випадкові ефекти.	Memobust, 2014.
Л003	Лог	Спеціальний файл, який містить лог-інформацію, тобто службову та статистичну інформацію про події в системі (програмі).	Memobust, 2014.
Л004	Лог-інформація	<p>Метадані, створені під час здійснення певного процесу в системі (програмі). Службова та статистична інформація про події в системі (програмі). Зокрема, логи сайтів зазвичай накопичують і зберігають службову інформацію про відвідувачів.</p> <p>Інформація з лог-файлів використовується адміністратором для аналізу подій, виявлення помилок, збоїв, зведення статистики, звітування, стеження дій підозрілих користувачів тощо.</p>	Memobust, 2014.
Л005	Логічна й числова	Вимога, за якої сума	SDMX, 2009.

1	2	3	4
	<p>послідовність</p>	<p>внутрішньорічних значень динамічного ряду має дорівнювати їх річному значенню. У випадку агрегування даних загальні значення мають відповідати агрегованим значенням. Значення даних вважаються логічними, якщо вони відповідають визначеним правилам редагування. Оцінка називається логічною, якщо вона в міру збільшення вибірки збігається за ймовірністю зі своєю оцінкою.</p>	<p>Dagum and Cholette, 2006.</p> <p>The International Statistical Institute. "The Oxford Dictionary of Statistical Terms", 2003.</p>
Л006	<p>Лонгітюдний дизайн (план) вибірки</p>	<p>Дизайн вибірки, сталий у часі для певної одиниці статистичної сукупності, тобто такий, який вимірює її характеристики щонайменше двічі, а в ідеалі й декілька разів протягом тривалого періоду.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
Л007	<p>Лонгітюдні дані</p>	<p>Лонгітюдні дані створюються в результаті неодноразових (повторних, систематичних) обстежень незмінної сукупності одиниць за однаковими змінними. Зазвичай лонгітюдні дані збираються за достатньо тривалий період часу, впродовж якого одиниці спостереження встигають суттєво змінити свої істотні ознаки.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
М			
M001	<p>Макродані</p>	<p>Результат процесу статистичного перетворення даних у форму агрегованої інформації. Оціночні значення статистичних показників, що відносяться до групи (сукупності) об'єктів.</p>	<p>SDMX, 2009.</p>
M002	<p>Макроінтеграція</p>	<p>Інтеграція даних з різних джерел (статистичних і нестатистичних) на агрегованому рівні з метою забезпечення узгодженого аналізу даних і підвищення точності оцінок.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
M003	<p>Макроредагування</p>	<p>Редагування, яким передбачається</p>	<p>CBS Methods Series</p>

1	2	3	4
		<p>перевірка даних спочатку на агрегованому рівні.</p> <p>Процедура відстеження потенційно помилкових даних шляхом перевірки відповідних агрегатів або застосування статистичних методів до всіх записів чи до певної їх підмножини.</p>	Glossary. SDMX, 2018.
M004	Малий викид	<p>Випадок наявності у розподілі даних такого значення Y, яке є суттєво меншим за інші, звичайні, значення Y.</p> <p>Малі викиди можуть набувати форми малих аутлаєрів і малих інлаєрів, залежно від типу досліджуваної сукупності.</p> <p>Див.: Нетипові одиниці.</p>	Memobust, 2014.
M005	Матриця суміжності	Матриця 0-1, яка вказує, які вершини графа (або диграфа) з'єднані ребром (або стрілкою).	Hacking & Willenborg, 2012.
M006	Межі табличних значень	<p>Нижча та верхня межі комірок таблиці, визначені шляхом урахування взаємозалежностей між відповідними її комірками.</p> <p>Діапазон можливих значень окремих комірок таблиць частотних величин, значення яких було змінено або видалено.</p> <p>У випадках, коли публікуються лише крайні значення таблиць, можна передбачити межі для дотичного розподілу, який не публікується. Один з методів визначення меж таблиці відомий як алгоритм Шаттла.</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
M007	Мета статистичного спостереження	Отримання статистичної інформації (даних), які є підставою для узагальнення характеристики стану та розвитку явища або процесу з визначенням відповідних закономірностей, взаємозв'язків і тенденцій.	МП, Держстат. Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.
M008	Метадані	Описова інформація щодо	ESS Handbook for

1	2	3	4
		<p>процесів статистичного виробництва та концепцій (понять), що лежать в основі формування статистичного продукту та забезпечення належного рівня його якості.</p> <p>Інформація, необхідна для можливості використання та інтерпретації статистичної інформації.</p> <p>Дані щодо статистичних даних, які включають у себе дані та іншу документацію, що надає формальне визначення об'єктів. Метадані мають дві основні функції. Перша полягає в однозначному та формальному визначенні змісту та зв'язків між об'єктами та процесами системи статистичної інформації. Друга функція передбачає визначення всіх відповідних технічних параметрів.</p>	<p>Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.</p> <p>Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.</p> <p>Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.</p>
M009	Метод “hot-deck” з ранжуванням	Метод вибору донора даних, за якого деяка міра відстані між відсотковими точками емпіричного розподілу є мінімальною.	Memobust, 2014
M010	Метод гіперкуба	Евристичний метод захисту статистичних таблиць шляхом видалення певних комірок.	Memobust, 2014
M011	Метод Дельфі	<p>Метод отримання непрямих оцінок у разі відсутності або недоступності прямої інформації, який передбачає опитування думки групи експертів (панелі експертів) з проблематики, щодо якої у них попередньо немає одностайного бачення.</p> <p>Широко застосовується для прогнозування ймовірнісних розподілів даних.</p> <p>Мета – досягти узгодженості думки експертів. Відповіді експертів є анонімними. З цією метою опитування здійснюється у</p>	Daas and Arends-Toth, 2012.

1	2	3	4
		декілька раундів, і за результатом кожного раунду вимірюється рівень (коефіцієнт) конкордації думок експертів. Опитування припиняється, коли коефіцієнт конкордації досягає принаймні 50 відсотків. Після перевірки надійності коефіцієнта конкордації за допомогою χ^2 тесту і відповідно до результату тесту приймається рішення про припинення або продовження раундів опитування. Метод названий на честь Дельфійського Оракула.	
M012	Метод максимальної правдоподібності	Метод для оцінки невідомого параметра розподілу ймовірностей вибірки шляхом знаходження значень параметрів, що максимізують функцію правдоподібності. Метод ґрунтується на припущенні про те, що вся інформація про параметри вибірки міститься у функції правдоподібності.	Memobust, 2014.
M013	Метод множників Лагранжа	У математичній оптимізації техніка множників Лагранжа забезпечує стратегію для знаходження умовного локального екстремуму функції. Дозволяє звести задачу з пошуку умовного екстремуму до задачі на знаходження безумовного екстремуму. Названий на честь французького математика Жозефа-Луї Лагранжа.	Memobust, 2014.
M014	Метод найменших квадратів	Один з найпопулярніших методів оцінювання, заснований на підгонці математичної моделі до даних за рахунок мінімізації суми квадратичних відхилень між спостережуваними і підібраними значеннями.	Memobust, 2014.
M015	Метод найменшої медіани квадратів	Статистичний метод, спрямований на мінімізацію медіани всіх вибірових квадратичних залишків.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
M016	Метод перенесення даних останнього спостереження	Знаходження відсутніх даних на основі останніх наявних даних.	Memobust, 2014.
M017	Метрика	<p>Термін, який має декілька значень. У математиці і статистиці метрика d для множини X визначається як невід'ємна функція, яка вимірює відстань між двома точками у складі X.</p> <p>Метрика програмного забезпечення – міра, що дозволяє отримати числове значення деяких властивостей програмного забезпечення та його специфікацій.</p>	Memobust, 2014.
M018	Мікродані	<p>Неагреговані дані статистичного спостереження або вимірювання характеристик окремих одиниць.</p> <p>Дані про об'єкти статистичного спостереження.</p>	<p>SDMX, 2009.</p> <p>Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.</p>
M019	Мікроінтеграція	Метод, за допомогою якого зіставляються дані щодо окремих одиниць, отримані з різних джерел, з метою отримання об'єднаного файлу даних з інформацією кращої якості. При цьому якість даних вимірюється з точки зору їх достовірності, надійності і узгодженості.	Memobust, 2014.
M020	Мікроредагування	Вичерпна перевірка для виявлення помилок шляхом перевірки даних кожного окремого спостереження.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
M021	Місцева одиниця	<p>Географічно відокремлене підприємство або його частина (наприклад, цех, фабрика, склад, офіс, шахта або депо). В межах географічного розташування такого підприємства здійснюється один або декілька видів економічної діяльності із залученням однієї або декількох працюючих осіб (навіть у випадку неповного робочого дня).</p> <p>Підприємство або його частина, що розташована в географічно</p>	<p>Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III F.</p> <p>Положення про PCO та</p>

1	2	3	4
		визначеному місці.	формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.
M022	Місцева одиниця гомогенного виробництва	<p>Місцева одиниця гомогенного виробництва (місцева ОГВ) є частиною одиниці гомогенного виробництва, яка відноситься до місцевої одиниці, тобто в межах такої одиниці здійснюється лише один вид економічної діяльності.</p> <p>Частина одиниці гомогенного виробництва, що відноситься до місцевої одиниці.</p>	<p>Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III H.</p> <p>Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.</p>
M023	Місцева одиниця за видом економічної діяльності	<p>Частина ОВД, яка відповідає місцевій одиниці. Відповідно до Європейської системи рахунків (ЄСР) місцева ОВД називається закладом у СНР та в ISIC, ред. 3.</p> <p>Одиниця, яка здійснює тільки один вид економічної діяльності та розташована в географічно визначеному місці.</p>	<p>Council Regulation (EEC) No 696/93, of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III G, and European System of Accounts (ESA) 1995, [2.106], footnote 15.</p> <p>Положення про РСО та формування основ</p>

1	2	3	4
			вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.
M024	Моделі ARIMA	Універсальне сімейство моделей, які застосовуються для моделювання та прогнозування часових рядів. Сезонні моделі ARIMA мають спеціальну форму для ефективного моделювання багатьох видів сезонних часових рядів і широко застосовуються при сезонному коригуванні. ARIMA є аббревіатурою до Авторегресивного інтегрованого ковзного середнього від англ. Auto Regressive Integrated Moving Average.	US Census Bureau.
M025	Модель випадкового блукання	Математичний формалізм, який описує траєкторію, яка утворюється з послідовності випадкових кроків. Модель випадкового блукання широко використовується у різних галузях знань – хімії, біології, соціології, економіці і в статистиці. За її допомогою пояснюється поведінка стохастичних процесів на підставі зареєстрованих даних. Термін уперше був запропонований англійським математиком Карлом Пірсоном (Karl Pearson) у 1905 році.	Memobust, 2014.
M026	Модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками	Модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками – OQRM (від англ. Object-oriented Quality and Risk Management). Під час визначення області фокусування модель OQRM передбачає одночасне формулювання об'єкта управління і його атрибуту з подальшим розробленням 11 етапів	Van Nederpelt, 2012.

1	2	3	4
		<p>управління для кожної області фокусування:</p> <ul style="list-style-type: none"> визначення; відповідальність; вимоги; аналіз ризиків; вимірювання; контроль; важливість; можливості; історія; залежність <p>та посилення. Використовується для управління якістю і ризиками в офіційній статистиці Нідерландів.</p>	
M027	Модель простору станів	<p>Модель часових рядів, яка імовірно прогнозує майбутній стан системи на підставі її попередніх (початкового і проміжних) станів за допомогою процесної моделі.</p> <p>Модель простору станів математично описує, як спостереження стану системи генеруються за допомогою моделі спостереження.</p>	Memobust, 2014.
M028	Модельовання	<p>Модельовання є процесом побудови і перевірки моделей, у тому числі і статистичних.</p> <p>Статистична модель – це особливий клас математичної моделі. Особливість статистичної моделі полягає в тому, що статистична модель є не детермінованою. У статистичній моделі, заданій за допомогою математичних рівнянь, деякі змінні не мають конкретних значень, натомість вони мають розподіл імовірностей, тобто є стохастичними.</p> <p>Метою статистичних моделей є:</p> <ul style="list-style-type: none"> здійснення прогнозів; отримання інформації; опис стохастичних структур; тестування статистичних гіпотез; отримання статистичних оцінок. <p>Статистична модель втілює набір статистичних припущень щодо</p>	McCullagh, 2002.

1	2	3	4
		<p>формування вибірових даних (і подібних даних із більшої сукупності). Статистична модель представляє, зазвичай в ідеалізованій формі, процес формування даних.</p> <p>Специфікацією статистичної моделі визначається математична залежність між однією або декількома випадковими величинами та іншими не випадковими величинами.</p> <p>Статистичні моделі є частиною теорії статистичної інтерференції.</p>	
M029	Можливості (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 8 у моделі OQRM, де аналізуються можливості, якщо область фокусування відповідає вимогам і більше.	Van Nederpelt, 2012.
M030	Мультиплікативне зважування	<p>Форма зважування, для якої ваги отримуються шляхом множення відповідних вагових коефіцієнтів, визначених в ітераційному процесі. Мультиплікативне зважування також називається ітераційним пропорційним підбором (підгонкою).</p> <p>Аналіз даних статистичного спостереження може бути ускладнений невідповідністю характеристик респондентів характеристикам цільової сукупності. Такі розбіжності можуть призводити до викривлень результатів. Поширений підхід до вирішення цієї проблеми полягає у зважуванні індивідуальних відповідей опитування так, щоб граничні пропорції опитування були близькими до пропорцій цільової сукупності. Цей метод відомий також під такими назвами, як "пропорційна підгонка", "врівноваження зразків" або «оцінка коефіцієнта».</p>	Memobust, 2014.
M031	М'яке обмеження	Обмеження, яке не містить суворих вимог, тобто не є обов'язковим до беззаперечного	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		виконання. Достатнім є лише приблизне його дотримання.	
Н			
H001	Набір даних	Будь-який структурований масив даних, як кількісних, так і якісних.	SDMX, 2009.
H002	Навантаження взаємодії	Результат співвідношення між навантаженням на респондента і навантаженням плану вибірки, як, наприклад, вимога до "звітної пам'яті" та до зусиль з надання даних, ознайомленість респондента з методами та інструментами ІТ, тощо.	Hedlin et al., 2005.
H003	Навчальний набір	Документ, за допомогою якого перевіряються коди класифікаційних описів. Навчальний набір використовується в методах кодування, які засновані на контрольованій класифікації.	Hacking & Willenborg, 2012.
H004	Надмірне охоплення одиниць спостереження	Виникає через присутність в складі основи статистичного спостереження одиниць, які не належать до цільової сукупності, а також одиниць, які належать до цільової сукупності, але фігурують в основі статистичного спостереження більше одного разу.	Eurostat Assessment of Quality in Statistics: Glossary.
H005	Надмірне редагування	Редагування даних після певного порогу, коли кількість привнесених помилок дорівнює кількості виправлень.	UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
H006	Найкраща лінійна незміщена оцінка	Оцінка, яка мінімізує квадратичне відхилення у класі лінійних незміщених оцінок (незміщеність по відношенню до модельного розподілу).	Memobust, 2014.
H007	Народження (створення) підприємства-роботодавця	Створення підприємства принаймні з одним найманим працівником. Сукупність таких підприємств складається з усіх новостворених підприємств, на яких у звітний рік (рік створення)	Memobust, 2014. Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 5).

1	2	3	4
		був принаймні один найманий працівник, а також тих підприємств, які існували до звітнього року, але з кількістю найманих працівників, нижчою за порогове значення (один працівник). Йдеться про випадки, коли власник є самозайнятим.	
H008	Народження підприємства	Утворення комбінації факторів виробництва за умови, що жодне інше підприємство не брало участі у цій події. Не вважається народженням підприємства надходження до сукупності нових підприємств в результаті таких подій, як злиття, розпад, поділ або реструктуризація групи підприємств. Надходження нової одиниці до підсукупності у результаті зміни виду її діяльності також не вважається народженням підприємства.	Definition of SBS Regulation variables. Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 5).
H009	Наскрізні виробничі процеси	GSBPM передбачає декілька наскрізних виробничих процесів, які застосовуються під час виконання інших виробничих процесів та підпроцесів, а саме: управління якістю; управління метаданими; управління даними; управління даними стосовно виробничого процесу; управління знаннями; управління постачальниками. Див. відповідні терміни.	Generic Statistical Business Processes Model (Version 5).
H010	Національна модель статистичного виробництва в органах державної статистики	Адаптована національна версія Типової моделі процесів статистичного виробництва (Generic Statistical Business Process Model – GSBPM version 5.1), яка забезпечує основу для опису процесу статистичного виробництва в термінах стандартних компонентів – процесів і підпроцесів.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
H011	Національний статистичний інститут (НСІ)	Провідна статистична служба в рамках Національної статистичної системи (НСС), уповноважена виробляти офіційну статистичну інформацію. Синоніми: Національна статистична адміністрація, Національна статистична організація, Національний статистичний офіс.	OECD Glossary of Statistical Terms.
H012	Національна статистична система (НСС)	Сукупність статистичних організацій та підрозділів у межах країни, уповноважених урядом цієї країни спільно здійснювати збір, оброблення та поширення офіційної статистичної інформації.	PARIS-21.
H013	Негативна координація	Процес управління сукупностями спостереження з метою мінімізації часткового співпадіння між вибірками.	Memobust, 2014.
H014	Недостатнє охоплення	Випадок відсутності окремих одиниць цільової сукупності в основі вибірки, що унеможливує їх спостереження. Помилкове виключення з основи вибірки одиниць, які належать до цільової сукупності, що призводить до відсутності інформації щодо цих одиниць, необхідної для спостереження.	ESS Handbook on Quality Reports, 2014 edition. OECD Glossary. SDMX, 2009.
H015	Незаплановані попередні результати вибіркового спостереження	Найперші надходження відповідей вибіркового спостереження, які використовуються для здійснення попередніх оцінок без будь-яких конкретних подальших дій.	Memobust, 2014.
H016	Необдумані відповіді	Ситуація, коли респондент під впливом стресу або тиску, зумовлених необхідністю надання швидкої відповіді, обирає першу-ліпшу категорію відповіді з усіх можливих.	Memobust, 2014.
H017	Необов'язковий бенчмаркінг	Орієнтування (узгодження з контрольним показником) з принаймні одним необов'язковим обмеженням в уточненні річних	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		даних.	
H018	Необроблений опис	Неперевірений опис, зареєстрований інтерв'юером під час інтерв'ю або безпосередньо самим респондентом. Він може містити різні помилки, а також недостатню або зайву інформацію (стоп-слова). Через це описи спочатку піддаються декільком граматичним та смисловим обробкам. У результаті створюється чистий або вичищений рядок, який використовується для автоматичного кодування. Цей рядок не призначений для читання, а використовується для вводу даних у передбаченій програмі кодування.	SDMX, 2009.
H019	Непряма ідентифікація	Визначення статистичної одиниці іншими засобами, ніж ті, що застосовуються для прямої ідентифікації.	Регламент (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року.
H020	Непряма оцінка	Оцінка, яка здійснюється з використанням значень досліджуваної змінної поза межами досліджуваної області значень або досліджуваного періоду часу. Додаткові значення вносяться в процес оцінки за допомогою обґрунтованої моделі і можуть надходити з різних джерел, наприклад, з переписів або з адміністративних реєстрів.	Memobust, 2014.
H021	Нерегулярна компонента	Залишок у складі часового ряду, який залишається після видалення з досліджуваного часового ряду сезонних та інших систематичних календарних ефектів, а також тренду.	US Census Bureau.
H022	Несуцільне статистичне спостереження	Спостереження за окремими, відібраними за визначеними параметрами (критеріями), одиницями досліджуваної	Глосарій до плану статистичного спостереження (розширено),

1	2	3	4
		статистичної сукупності.	Держстат.
H023	Нетипові одиниці	Нетиповими одиницями (застосовується також термін "викиди") ряду розподілу вважаються такі, які суттєво порушують однорідність досліджуваної сукупності, або її окремих підсукупностей (наприклад, страт). Тобто це одиниці, які набувають або виключно великих, або виключно малих значень порівняно із значеннями основної маси одиниць сукупності (підсукупності). Для нетипових одиниць також характерним є їх віддалене від центру розподілу розташування і суттєвий розрив значень порівняно із значеннями попередніх одиниць розподілу. Нетипові одиниці загальної сукупності мають у статистиці назву "аутлаери", а нетипові одиниці в межах окремих підсукупностей загальної сукупності мають назву "інлаери". Інлаери не завжди можуть бути виявлені як нетипові одиниці у загальній сукупності, у зв'язку з чим доцільним є здійснення попередньої стратифікації із подальшим виявленням інлаерів у кожній страті.	Grun-Rehomme, Vasyechko, 2011.
H024	Нечітка відповідність рядків	Порівняння двох текстів, для яких, як правило, результат є скалярним, що показує якою мірою тексти є схожими.	Hacking & Willenborg, 2012.
H025	Нижня межа	Найменше можливе значення комірки в таблиці частотності, коли значення комірки зазнало змін або було приховане.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
H026	Нові підприємства	Підприємства, які були активними у звітний період, але не були активними у попередній звітному період.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.
H027	Номенклатура	НПБ призначена для потреб	НПБ, Держстат.

1	2	3	4
	<p>продукції будівництва (НПБ)</p>	<p>короткострокової статистики будівництва (діяльності будівельних підприємств і дозволів на будівництво), для складання національних рахунків, статистики цін, житлового фонду тощо.</p> <p>НПБ забезпечує систематизацію та представлення у стандартному вигляді статистичної інформації щодо будівель та інженерних споруд.</p>	
H028	<p>Номенклатура продукції промисловості (НПП)</p>	<p>НПП призначена для здійснення державних статистичних спостережень щодо виробництва промислової продукції за видами та формування відповідної статистики.</p> <p>НПП складається з коду та назви продукції, одиниці вимірювання, періодичності подання даних, рівнів агрегації даних відповідно до періодичності їх надання.</p> <p>У НПП позиції продукції згруповані в блоки за 3-ма секціями (літери латинської абетки: В, С, D), які поділяються на розділи (двозначні цифрові значення: 05–08, 10–33, 35), відповідні класи (чотиризначні цифрові значення: 05.10, 05.20, ..., 35.30) та підкатегорії (шестизначні цифрові значення: 05.10.10, 05.20.10, ..., 35.30.22), що відповідають секціям, розділам, класам і підкатегоріям європейських і національних класифікацій продукції (НАСЕ, СРА; КВЕД, СКП).</p> <p>НПП оновлюється щорічно.</p> <p>Підставою для внесення змін до НПП є відповідні зміни в СРА, PRODCOM, зміни енергетичних видів продукції та національні потреби.</p>	<p>НПП, Держстат.</p>
H029	<p>Номенклатура продукції рибальства й</p>	<p>НПРА забезпечує систематизацію та групування (узагальнення) видів продукції</p>	<p>НПРА, Держстат.</p>

1	2	3	4
	аквакультури (НПРА)	<p>рибальства й аквакультури (рибництва) та послуг; проведення кон'юнктурних спостережень, суцільних і тематичних переписів у сільському та рибному господарстві; проведення обліку, аналізу та підготовки до публікації статистичних даних з питань рибного господарства на різних рівнях деталізації; здійснення розрахунків щодо споживання риби та рибопродуктів населенням, балансу попиту та пропозиції риби й рибопродуктів, розрахунків інших показників, зокрема за інституційними секторами економіки згідно з методологією системи національних рахунків (СНР); підготовку статистичних даних для заповнення міжнародних запитальників і здійснення міжнародних порівнянь. НПРА охоплює продукцію та послуги, створені у розділі 03 "Рибне господарство" секції А "Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство" національного класифікатора ДК 009:2010 "Класифікація видів економічної діяльності" (КВЕД-2010).</p>	
Н030	Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ)	<p>НПСГ передбачена для здійснення статистичних спостережень у сільськогосподарських видах діяльності і формування статистики сільського господарства. НПСГ забезпечує зіставність із категоріями Статистичної класифікації продукції (СКП, 2011), яка у свою чергу є адаптованою версією Класифікації продукції за видами економічної діяльності Європейського Союзу (СРА, 2008). При розробці НПСГ також</p>	НПСГ, Держстат.

1	2	3	4
		було враховано перелік продукції, яка передбачена Програмою всесвітнього сільськогосподарського перепису 2010 року Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).	
H031	Номенклатура товарів внутрішньої торгівлі (НТВТ)	НТВТ призначена для державних статистичних спостережень щодо оптової та роздрібною торгівлі. НТВТ складається із 8-значного цифрового коду, назви позиції (із зазначенням охоплення кожної позиції за допомогою переліку типових товарів), примітки до коду з уточненнями (містить стислий опис, який надає уточнену інформацію стосовно охоплення позиції), а також довідково зазначений код СРА. Перші 6 знаків коду товару відповідають класифікації продукції в межах підкатегорії СРА. У НТВТ товари згруповані за двома розділами (за секцією G) щодо оптової і роздрібною торгівлі. НТВТ оновлюється за необхідності. Підставою для внесення змін до НТВТ є відповідні зміни в СРА та Trade Described by Products Trad ed.	НТВТ, Держстат.
H032	Нормальний розподіл	Один з найбільш відомих і популярних статистичних розподілів, який також називають розподілом Гаусса. Розподіл імовірностей випадкової величини з двома відомими параметрами: математичне сподівання, яке дорівнює нулю, і дисперсія випадкової величини, яка дорівнює одиниці.	Memobust, 2014.
O			
O001	Об'єкт	Все, що може бути сприйнято або осмислено. Приклади: вихідні продукти, процес, вхідні ресурси, персонал, програмне забезпечення,	ISO 9000:2015.

1	2	3	4
		<p>методологія, документ.</p> <p>Для статистичної організації важливим є конкретний набір таких об'єктів, як споживачі, продукти, процеси, вхідні ресурси, респонденти, дані, програмне забезпечення, персонал тощо.</p>	
O002	Об'єкт статистичного спостереження	<p>Сукупність одиниць спостереження, що визначають собою явище або процес (у статистиці – сукупність статистична) і підлягають статистичному спостереженню. Для успішного проведення спостереження об'єкт спостереження має бути чітко визначеним. На основі аналізу досліджуваного явища потрібно виділити і зазначити ознаки та риси, що відрізняють його від інших, подібних до нього об'єктів, визначити межі переходу від одного явища до іншого.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
O003	Обґрунтованість методології	<p>Ступінь відповідності статистичної методології міжнародним стандартам, включаючи професійні стандарти, закріплені Основними принципами офіційної статистики.</p>	SDMX, 2009.
O004	Об'єктивне навантаження	<p>Навантаження, що відноситься безпосередньо до фактичних витрат респондентів на заповнення статистичних форм; суб'єктивне навантаження відображає їх сприйняття.</p>	Willeboordse et al., 1997.
O005	Область статистичного дослідження	<p>Сегмент сукупності об'єктів, щодо якого є окремо сформульований попит на статистичну інформацію.</p>	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
O006	Область відхилених значень	<p>Складова правила перевірки даних – область розподілу статистичного критерію, в межах якого нульова гіпотеза відкидається. Протилежна терміну "область</p>	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		допустимих значень".	
O007	Область допустимих значень	Складова правила перевірки даних – область розподілу статистичного критерію, в межах якого приймається нульова гіпотеза. Множина допустимих розташувань точки у вибірковому просторі, які призводять до прийняття нульової гіпотези. Протилежна терміну "область відхилених значень".	Norberg, 2016.
O008	Обмежена (або залишкова) максимальна правдоподібність	Конкретна форма оцінки максимальної правдоподібності. Вона базується на максимізації правдоподібності перетворених даних, незалежно від перешкоджаючих параметрів. У випадку оцінки компонентів дисперсії такими перешкоджаючими параметрами є коефіцієнти регресії.	Memobust, 2014.
O009	Обмін (або перемикання)	Етап процесу редагування для перевірки конфіденційності даних таблиць частотностей, яким передбачається відбір окремих записів, пошук відповідностей у базі даних за набором заздалегідь визначених змінних і обмін всіх або частини інших змінних між пов'язаними записами.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
O0010	Обов'язки (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 2 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (OQRM), на якому визначається розподіл обов'язків в області фокусування. Контекст: має бути принаймні одна відповідальна особа для кожної області фокусування.	Van Nederpelt, 2012.
O011	Обсяг вибірки	Кількість об'єктів (одиниць) у вибірковій сукупності. Це можуть бути або окремі одиниці, або їх групи (кластери, серії), відібрані з генеральної сукупності. Є одним з етапів підготовки вибіркового спостереження.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.

1	2	3	4
		<p>Від обсягу вибірки залежить репрезентативність результатів вибіркового спостереження. Величина обсягу вибірки залежить від варіації досліджуваних ознак і припустимої похибки вибірки. Необхідний для забезпечення репрезентативності та належної якості результатів вибіркового обстеження обсяг вибірки розраховують у залежності від способу відбору та типу вибірки.</p>	
O012	Одиниця	<p>Одиниці відносяться до суб'єктів, респондентів статистичного спостереження або елементів, що використовуються для цілей розрахунку або вимірювання. Статистичні дані щодо одиниць збирають, зводять у таблиці та публікують. До одиниць відносяться, серед іншого, підприємства, урядові установи, індивідуальні підприємці, неурядові установи, окремі фізичні особи та групи осіб, географічні зони, а також події. Одиниці утворюють цільові і спостережувані сукупності. Одиниця може належати до сукупності, основи вибірки та реєстру. Типом одиниці можуть виступати статистична одиниця, одиниця збору, звітна одиниця, одиниця спостереження, аналітична одиниця, адміністративна одиниця, юридична одиниця тощо.</p>	RAMON, Eurostat's metadata server.
O013	Одиниця за видом економічної діяльності	<p>Одиниця за видом економічної діяльності (ОВД) об'єднує всі частини підприємства, які беруть участь у здійсненні виду діяльності, визначеного на рівні класу (4 знаки) NACE редакція 2, і відповідає одному або кільком функціональним підрозділам підприємства. Інформаційна система підприємства має бути здатна вказувати або</p>	Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III D.

1	2	3	4
		<p>розраховувати для кожної ОВД принаймні вартість виробництва, проміжне споживання, витрати на робочу силу, операційний прибуток і зайнятість, а також валове накопичення основного капіталу.</p> <p>Статистична одиниця, яка об'єднує однорідну діяльність підприємства на рівні підкласу КВЕД.</p>	<p>Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат</p>
O014	Одиниця гомогенного виробництва	<p>Одиниця гомогенного виробництва (ОГВ) характеризується виключно одним видом діяльності, який характеризується однорідністю застосованих у процесі виробництва сировини, матеріалів, засобів виробництва, а також виробничим процесом і продукцією. Вхідні та вихідні продукти? характеризуються своїми фізичними характеристиками і мірою обробки, а також технологічним процесом відповідно до класифікації продуктів.</p> <p>Одиниця, яка характеризується одним видом діяльності. Одиниця гомогенного виробництва може відповідати інституційній одиниці або бути її частиною, але не може бути частиною двох різних інституційних одиниць.</p>	<p>Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III E.</p> <p>Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств. Держстат</p>
O015	Одиниця збору	<p>Одиниця, яка заповнює запитальник (форму) статистичного спостереження і надає його статистичній організації (джерело і постачальник даних).</p>	<p>United Nations, DEPARTMENT of Economic and Social Affairs, Statistics Division [2007]: Statistical Units. United Nations, New York.</p>
O016	Одиниця реєстру	<p>Елемент реєстрової сукупності із відповідною описовою інформацією щодо її ідентифікації, доступності та інших атрибутів.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>

1	2	3	4
		<p>Розрізняють два великі типи одиниць реєстру: типову одиницю реєстру та конкретну одиницю реєстру. Типова одиниця реєстру є набором одиниць заданого типу. Конкретна одиниця реєстру є індивідуальним елементом реєстру. В процесі статистичного обстеження, етапів обробки та поширення даних одиниці реєстру можуть виступати як джерело даних, постачальник даних, а також як різного роду статистичні одиниці, звітні одиниці, одиниці спостереження, аналітичні одиниці та одиниці поширення інформації.</p>	
O017	Одиниця статистичного спостереження	<p>Об'єкт, що піддається ідентифікації, щодо якого можна отримати дані і щодо якого дані підлягають реєстрації. Одиниця спостереження може збігатися або не збігатися зі звітною одиницею. Одиниця спостереження може бути невідомою заздалегідь (наприклад, товари).</p> <p>Первинний елемент об'єкта статистичного спостереження, який є носієм ознак, що підлягають реєстрації у ході статистичного спостереження.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.</p>
O018	Опитувальник (формуляр) самозаповнення	Опитувальник, який використовується при письмовому інтерв'юванні.	Memobust, 2014.
O019	Опитування	Зазвичай несущільне статистичне спостереження висловлених респондентами думок, мотивів, оцінок, що реєструються з їх слів або безпосередньо респондентами при заповненні анкети.	Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.
O020	Опитування, кероване інтерв'юером	Опитування, при здійсненні якого інтерв'юер керує процесом опитування і інструктує респондента під час відповідей на запитання обстеження.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
O021	Оприлюднення	Здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.	Закон України "Про авторське право і суміжні права" від 23 грудня 1993 року N 3792-XII.
O022	Органи державної статистики	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, функціональні органи державної статистики - підприємства, установи та організації, які знаходяться у сфері управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики. Зазначені органи складають єдину систему органів державної статистики України.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
O023	Організаційно-правова форма	Організаційно-правова форма визначається відповідно до національного законодавства. Її визначення корисно для усунення двозначності при ідентифікації суб'єктів господарювання, а також як можливий критерій відбору або стратифікації для цілей обстеження. Вона також використовується для визначення інституційного сектору. Статистичні дані щодо організаційно-правових форм продукуються демографією підприємств. Форма юридичної або фізичної особи має вирішальне значення з фінансової точки зору, оскільки від нього залежить рівень оподаткування, який може застосовуватись до одиниці господарювання. Це означає, що така інформація є присутньою у будь-якому статистичному реєстрі, до якого надходять дані фінансової звітності. Досвід показує, що організаційно-правова форма часто використовується для	Business Register Recommendations Manual (edition 2010), chapter 5, characteristic 1.6 Legal status. КОПФГ ДК 002:2004.

1	2	3	4
		<p>внесення коригувань у процес збору інформації та у формуляри для юридичної одиниці, що управляє підприємством. Отже, код, який представляє організаційно-правову форму, має бути зареєстрований відповідно до класифікації правових форм або категорій. У більшості держав-членів ЄС існують такі організаційно-правові форми: індивідуальний підприємець, асоціація, товариство з обмеженою відповідальністю, кооператив, некомерційна організація, підприємство з іншими формами правового устрою.</p> <p>Форма здійснювання господарської (зокрема підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємства (організації), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо.</p>	
O024	Органи, які здійснюють статистичне спостереження	Установи, які є учасниками Національної статистичної системи і відповідно до законодавства уповноважені разом збирати, опрацьовувати, захищати від несанкційованого доступу статистичні дані, а також аналізувати, поширювати, зберігати, і використовувати статистичну інформацію.	PARIS-21. Measuring the Non-Observed Economy: A Handbook, OECD, IMF, ILO, Interstate Statistical Committee of the Commonwealth of Independent States, 2002, Annex 2, Glossary.
O025	Основна номенклатура продукції (ОНП)	Основним призначенням ОНП є забезпечення гармонізації національних класифікацій і номенклатур продукції, які використовуються для проведення	ОНП, Держстат.

1	2	3	4
		<p>державних статистичних спостережень, з міжнародними та європейськими класифікаціями, установлення єдиної системи категорій для опису продукції (товарів та послуг).</p> <p>ОНП є основою для створення статистичних номенклатур продукції (товарів і послуг) із необхідним для організації статистичних спостережень у певній галузі рівнем деталізації.</p> <p>ОНП використовується при підготовці статистичних даних щодо виробництва, розподілу, торгівлі, споживання, зовнішньої торгівлі та транспортування цієї продукції.</p> <p>Основний принцип ОНП полягає в описі та структуруванні продукції, яка була отримана в результаті здійснення видів економічної діяльності. Код виду продукції на рівні класу (4 знаки коду) зазвичай відповідає коду виду економічної діяльності за КВЕД-2010.</p>	
O026	Основний вид діяльності	Основний вид діяльності визначається як такий, на який припадає найбільший внесок у загальну додану вартість (або визначений інший критерій) певної одиниці.	Business Register Recommendations Manual (edition 2010), chapter 5, characteristic 2.6, 3.6, 4.7.
O027	Охоплення	Визначення цільової сукупності, яка має бути охоплена статистичним спостереженням.	SDMX, 2009.
O028	Охоплення автоматичним кодуванням	Відсоток закодованих описів, який визначається як відношення кількості закодованих описів до кількості описів, які підлягають кодуванню.	D’Orazio M. and Macchia S, 2002.
O029	Оцінка	Конкретне значення, отримане в процесі оцінювання за даного ряду обставин.	SDMX, 2009.
O030	Оцінка Горвіца-Томпсона	Зважена сума з вагами, зворотніми до ймовірності відбору. Метод оцінки загальної та	Wikipedia, English edition.

1	2	3	4
		<p>середньої величини псевдосукупності у стратифікованій вибірці. Зворотне зважування ймовірності застосовується для врахування різних пропорцій спостережень у стратах цільової сукупності. Застосовується в аналізі статистичного спостереження і може використовуватися у випадках відсутності даних. Названа на честь Даніеля Г. Горвіца та Донована Дж. Томпсона (Daniel G. Horvitz and Donovan J. Thompson, 1952).</p>	
O031	Оцінка незміщена	<p>Оцінка, зміщення якої, тобто різниця між її математичним сподіванням і її дійсним значенням дорівнює нулю.</p>	<p>The International Statistical Institute, "The Oxford Dictionary of Statistical Terms", 2003.</p>
O032	Оцінка показника	<p>Значення показника, отримане за неповними даними щодо сукупності, яка досліджується. Може бути отримано шляхом розповсюдження даних вибіркової сукупності на генеральну, застосування моделей, визначення значень експертами тощо.</p>	<p>Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.</p>
O033	Оцінка, яка залежить від розміру вибірки	<p>Складена оцінка з суб'єктивно обраними для прямого компонента вагами, який залежить від дійсних і оціночних розмірів сукупності.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
O034	Оціночний ефект	<p>Співвідношення між дисперсією оцінки і дисперсією оцінки Горвіца-Томпсона для того ж самого плану вибірки.</p>	<p>Memobust, 2014.</p>
O035	Оцінювання	<p>Систематичний і об'єктивний аналіз поточного процесу виробництва статистичних даних, його дизайну, виконання та результатів. Мета оцінювання полягає в тому, щоб визначити відповідність і повноту досягнення поставленої мети, ефективність</p>	<p>GSBPM, 2009.</p>

1	2	3	4
		розробки, результативність, вплив і сталість процесу статистичного виробництва. Див.: Восьмий процес Рівня 1 Типової моделі процесів статистичного виробництва.	
O036	Очевидні похибки вимірювання	Дані спостереження, які не є дійсними значеннями.	Memobust, 2014.
II			
P001	Панель	Незмінна сукупність одиниць статистичного спостереження, яка багаторазово, як правило протягом тривалого періоду часу, включається до періодичного (панельного) обстеження за постійною програмою та методикою.	Memobust, 2014.
P002	Панельне дослідження	Обстеження, що передбачає вивчення незмінної сукупності одиниць статистичного спостереження з певним часовим інтервалом за постійною програмою та методикою. Головною метою є дослідження тенденції розвитку та динаміки процесу чи явища у часі.	Memobust, 2014.
P003	Парадані	Дані, які містять інформацію про процес збору первинних даних, наприклад, тривалість обстеження, проміжний статус обстеження, навігаційні помилки у формулярі (запитальнику). Парадані можуть слугувати засобом додаткового контролю або розуміння якості первинних даних.	Memobust, 2014.
P004	Паралельний змішаний спосіб опитування	Одночасне використання двох або більше способів опитування. Це передбачає, наприклад, можливість дозволити респонденту обрати найбільш зручний для нього спосіб.	Memobust, 2014.
P005	Параметр якості	Характеристика, яка використовується для порівняння	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		окремих аспектів якості об'єкта або процесу у часі або у просторі. Також: критерій, компонент якості, аспект якості, атрибут.	
П006	Первинна конфіденційність	Стосується даних комірок статистичної таблиці, поширення яких може потенційно сприяти розкриттю інформації. Існують дві основні причини визнання даних первинно конфіденційними: дані комірки представлені занадто малою кількістю одиниць; присутнє домінування однієї або двох одиниць у даних комірки. Критерії визначення надмалої кількості одиниць, представлених у комірці, або факту домінування у комірці певних одиниць залежать від конкретної галузі статистики.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
П007	Первинна територіальна одиниця вибірки (ПТОВ)	Територіальна одиниця, яка відібрана на першому ступені формування територіальної вибірки при застосуванні багатоступеневого територіального відбору.	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств", Держстат.
П008	Первинне блокування	Відмова від публікації усіх комірок, які дозволяють розкриття інформації, що означає, що їх значення не показуються в таблиці, а замінюються символом, таким як "×", для позначення виключення. Відповідно до визначення комірок, які дозволяють ідентифікацію, в частотних таблицях та в таблицях абсолютних величин всі комірки, які представлені невеликою кількістю одиниць або представляють випадки домінування, мають підлягати первинному виключенню.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
П009	Первинний захист	Захист з використанням методів контролю за розкриттям інформації для всіх комірок	Glossary on Statistical Disclosure Control,

1	2	3	4
		таблиць, які містять невелику кількість одиниць або випадки домінування.	2014.
П010	Первинні дані	<p>Дані, зібрані для статистичних цілей, і для яких національна статистична служба визначила концептуальні метадані та метадані про процеси.</p> <p>Характеристики та складові необроблених статистичних даних, які використовуються для складання статистичних агрегатів.</p> <p>Інформація щодо кількісної та якісної характеристики явищ і процесів, яка подана респондентами під час статистичних спостережень.</p>	<p>Daas and Arends-Toth, 2012.</p> <p>SDMX, 2009.</p> <p>Закон "Про державну статистику".</p>
П011	Перегляд статистичної інформації	<p>Процедура у складі статистичного виробничого процесу у випадку з необробленими даними і даними, які потребують сезонного коригування. Необроблені дані можуть переглядатись через появу більш якісної інформації з точки зору охоплення та / або надійності. Дані, які потребують сезонного коригування, також можуть переглядатись через якіснішу оцінку моделі сезонності, доступної завдяки надходженню нової інформації. Перегляд демонструє ступінь наближеності початкової оцінки до проміжної та остаточної оцінок, тобто різницю між переглянutoю і попередньою оцінками ($L_t - P_t$).</p>	<p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020.</p> <p>OECD, 2006.</p>
П012	Передбачувані значення	Значення, які використовуються у функціях оцінювання, а також як прогнозні велечини для результатів фактичних спостережень.	EDIMBUS Manual, 2012.
П013	Перехресна валідація	Методи, які дозволяють перевіряти надійність моделей за допомогою кількісного оцінювання їх прогностичної здатності. При цьому при підборі	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		моделей навмисне пропускається одне або кілька значень спостережень з подальшою оцінкою прогнозу моделі для пропущених спостережень. Така кількісна оцінка може бути також здійснена шляхом усереднення величини похибки прогнозування.	
П014	Періодичність статистичного спостереження	Часовий інтервал, через який регулярно здійснюються статистичні спостереження впродовж певного періоду часу.	SDMX, 2009.
П015	Письмове інтерв'ювання РАРІ	<p>Метод збору даних без залучення інтерв'юєрів (на паперових носіях – Pencil and Paper Interviewing).</p> <p>Формуляр (запитальник) розсилається безпосередньо респондентам, які після заповнення повертають його до організації, уповноваженої збирати дані.</p>	Memobust, 2014.
П016	Під контролем (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 6 у моделі OQRM, на якому визначається, чи виконані вимоги для області фокусування та/або чи є прийнятним рівень залишкового ризику.	Van Nederpelt, 2012.
П017	Підприємство	<p>Найменша комбінація юридичних одиниць, тобто організаційна одиниця, яка виробляє товари або послуги і користується певним ступенем автономії в прийнятті рішень, особливо для розподілу своїх поточних ресурсів. Підприємство здійснює один або декілька видів діяльності, маючи одне або декілька географічних розташувань. Підприємство є юридичною одиницею.</p> <p>Примітка: це визначення не обмежує підприємство однією країною. Однак за домовленістю воно, як правило, використовується в європейському статистичному контексті. Отже, підприємство може</p>	<p>Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section III A.</p> <p>Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за</p>

1	2	3	4
		<p>використовуватися в інших контекстах у значенні групи підприємств, у США також – у значенні усіченої групи підприємств.</p> <p>Статистична одиниця, що здійснює виробництво товарів та послуг і є самостійною в прийнятті рішень щодо використання своїх засобів, і є найбільш незалежною з огляду на фінансові та виробничі функції. Підприємство здійснює один або декілька видів економічної діяльності в одному чи декількох місцях. Підприємство складається з однієї або більше місцевих одиниць.</p>	діяльністю підприємств, Держстат
П018	Підприємство єдиного географічного розташування	Підприємство, яке здійснює економічну діяльність в одному географічно визначеному місці.	Memobust, 2014.
П019	Підприємство з високими темпами зростання	Підприємство, яке має середньорічне зростання у понад 20% на рік упродовж трирічного періоду. Зростання може вимірюватись кількістю працівників або обсягом обороту. Термін застосовується у короткотерміновій та річній статистиці підприємств.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.
П020	Підприємство множинного географічного розташування	Підприємство, яке здійснює свою діяльність у декількох географічно делокалізованих місцях.	Memobust, 2014.
П021	Підприємство, яке вижило (стійке нове підприємство)	<p>Нове підприємство є стійким, якщо підприємство є активним з точки зору зайнятості та/або обороту в рік народження і в наступний рік (роки).</p> <p>Розрізняють два типи стійкості нових підприємств: підприємство, яке виникло в рік $T-i$ ($i = 1, \dots, n$), вважається стійким у рік T, якщо воно є активним з точки зору обороту</p>	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.

1	2	3	4
		<p>та/або зайнятості у будь-якій частині року T (виживання без змін);</p> <p>нове підприємство також вважається стійким, якщо відповідна юридична одиниця перестає бути активною, але її діяльність поглинута новою юридичною одиницею, заснованою спеціально для поглинання факторів виробництва попереднього підприємства (стійкість підприємства за рахунок поглинання).</p>	
П022	Підпроцес(и) статистичного виробничого процесу	<p>Складові другого рівня Типової моделі статистичних виробничих процесів (GSBPM – Level 2). GSBPM містить 44 підпроцеси, розподілені між 8 статистичними виробничими процесами.</p> <p>Відповідають підпроцесам національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики України.</p> <p>Див.: Процес(и) статистичного виробництва.</p>	<p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition, GSBPM (version 5.1).</p> <p>Опис національної моделі і статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П023	Підпроцес 1.1. Виявлення потреб	<p>Підпроцес процесу 1 національної моделі статистичного виробництва.</p> <p>Передбачає початкове дослідження та визначення того, яка статистична інформація є необхідною і які ресурси необхідні для її виробництва.</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П024	Підпроцес 1.2. Проведення консультацій та підтвердження потреб	<p>Підпроцес процесу 1 національної моделі статистичного виробництва.</p> <p>Передбачає консультації із зацікавленими сторонами та детальне підтвердження потреб у статистичній інформації; усвідомлення потреб користувачів статистичної інформації: що, як, коли та для чого вони очікують отримати. Основна увага повинна</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		приділятися визначенню змін раніше ідентифікованих потреб.	
П025	Підпроцес 1.3. Визначення цілей формування вихідної статистичної інформації	Підпроцес процесу 1 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає визначення вихідної статистичної інформації, необхідної для задоволення потреб користувачів, підтверджених у підпроцесі 1.2; узгодження вихідних даних з потребами користувачів статистичної інформації.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П026	Підпроцес 1.4. Визначення понять	Підпроцес процесу 1 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає визначення необхідних понять, які з точки зору користувачів, мають бути виміряні. У цьому підпроцесі ідентифіковані поняття можуть не приводитися у відповідність з існуючими статистичними стандартами. Таке приведення у відповідність, а також вибір чи визначення статистичних понять та змінних значень, які використовуватимуться, відбувається під час підпроцесу 2.2.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П027	Підпроцес 1.5. Перевірка наявності даних	Підпроцес процесу 1 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає перевірку існуючих джерел даних, а також умов, за яких їх можна отримати, включаючи будь-які обмеження щодо використання; оцінку альтернатив, дослідження можливостей застосування потенційних джерел адміністративних даних для статистичних цілей; узагальнення оцінки правових рамок, у яких будуть збиратися та використовуватися дані.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П028	Підпроцес 1.6.	Підпроцес процесу 1	Опис

1	2	3	4
	Підготовка пропозицій до планів	національної моделі статистичного виробництва. Передбачає документальне оформлення результатів інших підпроцесів цього процесу для отримання рішення щодо впровадження нового чи зміненого ДСС.	національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П029	Підпроцес 2.1. Проектування результатів	Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає детальне проектування вихідної статистичної інформації, продуктів та послуг, включаючи пов'язану з цим діяльність з проектування та підготовки систем та механізмів, які використовуються в процесі 7 "Поширення". Також проектуються методи контролю розкриття інформації та порядок доступу до конфіденційної статистичної інформації. Вихідна статистична інформація має бути спроектована, за можливості, відповідно до існуючих стандартів, тому вхідна інформація для цього процесу має включати метадані, отримані в результаті аналогічних ДСС, або попередніх циклів проведення цього ДСС, міжнародні стандарти та досвід інших статистичних організацій, описані в підпроцесі 1.1.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П030	Підпроцес 2.2. Проектування описів показників	Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає опис показників, які збиратимуться визначеними способами збору даних, а також будь-яких розрахункових та вихідних показників, які будуть отримані з них у підпроцесі 5.5, та будь-яких класифікацій, що будуть застосовуватися. Може виникнути необхідність у здійсненні цього підпроцесу	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		<p>паралельно з підпроцесом 2.3, оскільки визначення показників, які будуть збиратися, та вибір способу збору даних можуть бути взаємозалежними до певного ступеня. Підготовка метаданих щодо вхідних, розрахункових та вихідних показників і класифікацій є важливою передумовою для подальших процесів робіт.</p>	
П031	Підпроцес 2.3. Проектування методів збору даних	<p>Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає визначення найбільш прийнятних методів та механізмів збору даних. Роботи у цьому підпроцесі залежать від того, які обрано методи та механізми збору, що можуть включати опитування за допомогою комп'ютера, друковані опитувальні листи, інтерфейси адміністративних даних та методи інтеграції даних. Цей підпроцес передбачає проектування механізму збору, типових запитань та відповідей відповідно до показників та класифікацій, спроектованих у підпроцесі 2.2. Він також передбачає проектування будь-яких офіційних угод, пов'язаних з постачанням даних, і підтвердження правової бази для збору даних. Цей підпроцес також включає проектування систем управління зв'язками з постачальниками.</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П032	Підпроцес 2.4. Проектування генеральної сукупності та вибірки	<p>Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Цей підпроцес виконується для ДСС із прямим збором даних від респондентів. Його використовують для виявлення, визначення та опису сукупності, яка представляє інтерес, генеральної сукупності, джерел її формування, проектування</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		<p>плану/порядку та дизайну сукупності, що безпосередньо буде обстежуватися (вибірки, встановлення критеріїв та методів її формування, методів поєднання джерел (за необхідності)). Сукупності, що безпосередньо будуть обстежуватися, створюються під час підпроцесу 4.1 "Формування генеральної сукупності та вибірки" на основі методології, визначеної у цьому підпроцесі.</p>	
П033	Підпроцес 2.5. Проектування обробки та аналізу	<p>Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Під час цього підпроцесу проектується методологія, яка використовується в ході виконання процесу 5 "Обробка даних" та процесу 6 "Аналіз". Він включає методи і порядок кодування, редагування, імпутації, оцінювання, інтегрування, підтвердження та оформлення наборів даних.</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П034	Підпроцес 2.6. Проектування систем виробництва та технологій	<p>Підпроцес процесу 2 національної моделі статистичного виробництва. Підпроцес визначає, чи всі підпроцеси, від збору даних до поширення, спроектовані цілісно та послідовно.</p> <p>Під час проведення ДСС виникає необхідність у різноманітних системах та базах даних. Загальний принцип – повторне застосування процесів та технології в багатьох ДСС. Тому спочатку існуючі системи та бази даних перевіряються для встановлення того, чи підходять вони для досягнення цілей цього ДСС, а потім, якщо виявлено недоліки, проектуються нові рішення. На цьому підпроцесі також визначається відповідальність персоналу щодо взаємодії із системами.</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
П035	Підпроцес 3.1. Створення інструменту збору даних	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає створення механізму збору даних для використання на процесі 4 "Збирання". Механізм збору даних виробляється чи створюється на основі технічних вимог на проектування, створених під час процесу 2 "Проектування". Під час збору може використовуватися один чи декілька способів отримання даних, наприклад, опитування при особистому спілкуванні чи по телефону; паперові, електронні чи інтернет-анкети. Механізмами збирання можуть бути звичайні методи отримання даних, з існуючих статистичних або адміністративних наборів даних. Цей підпроцес також включає підготовку та тестування змісту та функціонування такого інструменту (наприклад перевірка запитань у формах ДСС). Здійснюється перевірка прямого підключення механізмів збору даних до системи статистичних метаданих таким чином, щоб метадані можна було легше отримувати у процесі збирання. Зв'язок метаданих та даних у момент отримання дає можливість зекономити час та зусилля на останніх етапах. Забезпечення збирання метричних даних (параданих) також є важливим елементом цього підпроцесу.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П036	Підпроцес 3.2. Створення/удосконалення інструментів обробки даних	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає створення нових та покращення існуючих інструментів, необхідних для процесів 5 та 6, які розобляються відповідно до вимог, визначених у процесі 2 "Проектування". Серед інструментів можуть бути процедури та функції	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		інтерактивної взаємодії, сховища даних, засоби трансформації, компоненти структури робочого процесу, засоби управління зв'язками з постачальниками та засоби управління метаданими.	
П037	Підпроцес 3.3. Створення та удосконалення компонентів поширення	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає розроблення нових і удосконалення існуючих компонентів та послуг, необхідних для поширення статистичної продукції, визначених у підпроцесі 2.1. Сюди входять усі компоненти та послуги з поширення, починаючи від тих, що використовуються для традиційних паперових публікацій, і закінчуючи тими, які забезпечують вебпослуги, виробництво відкритих даних або доступ до мікроданих.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П038	Підпроцес 3.4. Налаштування робочих процесів	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає налаштування робочих процесів та систем, які застосовуються в рамках ДСС, починаючи зі збору даних та завершуючи поширенням. Він гарантує, що технологія, визначена в підпроцесі 2.6, діє на практиці.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П039	Підпроцес 3.5. Тестування системи виробництва	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає технічне тестування нових програмних комплексів, інструментів та стандартних процедур, а також підтвердження можливості застосування існуючих процедур, які використовуються в інших процесах. Тестування взаємодії між компонентами різних процесів та забезпечення того, щоб система виробництва працювала як	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		злагоджений комплекс процесів, інформації та послуг.	
П040	Підпроцес 3.6. Тестування державного статистичного спостереження	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає діяльність, пов'язану з управлінням тестуванням і апробацією процесу проведення ДСС; проведення обмеженого збору даних для випробування механізму збору даних, подальша обробка та аналіз зібраних даних для забезпечення очікуваних результатів проведення ДСС. Після тестування і апробації може виникнути необхідність повернутися до попереднього кроку та налаштувати інструменти, системи чи компоненти.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П041	Підпроцес 3.7. Завершення створення системи виробництва	Підпроцес процесу 3 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає впровадження створених/удосконалених інструментів та компонентів процесу у виробниче середовище та забезпечення їх належного функціонування при проведенні ДСС (ця діяльність може також бути частиною підпроцесу 3.5).	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П042	Підпроцес 4.1. Формування генеральних сукупностей та вибірок	Підпроцес процесу 4 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає формування генеральних сукупностей та здійснення вибірки для збору даних методами й правилами, визначеними у підпроцесі 2.4 (Проектування генеральної сукупності та вибірки); координацію вибірок між окремими випадками одного й того ж ДСС (наприклад, у випадку співпадінь чи повторень), а також між різними ДСС, які використовують спільну основу чи реєстр (наприклад, для управління	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		співпадіннями або звітним навантаженням).	
П043	Підпроцес 4.2. Організація збирання даних	Підпроцес процесу 4 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає забезпечення готовності до збору даних всіма запланованими методами. Стратегія планування до конкретних випадків ДСС. У разі регулярного повторення процесу деякі (або усі) ці заходи можуть не вимагатися для кожного повтору. Для одноразових та нових процесів ці заходи тривають довше.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П044	Підпроцес 4.3. Збирання даних	Підпроцес процесу 4 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає власне збір даних з використанням різних методів та механізмів збору; налагодження зв'язку з постачальниками та будь-які подальші дії, які з цього впливають; управління зв'язками з постачальниками даних. У разі, якщо збір даних відповідає встановленій меті (звичайно виходячи з відсотка отриманих відповідей), збір даних завершується і складається звіт про результати збору даних.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П045	Підпроцес 4.4. Завершення збирання	Підпроцес процесу 4 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає завантаження зібраних даних та метаданих у відповідне електронне середовище для подальшої обробки на процесі 5 процес – "Обробка даних". Цей процес може включати автоматичний прийом даних або перетворення форматів файлів даних. У випадках застосування фізичного інструменту збору даних, такого як паперова анкета, яка не підлягає подальшій обробці, під час цього процесу	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		здійснюється архівування таких матеріалів.	
П046	Підпроцес 5.1. Інтеграція даних	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає здійснення інтеграції даних, отриманих з кількох джерел. Вхідні дані можуть отримуватися із сукупності зовнішніх чи внутрішніх джерел даних та за допомогою різноманітних методів збору даних. Інтеграція даних може відбуватися в будь-який момент процесу, до чи після будь-яких інших підпроцесів. Може бути ще кілька випадків інтеграції. Після інтеграції, в залежності від вимог до захисту даних, дані можуть набувати статусу анонімних, тобто використовуватися без ідентифікаторів, таких як ім'я та адреса, з метою забезпечення конфіденційності.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П047	Підпроцес 5.2. Класифікація та кодування	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає проведення класифікації та кодування вхідних даних. Стандартні процедури кодування, які здійснюються автоматично або вручну, можуть присвоювати цифрові коди текстовим відповідям згідно з попередньо визначеною схемою класифікації.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П048	Підпроцес 5.3. Перегляд та валідація	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає перевірку зібраних мікроданих, при цьому розглядається кожний запис, щоб спробувати ідентифікувати (і у разі необхідності виправити) потенційні проблеми, помилки та невідповідності, такі як побічні елементи, пункти без відповідей та неправильне кодування. Цей	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		процес також може називатися – "Підтвердження даних". Він може відбуватися багатократно, підтверджуючи правильність даних, виходячи з попередньо встановлених правил редагування, звичайно у визначеному порядку.	
П049	Підпроцес 5.4. Редагування та імпутація	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає додавання нових значень даних, якщо дані визнані неточними, відсутніми чи ненадійними. Поняття редагування та імпутації охоплюють широке коло методів, зокрема із застосуванням підходу нормування.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П050	Підпроцес 5.5. Отримання нових розрахункових показників та статистичних одиниць	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає отримання похідних змінних та статистичних одиниць, які не були отримані у процесі збору даних, але які необхідні для досягнення потрібного результату. Вироблення розрахункових показників шляхом застосування арифметичної формули до одного чи кількох змінних, які вже присутні у наборі даних, або використання різних модельних припущень. Може виникнути необхідність у повторі, оскільки деякі похідні змінні можуть самі базуватися на інших похідних змінних. Таким чином, важливо забезпечити, щоб похідні змінні вироблялися у правильному порядку. Одиниці можуть бути отримані шляхом агрегування чи розділення даних для статистичних одиниць або з використанням інших різних методів оцінки.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П051	Підпроцес 5.6. Розрахунок ваг	Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва.	Опис національної моделі статистичного

1	2	3	4
		<p>Передбачає створення вагових коефіцієнтів для індивідуальних масивів даних відповідно до методології, розробленої у підпроцесі 2.5 "Проектування обробки та аналізу". У випадку вибіркового обстеження статистичні ваги використовуються для перерахунку результатів узагальний показник з метою забезпечення їх репрезентативності за цільовою сукупністю або коригування підсумків на відсутні відповіді.</p>	<p>виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П052	Підпроцес 5.7. Розрахунок агрегованих показників	<p>Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає створення агрегованих даних та підсумків по всій сукупності на основі мікроданих та агрегованих показників більш низького рівня. Цей підпроцес передбачає підсумовування первинних даних, які мають спільні визначені характеристики, а також розрахунок середніх показників та дисперсії із застосуванням статистичних ваг із підпроцесу 5.6. для отримання відповідних підсумків. У випадку вибіркового обстеження цей підпроцес дозволяє розрахувати похибку вибірки та зіставити її з відповідними агрегованими показниками.</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П053	Підпроцес 5.8. Завершення формування масивів даних	<p>Підпроцес процесу 5 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає об'єднання результатів інших підпроцесів цього процесу в один процес даних (зазвичай макроданих), який може застосовуватись як вхідні дані на процесі 6 "Аналіз".</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П054	Підпроцес 6.1. Підготовка попередніх матеріалів	<p>Підпроцес процесу 6 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає перетворення зібраних</p>	<p>Опис національної моделі статистичного виробництва в</p>

1	2	3	4
		даних на вихідну статистичну інформацію. На цьому етапі розраховуються додаткові показники, такі як індекси, тренди або скориговані з урахуванням сезонних коливань динамічні ряди, а також здійснюється реєстрація характеристик якості.	органах державної статистики, Держстат.
П055	Підпроцес 6.2. Підтвердження вихідної статистичної інформації	Підпроцес процесу 6 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає підтвердження якості вихідної статистичної інформації відповідно до загальних норм якості та очікувань. Цей підпроцес також уключає діяльність, пов'язану зі збором відомостей та сукупним ефектом з формуванням комплексу знань щодо конкретної галузі. Ці знання застосовуються потім для ідентифікації будь-яких невідповідностей очікуваним результатам та дозволяють здійснювати ґрунтовний, поглиблений аналіз.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П056	Підпроцес 6.3. Тлумачення та пояснення	Підпроцес процесу 6 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає досягнення поглибленого розуміння виробленої вихідної статистичної інформації для можливості її тлумачення й пояснення та оцінки того, наскільки добре вона відповідає початковим очікуванням шляхом її розгляду з усіх можливих точок зору, використовуючи усі можливі механізми й підходи, а також проводячи поглиблений аналіз.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П057	Підпроцес 6.4. Контроль можливості розкриття статистичної інформації	Підпроцес процесу 6 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає забезпечення дотримання правил конфіденційності стосовно вихідної статистичної інформації (та відповідних метаданих). Може	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		включати проведення перевірки первинного та вторинного розкриття інформації, а також застосування методів створення перешкод її розкриттю.	
П058	Підпроцес 6.5. Завершення формування вихідної інформації	Підпроцес процесу 6 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає забезпечення відповідності вихідної статистичної інформації та пов'язаних з нею метаданих (інформації) меті та встановленому рівню якості і таким чином придатності до поширення.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П059	Підпроцес 7.1. Оновлення системи поширення вихідної інформації	Підпроцес процесу 7 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає оновлення систем, у яких зберігаються дані та метадані, призначені для поширення. Перевірка, чи всі необхідні метадані підготовлені до поширення. Форматування, завантаження та прив'язування метаданих бажано проводити на ранніх етапах.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П060	Підпроцес 7.2. Виробництво продуктів для поширення	Підпроцес процесу 7 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає виробництво продуктів, які були заплановані (у підпроцесі 2.1), для задоволення потреб користувачів. Це можуть бути: електронні та друковані продукти, пресрелізи, файли мікроданих, статистичні таблиці тощо.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П061	Підпроцес 7.3. Управління поширенням	Підпроцес процесу 7 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає оприлюднення вироблених статистичних продуктів із забезпеченням наявності усіх елементів для поширення, включаючи	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		дотримання термінів. Організація брифінгів для різних груп користувачів статистичної інформації, у т.ч. представників засобів масової інформації, посадових осіб тощо.	
П062	Підпроцес 7.4. Просування продуктів для поширення	Підпроцес процесу 7 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає активне просування вироблених статистичних продуктів, з метою сприяння їх поширенню серед максимально широкої аудиторії. Застосування інструментів управління зв'язками із користувачами для забезпечення більш ефективної роботи з потенційними користувачами продуктів із використанням різних каналів комунікацій для різних цільових груп (вебсайти, соціальні медіа тощо) для спрощення процесу донесення статистичної інформації до користувачів.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П063	Підпроцес 7.5. Підтримка користувачів	Підпроцес процесу 7 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає прийняття запитів від користувачів та надання відповідей у визначені терміни. Аналіз запитів для виявлення нових чи змінених потреб користувачів.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П064	Підпроцес 8.1. Збір інформації для оцінки	Підпроцес процесу 8 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає збирання усіх відповідних даних і забезпечення доступу до них для особи чи групи осіб, які здійснюють оцінку. Інформація для оцінки може виникати під час будь-якого процесу чи підпроцесу, у тому числі на підставі пропозицій користувачів статистичної інформації, метаданих процесу та пропозицій персоналу.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
П065	Підпроцес 8.2. Проведення оцінки	Підпроцес процесу 8 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає аналіз вхідних оціночних даних та синтез їх у оціночний звіт. У звіті про результати оцінки слід надати рекомендації щодо доцільних змін. Ці рекомендації можуть включати зміни, що стосуються будь-якого процесу чи підпроцесу.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П066	Підпроцес 8.3. Узгодження плану дій	Підпроцес процесу 8 національної моделі статистичного виробництва. Передбачає розробку та погодження планів дій на основі рекомендацій з підпроцесу 8.2. та механізмів моніторингу їх виконання.	Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П067	Підсукупність	Підгрупа у складі сукупності. Статистична практика формування підсукупностей зумовлена потребою у застосуванні до кожної з них відмінних методів обробки в ході статистичного виробничого процесу. Підсукупності, як правило, виділяються для розуміння притаманних їм відмінних характеристик.	Memobust, 2014.
П068	Пілотне обстеження	Обстеження, як правило невеликого масштабу, здійснюється до проведення основного обстеження, головним чином для отримання інформації, необхідної для покращення результативності основного обстеження. Наприклад, пілотне обстеження може використовуватись для тестування формуляра, для визначення часу, який витрачається на польову процедуру, або для визначення найбільш ефективного розміру одиниці вибірки.	Dictionary of Statistical Terms, 5th edition, prepared for the International Statistical Institute by F.H.C. Marriott, Longman Scientific and Technical
П069	План державних статистичних	Офіційний документ, що містить перелік статистичних	Закон України "Про державну

1	2	3	4
	спостережень	спостережень, які проводяться органами державної статистики, з визначенням порядку та термінів їх проведення.	статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
П070	Плановий контроль роботи інтерв'юерів	Перевірка в домогосподарствах дотримання фахівцями з інтерв'ювання вимог щодо встановлення контакту й ефективності мотивації респондентів, а також перевірка знань звітно-статистичної документації вибіркового обстежень, порядку проведення опитування респондентів і заповнення анкет (запитальників).	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств", Держстат.
П071	Плановий період інтерв'ювання	Період, на який заплановано діяльність інтерв'юерів САТІ. Це може бути період, скажімо, тривалістю 4 тижні, починаючи з поточної дати, або календарний місяць, у залежності від застосованого варіанта розподілу.	Memobust, 2014.
П072	Повідомлення про помилку	Для електронного опитувальника: вікно, що містить текст із описом того, який тип невідповідності виник, і перелік змінних, яких він стосується.	Memobust, 2014.
П073	Повторюване спостереження	Спостереження, що здійснюється більш, ніж один раз, часто на регулярній (періодичній) основі і зазвичай з частковою ротацією одиниць вибіркової сукупності з урахуванням водночас вимог до точності і до звітного навантаження.	Memobust, 2014.
П074	Поглинання підприємств(а)	У демографії підприємств така подія може розглядатися як протилежна події поділу. Поглинуті підприємства не відносяться до випадків ліквідації (смерті). У такому випадку одне з попередніх підприємств продовжує існувати (виживає) у знайомій раніше формі й тому тут має місце безперервність і виживання підприємства. Інші	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 4). МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на

1	2	3	4
		поглинуті підприємства закриваються.	основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
П075	Подальші дії з редагування даних	Робота, яка виконується редактором під час ручного редагування даних з метою усунення недоліків попереднього редагування.	Memobust, 2014.
П076	Подальші дії у випадку невстановлення контакту з респондентом або несвоєчасного отримання відповіді від респондента	Подальша спроба отримати дані від юридичної або фізичної особи в процесі обстеження або польового експерименту через те, що перша спроба була невдалою, або у випадку, коли дані надходять із запізненням.	SDMX, 2009.
П077	Поділ підприємства	<p>У демографії підприємств така подія може розглядатися як протилежна події поглинання і схожа на розпад підприємства, але в цьому випадку початкове підприємство "виживає" (залишається) в упізнаваній формі, і таким чином присутня безперервність діяльності і виживання підприємства. Підприємство при цьому не ліквідується, натомість на його базі створюється одне або декілька нових підприємств.</p> <p>Подія, до початку якої існує одне підприємство, а в результаті якої – два і більше. В результаті поділу нове(і) підприємство(а) є, як правило, меншим(и) за початкове підприємство, а індивідуальність початкового підприємства зберігається за більшим підприємством.</p>	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics. МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
П078	Поєднані таблиці	Набір таблиць зі спільними комірками.	Memobust, 2014.
П079	Позитивна координація	Процес управління сукупностями з метою максимізації полей перетину між вибірками.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
П080	Позитивне прогнозне значення	Кількість правильно пов'язаних пар записів, поділена на загальну кількість пар пов'язаних записів.	Memobust, 2014.
П081	Показник	Елемент даних, який представляє статистичні дані для конкретного моменту або періоду часу, географічного охоплення та інших характеристик і коригується принаймні для одного з численних можливих вимірів (як правило, розміру) для забезпечення можливості здійснення порівнянь.	SDMX, 2009.
П082	Показник логу	Змінна, яка підлягає реєстрації у логах.	Memobust, 2014.
П083	Показник подібності одиниць	Метрика для позначення подібності одиниць спостереження. Використовується в багатовимірному статистичному аналізі.	Memobust, 2014.
П084	Показник розбіжності одиниць	Метрика для позначення відмінності одиниць спостереження. Використовується в багатовимірному статистичному аналізі.	Memobust, 2014.
П085	Показник якості	Змінна величина, що характеризує рівень якості даних або процесу відповідно до встановлених параметрів.	Memobust, 2014.
П086	Помилка інтерв'юера	Результат впливу на відповіді респондентів, що виникає через різні способи, якими інтерв'юери здійснюють одне і те саме опитування.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
П087	Помилка кодування	Присвоєння неправильного коду елементу даних.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
П088	Помилка припущення моделі	Помилка, що виникає через використання таких методів, в основі яких лежить певна модель, як калібрування, узагальнена оцінка регресії, розрахунок на основі повного або постійного	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013. SDMX, 2009.

1	2	3	4
		охоплення, тестування, сезонне коригування, тощо, і які не включені в попередні компоненти точності, з метою обчислення статистики або індексів.	
П089	Помилкова класифікація	Помилкова класифікація з віднесенням суб'єкта до категорії, до якої він не належить.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
П090	Помилкове зіставлення	Записи, які визнані узгодженими, хоча в дійсності вони не представляють однакової сутності.	Memobust, 2014.
П091	Помилкові неузгодження	Невизнання узгодження між дійсно пов'язаними записами через помилкове класифікування і поєднання інших, не зв'язаних між собою, записів.	Memobust, 2014.
П092	Попередні оцінки	Оцінки, що базуються на попередніх результатах вибіркового спостереження.	Memobust, 2014.
П093	Попередні вибіркові результати	Найперші (часткові) дані вибіркового спостереження, що складаються з даних респондентів, які відповіли раніше за інших.	Memobust, 2014.
П094	Порівнянність	У найширшому сенсі: здатність статистичних даних до надійного зіставлення. Більш конкретно: ступінь, у який можуть порівнюватись однакові набори даних, але за різні звітні періоди або для різних підсукупностей (за регіонами або за видами діяльності). З технологічної точки зору: вимірювання впливу відмінностей у застосованих статистичних концепціях, інструментах та процедурах на результати порівняння статистичних даних. Порівнянність є складовою принципу "Послідовність і зіставність" Принципів діяльності органів державної статистики.	ESS Handbook for Quality and Metadata Reports, 2020.

1	2	3	4
П095	Порядок оцінювання	Правило або метод отримання оцінки параметра сукупності.	SDMX, 2009.
П096	Посилання (модель Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками)	Крок 11 у моделі Об'єктно-орієнтованого управління якістю та ризиками (OQRM), на якому збирається інформація стосовно області фокусування.	Van Nederpelt, 2012.
П097	Послідовність і зіставність	Принцип 14 у складі Принципів діяльності органів державної статистики, відповідно до якого статистична інформація має бути послідовною та зіставною в часі, за регіонами і країнами та забезпечувати користувачам можливість поєднання та спільного використання даних із різних джерел.	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
П098	Послідовність плану (дизайну) вибірки	Наближеність за ймовірністю при збільшенні розміру вибірки. Властивість, яка позначає здатність оцінки краще узгоджуватись із значенням цільового параметру у випадку збільшення обсягу вибірки (n), і відтворювати цільовий параметр, коли обсяг вибірки збігається з розміром сукупності (N).	Memobust, 2014. Survey Sampling Reference Guidelines, 2008 edition. Introduction to sample design and estimation techniques.
П099	Постачальник адміністративних даних	Утримувач адміністративних даних, який за законом або на підставі окремої угоди зобов'язаний надавати свої дані національній статистичній службі.	Essnet Admin Data Glossary 1.1.
П100	Постачальник даних	Одиниця, яка відповідно до своїх повноважень повідомляє статистичній організації дані про підзвітну одиницю від імені юридичної особи-утримувача даних. Постачальником може бути сторонній уповноважений представник, наприклад, бухгалтерська фірма, яка веде бухгалтерський облік юридичної особи.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		Статистична організація, яка проводить опитування, має з постачальником даних юридичні стосунки.	
П101	Постійне випадкове число	Унікальне випадкове число, яке постійно асоціюється з певною одиницею реєстру.	Memobust, 2014.
П102	Поточний прогноз, що базується на фактах	Оцінка, яка робиться для поточного періоду, або, найчастіше, для недавнього минулого, тобто для періоду, у який безпосередньо не було проведено статистичне спостереження.	Daas and Arends-Toth, 2012.
П103	Поточні обмеження	Обмеження в межах одного періоду часу між різними часовими рядами.	Memobust, 2014.
П104	Потреби користувачів статистичної інформації	Вимоги до даних і метаданих з боку окремих осіб або організацій для задоволення конкретного типу їх використання. Потреби користувачів можуть бути визначені у контексті параметрів якості, прийнятих міжнародними організаціями або національними агенціями.	OECD Glossary of Statistical Terms.
П105	Похибка вибірки	<p>Можлива похибка, зумовлена спостереженням виключно вибірових значень і, як результат, виникненням розбіжності між фактичним значенням сукупності й вибірковою оцінкою.</p> <p>Складова розбіжності між істинним значенням сукупності і її оцінкою, отриманою на основі випадкової вибірки, зумовлена застосуванням саме вибіркового характеру спостереження, на відміну від інших похибок, а саме похибок, що виникають через недосконалість відбору, зміщення у відповіді або оцінці, похибок спостереження і реєстрації відповіді тощо.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>The International Statistical Institute, The Oxford Dictionary of Statistical Terms, 2003.</p>

1	2	3	4
П106	Похибка вимірювання	Різниця між спостережуваним значенням змінної та дійсним, але не спостережуваним, значенням цієї змінної. Виникає під час зчитування, обчислення або реєстрації числового значення. Такі похибки можуть пояснюватись помилковими діями респондента, інтерв'юера, а також недосконалістю формуляра, методів збору даних або бухгалтерського обліку респондента. Похибки вимірювання можуть бути як випадковими, так і систематичними, тобто призводити до систематичного зміщення даних.	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013. Measuring and Reporting Sources of Error in Surveys, FCSM, 2001. SDMX, 2009. Statistics Canada, 2003.
П107	Похибка невивіркова	Розбіжність в оцінках вибірки, не зумовлена флуктуаціями вибірки.	Memobust, 2014. Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
П108	Похибка обробки	Похибка в остаточних результатах статистичного спостереження, викликана не точним здійсненням коректно запланованих дій, наприклад, під час реєстрації, кодування, введення даних і табулювання даних.	NQAF, 2012.
П109	Похибка одиниці вимірювання	Похибка, що виникає, коли респонденти повідомляють значення, які постійно занадто високі або занадто низькі (за постійного фактору). Виникає, коли респонденти систематично використовують неправильні одиниці вимірювання.	Memobust, 2014. EDIMBUS Manual, 2012
П110	Похибка основи статистичного спостереження	Похибка, викликана недосконалістю основи статистичного спостереження (реєстру підприємств, реєстру населення, відбору територій, тощо), з якої відбираються одиниці для включення до обстеження або перепису.	NQAF, 2012.

1	2	3	4
П111	Похибка охоплення	Похибка, зумовлена неспроможністю забезпечити адекватне охоплення усіх компонентів цільової сукупності, що призводить до розбіжностей між цільовою сукупністю і основою статистичного спостереження.	Eurostat's Concepts and Definitions Database. SDMX Metadata Common Vocabulary, 2009
П112	Похибка, спричинена відсутніми відповідями	Похибка, зумовлена неможливістю отримання відповіді на частину або на всі запитання статистичного спостереження, і яку не можна віднести до коливань вибірки.	SDMX, 2009. Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
П113	Поширення	Надання користувачам результатів статистичних спостережень у вигляді статистичних продуктів (інформації) – стандартних і за запитом, доступу до баз даних, мікрофайлів, тощо.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014 OECD Glossary of Statistical Terms
П114	Правило <i>p</i> -відсотка	Один з методів виявлення чутливих до розкриття комірок статистичної таблиці, які виникають, коли інформаційному зловмиснику можуть стати відомими значення індивідуального внеску одиниць у певну комірку. Використовуючи їх разом із оприлюдненим загальним значенням, зацікавлена особа може оцінити значення інших внесків з певним ступенем точності. Як правило, цим користуються одиниці з найбільшим або другим за величиною внеском. Відповідно до правила <i>p</i> -відсотків, якщо другий за величиною внеску респондент може знайти найбільший внесок у комірку таблиці, віднімаючи своє власне значення від загального значення комірки, а отримане значення менше $(100 + p)$ відсотків від найбільшого внеску, то клітина вважається чутливою до	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014. Sukasih, Jang, Czajka, 2012.

1	2	3	4
		розкриття.	
П 115	Правило двозначності: правило (p, q)	Правило, відповідно до якого допускається, що до опублікування табличних даних внесок однієї одиниці сукупності у комірку загального значення можна оцінити у межах q відсотка (апріорна відносна похибка в оцінці індивідуального внеску). Якщо після опублікування таблиці значення можна оцінити в межах p відсотків (апостеріорна відносна похибка в оцінці індивідуального внеску), комірка визнається такою, що задовольняє вимогам конфіденційності. Параметри p і q встановлюються статистичною службою. У деяких національних статистичних службах встановлені значення p і q є конфіденційними і не розголошуються.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
П 116	Правило жорсткого редагування	Правило редагування, яке виявляє помилки в записах даних із визначеністю (напевне).	EDIMBUS Manual, 2012.
П117	Правило концентрації	Правило, що дозволяє оцінити, чи перебуває комірка статистичної таблиці у зоні ризику (ризикова комірка), і яке базується на порівнянні розміру внесків окремих статистичних одиниць до певної комірки таблиці (відносний внесок). Приклади: правило домінування і правило p -відсотка.	Hundepool et al., 2012.
П118	Правило коригування	Правило "якщо-тоді", яке використовується для детермінованої обробки певної помилки.	UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing.
П119	Правило м'якого редагування	Правило редагування, яке у випадку порушення вказує на помилку в даних з імовірністю менше за 1.	EDIMBUS Manual, 2012.
П120	Правило порогу	Правило, за допомогою якого комірка у таблиці частотностей визначається як чутлива, якщо кількість респондентів у ній є	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		<p>меншою за певну встановлену кількість.</p> <p>Деякі статистичні служби застосовують порогове значення на рівні щонайменше п'яти респондентів у комірці, тоді як інші – на рівні щонайменше трьох респондентів.</p> <p>У випадку, коли не застосовуються порогові значення, для збереження конфіденційності можливо змінювати структуру таблиці і комбінувати категорії або використовувати виключення комірок, округлення або редагування, або надавати інший додатковий захист для виконання правила.</p>	
П121	Приєднання	<p>Форма зіставлення, яка використовується для роботи з базами даних, у якій зіставлення засноване на ідентичності відповідних ключів.</p>	Memobust, 2014.
П122	Приміщення для роботи з чутливими даними	<p>Спеціальний об'єкт (приміщення), у якому стороннім дослідникам надається можливість доступу до конфіденційних даних у рамках юридичних договорів, які передбачають збереження конфіденційності і встановлюють суворий контроль щодо можливих способів використання даних.</p> <p>Приміщення для роботи з чутливими даними можна розглядати як «безпечне середовище» для аналізу конфіденційних даних.</p> <p>Сам об'єкт складається з безпечного герметичного робочого середовища і середовища зберігання даних, обладнаних фізичними і інформаційними засобами безпеки. Об'єкт передбачає наявність адміністративних та допоміжних засобів для зовнішніх користувачів і забезпечує дотримання узгоджених умов доступу до конфіденційних даних.</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
П123	Принцип запобігання рухливості даних	Вимога, у відповідності з якою всі зміни в даних за періоди протягом року зберігаються максимально можливо на рівні їх початкових значень.	Memobust, 2014
П124	Принципи виробництва статистичної інформації	Принципи, що лежать в основі формування статистичної інформації у складі Принципів діяльності органів державної статистики України. Принцип 11: Відповідність. Принцип 12: Точність та надійність. Принцип 13: Своєчасність і пунктуальність. Принцип 14: Послідовність і зіставність. Принцип 15: Доступність і зрозумілість.	ESS Handbook for Quality Reports, 2009. Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
П125	Принципи діяльності органів державної статистики України	Принципи діяльності органів державної статистики України, гармонізовані з Кодексом діяльності європейської статистики, схваленим Комітетом Європейської статистичної системи 16 листопада 2017 року, ґрунтуються на основних принципах офіційної статистики, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН у 2014 році, і відповідають принципам Декларації професійної етики, прийнятої Міжнародним статистичним інститутом у 1985 році (зі змінами, 2009 року). Складаються з трьох груп принципів: I. Інституційна структура: принципи загального управління органів державної статистики (принципи 1–6); II. Статистичні процеси: принципи здійснення статистичних процесів (принципи 7–10); III. Статистична інформація: принципи виробництва статистичної інформації (принципи 11–15).	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.

1	2	3	4
П126	Принципи загального управління органів державної статистики	Принципи, які лежать в основі формування інституційної структури державної статистики інформації у складі Принципів діяльності органів державної статистики України. Принцип 1: Професійна незалежність. Принцип 2: Повноваження щодо збирання даних. Принцип 3: Достатність ресурсів. Принцип 4: Зобов'язання щодо забезпечення якості. Принцип 5: Конфіденційність статистичної інформації. Принцип 6: Неупередженість і об'єктивність.	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
П127	Принципи здійснення статистичних процесів	Принципи, які лежать в основі статистичних процесів у складі Принципів діяльності органів державної статистики України. Принцип 7: Ґрунтовність статистичної методології. Принцип 8: Відповідність статистичних процедур. Принцип 9: Помірне навантаження на респондентів. Принцип 10: Ефективність витрат.	Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.
П128	Принципи управління якістю	Базові принципи, на основі яких будується система управління якістю. У контексті Європейської статистичної системи розрізняють загальні принципи управління якістю, які, походять із загальної системи управління якістю та пов'язуються із статистичною організацією (статистичною адміністрацією) в цілому, а також статистичні принципи управління якістю, сформульовані в Кодексі діяльності європейської статистики та пов'язані з ключовими аспектами статистичного середовища, статистичного виробничого процесу та статистичної продукції.	ISO 9000:2015 Quality management systems – Fundamentals and vocabulary. European Statistics Code of Practice (ES CoP), 16th November 2017. ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.
П129	Припинення	Подія, яка може мати місце в	Eurostat-OECD

1	2	3	4
	діяльності підприємства	результаті таких подій, як дійсна смерть одиниці, або через інше припинення шляхом злиття, поглинання, поділу або порушення принципу безперервності.	Manual on Business Demography Statistics. МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
П 130	Проблема "сходінки"	Великий розрив у даних між останнім внутрішньорічним періодом одного року і першим внутрішньорічним періодом наступного року. Наприклад, великий розрив між даними грудня і січня.	Memobust, 2014.
П131	Пробні (тестові) запитання	Додаткові запитання, які інтерв'юери можуть поставити додатково до тих, які безпосередньо зазначені в опитувальнику, з метою отримання більш точної інформації від респондентів.	Memobust, 2014.
П132	Програмне забезпечення для сезонного коригування	Існує широкий спектр програмного забезпечення та інтерфейсів, передбачених для здійснення сезонного коригування даних. В офіційній статистиці найчастіше використовуються два методи сезонного коригування – X-12-ARIMA (розробник – Бюро переписів США) і TRAMO-SEATS (розробник – Банк Іспанії). Євростат випустив також програмне забезпечення DEMETRA+, у межах якого є доступними водночас X-12-ARIMA і TRAMO-SEATS.	Memobust, 2014.
П133	Проектне навантаження	Навантаження, яке включає в себе всі запроєктовані аспекти здійснення статистичного спостереження, які не пов'язані безпосередньо з респондентом,	Hedlin et al., 2005.

1	2	3	4
		наприклад, метод збору даних, засіб збору та зміст обстеження, помилки в структурі вибірки, некоректна вибірка, тощо.	
П134	Пропорційний метод	Простий, широко відомий метод бенчмаркінгу, який забезпечує узгодженість між річними і внутрішньорічними часовими рядами шляхом множення даних всіх внутрішньорічних періодів на поправочні коефіцієнти, які визначаються співвідношенням між річним значенням і сумою всіх відповідних внутрішньорічних значень. Ці поправочні коефіцієнти називаються пропорційними річними розбіжностями.	Memobust, 2014.
П135	Профільювання групи підприємств	<p>Метод аналізу нормативно-правової, організаційної та бухгалтерської структури групи підприємств із метою виявлення статистичних одиниць у складі групи, зв'язків між ними і встановлення найбільш ефективних підходів для збору статистичних даних щодо цих одиниць.</p> <p>Це передбачає виявлення відокремлених статистичних одиниць, якими можуть бути "оперативні підрозділи" групи, або підгрупи, або спеціальні підрозділи, виявлення яких є можливим у ході тісної співпраці із уповноваженими представниками групи.</p> <p>Оперативні підрозділи повинні утворювати організаційну одиницю з виробництва товарів та послуг з певним ступенем самостійності у прийнятті рішень, зокрема для розподілу поточних ресурсів.</p> <p>Операція з профільювання є високозатратною і виправдовує себе у випадку великих груп підприємств, які діють у декількох суттєвих для економіки країни</p>	<p>Business Register Recommendations Manual (edition 2010), chapter 19B.</p> <p>INSEE- Definitions.</p>

1	2	3	4
		видах діяльності.	
П136	Процес надання відповіді	Результат опрацювання респондентом формуляра статистичного спостереження.	Edwards W.S. & Cantor D., 1991.
П137	Процес статистичний виробничий	Відповідає нульовому рівню Типової моделі процесів статистичного виробництва (GSBPM - Level 0).	GSBPM (version 5.1).
П138	Процес(и) статистичного виробничого процесу	Відповідає першому рівню Типової моделі процесів статистичного виробництва (GSBPM - Level 1). Охоплює 8 поєднаних між собою процесів статистичного виробництва. 1. Визначення потреб. 2. Проектування. 3. Створення. 4. Збирання. 5. Обробка даних. 6. Аналіз. 7. Поширення. 8. Оцінка. Див.: Типова модель процесів статистичного виробництва.	GSBPM (version 5.1). ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition. Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.
П139	Процес 1. Визначення	Перший процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1). Розпочинається, коли виникає потреба або в новому виді статистичної інформації, або у перегляді існуючої на підставі отриманих відгуків. Охоплює заходи із залученням зацікавлених сторін з метою докладного вивчення поточних чи майбутніх статистичних потреб користувачів та підготовки пропозицій з їх забезпечення, а також відповідних організаційних заходів. Органи державної статистики визначають та уточнюють потреби користувачів у статистичній інформації, перевіряють, наскільки існуючі джерела даних можуть задовольнити потреби	GSBPM (version 5.1). ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.

1	2	3	4
		<p>користувачів статистичної інформації, готують пропозиції до планів робіт органів державної статистики.</p> <p>Містить 6 підпроцесів.</p> <p>Підпроцес 1.1. Виявлення потреб.</p> <p>Підпроцес 1.2. Проведення консультацій та підтвердження потреб.</p> <p>Підпроцес 1.3. Визначення цілей формування вихідної статистичної інформації.</p> <p>Підпроцес 1.4. Визначення понять.</p> <p>Підпроцес 1.5. Перевірка наявності даних.</p> <p>Підпроцес 1.6. Підготовка пропозицій до планів.</p>	
П140	Процес 2. Проектування	<p>Другий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Охоплює діяльність із розробки та проектування, а також будь-які пов'язані з ними прикладні науково-дослідні роботи, необхідні для визначення кінцевого статистичного продукту, відповідних концепцій, методології, засобів збору та операційних процесів. Уключає всі елементи проектування, необхідні для визначення або вдосконалення статистичного продукту чи статистичної послуги, визначених планом. Цей процес визначає також усі відповідні метадані, необхідні для використання в статистичному виробничому процесі, а також процедури із забезпечення якості.</p> <p>У ході продукування статистичної інформації на регулярній основі цей процес здійснюється лише один раз на початковій стадії, але може повторюватись за необхідності, тобто у разі появи потреби у перегляді та вдосконаленні, виявленої в ході здійснення процесу 8 "Оцінка".</p> <p>Містить 6 підпроцесів.</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		<p>Підпроцес 2.1. Проектування результатів.</p> <p>Підпроцес 2.2. Проектування описів показників.</p> <p>Підпроцес 2.3. Проектування методів збору даних.</p> <p>Підпроцес 2.4. Проектування генеральної сукупності та вибірки.</p> <p>Підпроцес 2.5. Проектування обробки та аналізу.</p> <p>Підпроцес 2.6. Проектування систем виробництва та технологій.</p>	
П141	Процес 3. Створення	<p>Третій процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Передбачає створення та апробацію системи виробництва та технологій і доведення їх до стадії готовності й можливості практичної реалізації. Цей процес поєднує та укомплектовує (конфігурує) результати, отримані в ході попереднього процесу "Проектування" з метою створення вичерпного робочого середовища для можливості запуску власне виробничого процесу. Як виняток, при цьому можуть бути створені нові види послуг з метою заповнення прогалин в існуючому каталозі послуг, потреба в яких може виникати як усередині статистичної організації, так і ззовні. Формування цих нових послуг має передбачати по можливості їх широке багаторазове застосування в межах виробничої архітектури статистичної організації.</p> <p>Містить 7 підпроцесів:</p> <p>Підпроцес 3.1. Створення інструменту збору даних.</p> <p>Підпроцес 3.2. Створення/удосконалення інструментів обробки даних.</p> <p>Підпроцес 3.3. Створення та удосконалення компонентів поширення.</p> <p>Підпроцес 3.4. Налаштування робочих процесів.</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (ENQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		<p>Підпроцес 3.5. Тестування системи виробництва.</p> <p>Підпроцес 3.6. Тестування державного статистичного спостереження.</p> <p>Підпроцес 3.7. Завершення створення системи виробництва.</p>	
П142	Процес 4. Збирання	<p>Четвертий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Передбачає збір та зведення всієї необхідної інформації (даних, метаданих та параданих), використовуючи різні способи збору (наприклад, безпосереднє отримання, частковий збір, передача) та завантаження їх до відповідного середовища з метою подальшої обробки. Хоча цей процес може містити контроль форматів даних, він не передбачає ніяких перетворень самих даних, оскільки це передбачено подальшим процесом 5 "Обробка даних".</p> <p>Для статистичної інформації, яка виробляється на регулярній основі, процес 4 є обов'язковим для кожного виробничого циклу (ітерації).</p> <p>Містить 4 підпроцеси.</p> <p>Підпроцес 4.1. Формування генеральних сукупностей та вибірок.</p> <p>Підпроцес 4.2. Організація збирання даних.</p> <p>Підпроцес 4.3. Збирання даних.</p> <p>Підпроцес 4.4. Завершення збирання.</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П143	Процес 5. Обробка даних	<p>П'ятий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Передбачає обробку даних та їх підготовку до аналізу.</p> <p>Складається з підпроцесів, які інтегрують, класифікують, перевіряють, очищають та трансформують дані, що робить їх придатними для аналізу та поширення у вигляді статистичної інформації. Для статистичної</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі</p>

1	2	3	4
		<p>інформації, яка виробляється на регулярній основі, цей процес є обов'язковим для кожного виробничого циклу (ітерації). Підпроцеси на цьому етапі можуть застосовуватися однаковою мірою до даних, які походять із статистичних та нестатистичних джерел (за винятком підпроцесу 5.6. Розрахунок ваг), який зазвичай є характерним для статистичних обстежень). Містить 8 підпроцесів.</p> <p>Підпроцес 5.1. Інтеграція даних.</p> <p>Підпроцес 5.2. Класифікація та кодування.</p> <p>Підпроцес 5.3. Перегляд та валідація.</p> <p>Підпроцес 5.4. Редагування та імпутація.</p> <p>Підпроцес 5.5. Отримання нових розрахункових показників та статистичних одиниць.</p> <p>Підпроцес 5.6. Розрахунок ваг.</p> <p>Підпроцес 5.7. Розрахунок агрегованих показників.</p> <p>Підпроцес 5.8. Завершення формування масивів даних.</p>	<p>статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П144	Процес 6. Аналіз	<p>Шостий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Передбачає безпосереднє продукування та детальне вивчення статистичних результатів. Містить підготовку переліку статистичних результатів (включаючи коментарі, технічні примітки тощо) та перевіряє, чи результати точно відповідають заявленим потребам, до того, як вони будуть поширеними. Цей процес передбачає підпроцеси та діяльність, які допомагають статистичним аналітикам зрозуміти отриману статистику. Результати цього процесу також можуть бути проміжними і використовуватись для інших підпроцесів (наприклад, аналіз нових джерел як вхідна</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		<p>інформація для процесу 2 "Проектування"). Для статистичної інформації, яка виробляється на регулярній основі, цей процес є обов'язковим для кожного виробничого циклу (ітерації), тобто процес "аналіз" та відповідні підпроцеси є загальними для всіх статистичних результатів, незалежно від способу отримання даних.</p> <p>Містить 5 підпроцесів.</p> <p>Підпроцес 6.1. Підготовка попередніх матеріалів.</p> <p>Підпроцес 6.2. Підтвердження вихідної статистичної інформації.</p> <p>Підпроцес 6.3. Тлумачення та пояснення.</p> <p>Підпроцес 6.4. Контроль можливості розкриття статистичної інформації.</p> <p>Підпроцес 6.5. Завершення формування вихідної інформації.</p>	
П145	Процес 7. Поширення	<p>Сьомий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1).</p> <p>Цей етап керує доведенням статистичних продуктів до користувачів. Передбачає діяльність із зведення, випуску (публікації) та поширення готової статистичної продукції. Цей етап забезпечує користувачам можливість доступу та використання статистичної інформації, яка продукується статистичною організацією. Для статистичної інформації, яка виробляється на регулярній основі, цей процес є обов'язковим для кожного виробничого циклу (ітерації).</p> <p>Містить 5 підпроцесів.</p> <p>Підпроцес 7.1. Оновлення системи поширення вихідної інформації.</p> <p>Підпроцес 7.2. Виробництво продуктів для поширення.</p> <p>Підпроцес 7.3. Управління поширенням.</p> <p>Підпроцес 7.4. Просування продуктів для поширення.</p>	<p>GSBPM (version (5.1).</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (ENQMR), 2020 edition.</p> <p>Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>

1	2	3	4
		Підпроцес 7.5. Підтримка користувачів.	
П146	Процес 8. Оцінювання	<p>Восьмий процес Рівня 1 (GSBPM - Level 1). Керує оцінкою конкретного статистичного процесу виробництва, на відміну від більш загального процесу статистичного управління якістю. Може відбуватись або як завершальна ланка виробничого процесу, або на постійній основі впродовж усього процесу виробництва. Базується на вхідних даних, отриманих протягом різних виробничих процесів. Передбачає аналіз і надання оцінки результативності конкретного статистичного виробничого процесу, спираючись на широкий діапазон кількісних та якісних вхідних даних, а також надання визначення та встановлення пріоритетів для можливих удосконалень. Містить 3 підпроцеси. Підпроцес 8.1. Збір інформації для оцінки. Підпроцес 8.2. Проведення оцінки. Підпроцес 8.3. Узгодження плану дій.</p>	<p>GSBPM (version (5.1)). ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (ENQMR), 2020 edition. Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики, Держстат.</p>
П147	Пряма ідентифікація	Визначення статистичної одиниці з її назви чи адреси, або з ідентифікаційного номера, який є публічно відкритим	<p>Регламент (ЄС) №223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року</p>
П148	Пряма оцінка	<p>Оцінка цільового параметру певної підсукупності, яка базується виключно на інформації з вибірки, що походить безпосередньо з цієї підсукупності. Прямими оцінками, які найчастіше використовуються у великомасштабних обстеженнях підприємств, є оцінки калібрування. Пряма оцінка враховує тільки дані</p>	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		<p>стосовно певних областей. У багатьох випадках ця оцінка дає неприйнятні результати через те, що малі області не представлені у вибірці достатньою кількістю одиниць.</p>	
П149	Пуассонівський план вибірки	План вибірки, відповідно до якого відбір будь-якої одиниці сукупності до вибірки визначається незалежно від відбору інших одиниць.	Memobust, 2014.
П150	Пунктуальність логу	Часова розбіжність між фактичним та запланованим моментом надання логу.	Memobust, 2014.
P			
P001	Регресійна модель ARIMA – Reg-ARIMA	Гібридна модель (у контексті сезонного коригування), у якій окремі характеристики часового ряду, такі, як, наприклад, ефекти плинних свят, торгових (робочих) днів і викидів, моделюються за допомогою змінних лінійної регресії, у той час як інші складові ряду (залишки регресії, тренд, цикл та сезонна складова) моделюються за допомогою моделі сезонного згладжування ARIMA.	US Census Bureau.
P002	Регресія	Статистичний метод оцінки зв'язків між випадковими змінними. Закон зміни математичного очікування однієї випадкової величини залежно від значень іншої. Розрізняють прямолінійну, криволінійну, ортогональну, параболічну та інші регресії, а також лінію і площину регресії. У випадку одномірної регресії використовується тільки одна пояснювальна змінна. Для випадку багатомірної регресії кількість пояснювальних змінних дорівнює двом або більше.	Memobust, 2014.
P003	Редагування	Логічна умова або обмеження (для значення елемента даних або групи даних), яких необхідно	EDIMBUS Manual, 2012.

1	2	3	4
		<p>дотримуватись, щоб дані вважалися правильними. Метод/процес/технологічна операція, спрямована на виявлення, розуміння та виправлення пропущених, неприпустимих або суперечливих значень або вказує на записи даних, які можуть бути помилковими.</p> <p>Сукупність технологічних операцій, які передбачають унесення змін до отриманих даних статистичного спостереження відповідно до встановлених правил та вимог.</p> <p>Найчастіше використовують такі види редагування даних: виправлення помилок та імпутація. Інколи має місце ігнорування встановлених правил та вимог контролю та маскування.</p> <p>Виправлення – це усунення помилок у даних за результатами виконаного контролю.</p> <p>Імпутація – визначення та введення значень для специфічних елементів даних, щодо яких відповіді відсутні або не можуть бути використані.</p> <p>Ігнорування – відмова від редагування даних за чітко визначеними причинами.</p> <p>Маскування – забезпечення анонімності й унеможливлення ідентифікації респондентів по даних мікрофайлів за рахунок зміни значень чи структури деяких елементів даних.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.</p>
P004	Редагування даних	Редагування, яке здійснюється при введенні даних, наприклад, під час інтерв'ю.	EDIMBUS Manual, 2012.
P005	Редагування статистичних результатів	Процедура відстеження підозрілих даних, тобто таких, які не відповідають вимогам поширення статистичної інформації, шляхом перевірки агрегатів або застосування статистичних	SDMX, 2009.

1	2	3	4
		методів до всіх записів або їх підмножині.	
P006	Редактор	Людина, яка здійснює редагування інтерактивно або вручну.	Memobust., 2014.
P007	Реєстр	<p>Письмовий і заповнений набір записів, який містить систематично оновлювані елементи і деталі стосовно певної сукупності об'єктів.</p> <p>Адміністративні реєстри походять з адміністративних джерел і стають статистичними реєстрами, тобто придатними для використання у статистичних цілях (виробництво статистики на основі реєстрів, розробка основи статистичного спостереження, тощо) після відповідної статистичної обробки.</p> <p>Набір файлів (у паперовому, електронному вигляді або у комбінованому), який містить визначені елементи даних і пов'язану з ними інформацію.</p> <p>Систематичний збір даних на рівні одиниць, який передбачає можливість їх оновлення.</p> <p>Оновлення – це обробка інформації, яка піддається розпізнаванню, з метою виявлення та внесення нових даних, виправлення або розширення реєстру, тобто відстеження будь-яких змін даних, що описують одиниці та їх атрибути. Як правило, реєстр містить інформацію щодо вичерпної (суцільної) сукупності одиниць (наприклад, осіб, будівель, фірм). Ці одиниці визначаються точним набором правил (наприклад, резиденти країни), а їх атрибути оновлюються відповідно до змін, яких зазнали ці одиниці.</p>	Business Register Recommendations Manual, edition 2010, Glossary. SDMX, 2009. UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
P008	Реєстр підприємств для статистичних цілей	Регламент (ЄС) № 177/2008 Європейського Парламенту та Ради встановлює загальну основу функціонування реєстрів	Business Register Regulation (EC) No 177/2008, Articles 1 and 3 (1).

1	2	3	4
		<p>підприємств для статистичних цілей. Держави-члени ЄС мають створити один або декілька узгоджених реєстрів для статистичних цілей, які використовуватимуться як інструмент підготовки і координації обстежень, як джерело інформації для статистичного аналізу усєї сукупності підприємств та демографії підприємств, для використання адміністративних даних, а також для ідентифікації та формування статистичних одиниць. Реєстри мають складатися з:</p> <ul style="list-style-type: none"> усіх підприємств, які здійснюють економічну діяльність і роблять свій внесок у валовий внутрішній продукт (ВВП), і їх місцевих одиниць; юридичних одиниць, з яких складаються ці підприємства; усічених груп підприємств і усічених мультинаціональних груп підприємств; груп підприємств-резидентів. 	
P009	Реєстр статистичних одиниць (PCO)	<p>Автоматизована інформаційна система, призначена для збирання, накопичення, захисту, опрацювання, поширення, використання та зберігання даних щодо статистичних одиниць. Завданнями PCO є:</p> <ul style="list-style-type: none"> забезпечення необхідної повноти охоплення статистичних одиниць, які підлягають спостереженням; забезпечення належної якості даних; слугування надійним джерелом даних для формування генеральних сукупностей (основ вибірки) одиниць статистичних спостережень, а також при вивченні демографії підприємств. <p>PCO використовується в статистичній практиці для:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявлення та побудови 	Положення про PCO та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.

1	2	3	4
		<p>статистичних одиниць, підтримки даних про статистичні одиниці в актуальному стані; підготовки та координації статистичних спостережень; залучення даних із адміністративних джерел; формування й аналізу загального списку одиниць статистичних спостережень та демографії підприємств; поширення даних.</p> <p>PCO має такі складові: статистичний реєстр підприємств; статистичний реєстр фізичних осіб-підприємців.</p> <p>Основними джерелами формування інформаційного фонду PCO є: відомості про вчинення реєстраційних дій, які щоденно надходять до органів державної статистики від державних реєстраторів згідно із Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців"; дані статистичних спостережень (включаючи фінансову звітність); інші адміністративні дані органів державної влади (Державної податкової адміністрації, Пенсійного фонду, Фонду державного майна тощо).</p>	
P010	Режим самостійного заповнення запитальника	Метод передбачає опрацювання і надання відповідей на запитання статистичного спостереження безпосередньо самим респондентом, без підтримки або інтерв'юера.	Memobust, 2014.
P011	Репрезентативний викид	Викид у спостережуваному наборі даних, який є репрезентативним щодо інших, подібних до нього нетипових значень одиниць сукупності.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
P012	Респондент	<p>Одиниця, від якої отримують інформацію про одиницю спостереження у ході статистичного спостереження.</p> <p>Підприємства, організації, установи, фізичні особи, тощо, від яких у статистичних цілях збираються дані й пов'язана з ними інформація.</p> <p>Уповноважена постачальником фізична особа для здійснення надання статистичних даних.</p> <p>Респондент може збігатися із одиницею статистичного спостереження.</p> <p>Особа або сукупність осіб, які підлягають статистичному спостереженню в установленому законодавством порядку:</p> <ul style="list-style-type: none"> юридичні особи; відокремлені підрозділи юридичних осіб, що знаходяться на території України; відокремлені підрозділи юридичних осіб України, що знаходяться за межами України; фізичні особи, незалежно від їх громадянства, які перебувають на території України, або сукупності таких осіб; фізичні особи, які є громадянами України і перебувають за її межами, або сукупності таких осіб. 	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів" та стаття 4. "Суб'єкти дії Закону").</p>
P013	Реструктуризація таблиці	Методика створення безпечних у сенсі розкриття інформації таблиць шляхом об'єднання рядків або стовпців.	Memobust, 2014.
P014	Ризик розкриття	Можливість виникнення неприпустимо звуженої оцінки конфіденційних даних респондента, а також висока ймовірність можливості точного розкриття індивідуальних (персональних) даних.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
P015	Ризикові комірки таблиці (комірки у	Комірки статистичної таблиці, які не можуть бути оприлюднені	Glossary on Statistical

1	2	3	4
	зоні ризику)	через очевидний ризик розкриття статистичної інформації. За визначенням існує три типи ризикових комірок: комірки, які містять інформацію щодо невеликої кількості одиниць; містять випадки домінування певних одиниць; і комірки з додатковим виключенням даних.	Disclosure Control, 2014.
P016	Рівень кодування	Відсоток закодованих описів від загальної кількості описів, що підлягають кодуванню. Розраховується як: кількість закодованих описів/кількість описів, що підлягають кодуванню×100.	D’Orazio M. and Macchia S., 2002.
P017	Рівень надання відповідей за елементом	Відношення кількості одиниць, які надали дані щодо певного елемента даних, до загальної кількості одиниць, від яких мали бути зібрані дані, або до кількості одиниць, які надали інформацію принаймні щодо окремих елементів даних. Цей показник дозволяє опосередковано виміряти рівень звітного навантаження.	OECD Glossary of Statistical terms.
P018	Рівень невідповідей	У статистичних спостереженнях неспроможність отримати інформацію від визначеної особи з будь-якої причини (смерть, відсутність або відмова від відповіді) часто називається невідповіддю, а частка таких осіб у вибірці називається рівнем невідповідей. Частка одиниць (осіб) у спостережуваній сукупності, від яких неможливо з будь-якої причини (смерть, відсутність або відмова від відповіді) отримати інформацію.	SDMX, 2009.
P019	Рівень неуспіху редагування	Частка записів у невідредагованих даних, які не піддаються встановленому редагуванню.	Memobust, 2014.

1	2	3	4
P020	Рівень остаточної втрати зв'язку з одиницею	Частка одиниць спостереження у їх загальній кількості, з якими було успішно встановлено зв'язок через їх звітні одиниці, але з якими з якихось причин співпраця повністю припинилась ще до завершення роботи із запитальником.	Memobust, 2014.
P021	Рівень помилкових неузгоджень	Частка кількості помилково незв'язаних пар записів у загальній кількості дійсно узгоджених пар записів.	Memobust, 2014.
P022	Рівень помилкових узгоджень	Відношення кількості неправильно зв'язаних пар записів до загальної кількості пар зв'язаних записів.	Memobust, 2014.
P023	Рівень смертності підприємств	Співвідношення кількості підприємств, які припинили діяльність, із кількістю активних підприємств.	Memobust, 2014.
P024	Рівень точності	Частка правильно закодованих текстів у загальній кількості закодованих текстів.	D'Orazio M. and Macchia S (ROS), 2002.
P025	Розділення вибірки	Статистичний метод, який розбиває дані на дві половини із застосуванням регресійної моделі до кожної статистично незалежної підвибірки.	Memobust, 2014.
P026	Розкриття	Незалежне співвіднесення (атрибуція) інформації із суб'єктом даних, будь то фізична особа чи організація. Розкриття містить у собі дві складові: ідентифікацію і атрибуцію.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
P027	Розкриття атрибутів	Проблема можливого визначення об'єкта без його ідентифікації. Ця форма розкриття є питанням першочергового занепокоєння для національних статистичних служб при підготовці й опублікуванні статистичних таблиць і виникає через наявність порожніх комірок або у вихідній таблиці, або у	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.

1	2	3	4
		пов'язаному з нею наборі таблиць після того, як були здійснені певні виключення з метою забезпечення конфіденційності. Наявність порожньої комірки в таблиці означає, що інформаційний зловмисник може зробити певні висновки принаймні на основі інформації про одиницю сукупності, представлену в таблиці, навіть не маючи при цьому доступу до комбінації атрибутів у порожній комірці таблиці.	
P028	Розкриття інформації на підставі згоди респондента	Один із методів оприлюднення чутливої до розкриття індивідуальної інформації, який, на відміну від традиційного приховування чутливих до розкриття табличних даних, передбачає їх публікацію на підставі попередньо отриманої від респондента згоди.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
P029	Розмір вибірки	Кількість одиниць спостереження (або відсоток), які мають бути включені до вибірки.	SDMX, 2009.
P030	Розпад підприємства	Ця подія передбачає розділення виробничих потужностей одного підприємства на два або більше нових підприємств так, що колишнє підприємство вже не може бути ідентифікованим. Цей процес не передбачає безперервності або збереження колишнього підприємства. Разом з цим, припинення його діяльності не розглядається як ліквідація. Відповідно, створені за рахунок поділу потужностей підприємства не вважаються новими.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 4).
P031	Розпис роботи інтерв'юєрів	План, у якому на заданий період часу позначається розподіл інтерв'юєрів відповідно до комбінацій робочих днів та частин днів.	Memobust, 2014.
P032	Розподіл (елементів)	Розподіл полягає у закріпленні	Memobust, 2014.

1	2	3	4
	вибірки серед інтерв'юерів)	кожного телефонного номера (що належить певній одиниці вибірки) інтерв'юерами. Отже, розподіл інтерв'юерів за елементами вибірки здійснюється за телефонними номерами опитуваних одиниць.	
P033	Розрив часового ряду	Виникає через зміну стандартів визначення і правил спостереження показника у часі.	SDMX, 2009.
P034	Ротація вибірки	Обмеження тривалості перебування одиниць у складі панельного статистичного обстеження шляхом зменшення їх частки через певний проміжок часу та заміни їх іншими одиницями. Як правило, це застосовується до невеликих за розміром респондентів (наприклад, малих та середніх підприємств), для яких, як вважається, відповідь на статистичне опитування створює значний тягар. Ротація таким чином призначена для регулярного оновлення вибіркової сукупності (наприклад, 25% одиниць). Це також допомагає згладити проблеми, спричинені виснаженням вибірки.	OECD Glossary of Statistical terms.
P035	Рухома сезонність	Вид сезонності, яка враховує щорічну мінливість сезонної складової часового ряду.	ABS, 2008.
P036	Ручне кодування	Кодування, яке виконує кодувальник без істотної програмної підтримки.	Hacking & Willenborg, 2012.
P037	Ручне редагування	Інтерактивне редагування.	Memobust, 2014.
С			
S001	Самореєстрація	Спосіб здійснення статистичного спостереження, коли факти реєструють самі респонденти після попереднього інструктажу.	Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.
S002	Самостійне комп'ютерне	Метод збору даних, під час якого респондент, використовуючи	Memobust, 2014.

1	2	3	4
	інтерв'ювання CASI	комп'ютер або інший електронний комп'ютерний пристрій (планшет, мобільний телефон, тощо – Computer assisted self-interviewing), самотійно здійснює екранне зчитування запитань статистичного опитування і вводить до комп'ютера свої відповіді. CASI-інтерв'ювання може здійснюватись як онлайн, тобто через вебз'єднання, так і з використанням електронних носіїв з подальшою передачею даних у заздалегідь встановленому порядку до статистичної служби.	
C003	Саундекс	Техніка індексації назв, що засновується на звучанні (від англ. soundex) або вимові слів, а не на їх написанні.	Hacking & Willenborg, 2012.
C004	Своєчасність і пунктуальність	<p>Принцип 13 у складі Принципів діяльності органів державної статистики, відповідно до якого статистична інформація оприлюднюється своєчасно у визначений час зі встановленою періодичністю.</p> <p>Часова розбіжність між фактичною і запланованою датою статистичної публікації, оприлюдненою в офіційному графіку публікації даних.</p> <p>Проміжок часу між подією або явищем, яке описують статистичні продукти, та їх доступністю для користувачів.</p>	<p>Принципи діяльності органів державної статистики України, Держстат.</p> <p>ESS Handbook for Quality Reports, 2009.</p>
C005	Сезонна складова	Складова часового ряду, яка відповідає коливанням, які мають періодичний або близький до нього характер впродовж одного року, тобто зміни рівня спостережуваного ряду, які повторюються в одному і тому ж напрямі і з однаковою амплітудою з часовими інтервалами тривалістю в один рік. Вони можуть зумовлюватись такими причинами, як циклічність	US Census Bureau.

1	2	3	4
		<p>природних виробничих процесів (наприклад, у сільському господарстві), коливаннями активності людини (свята, відпустки, релігійні традиції. сезонне споживання товарів і послуг, тощо). У щомісячних рядах даних сезонні коливання мають період, який дорівнює 12, а у квартальних рядах – 4.</p>	
C006	Сезонне коригування	<p>Статистичний метод усунення сезонного календарного ефекту на часові ряди даних, яким припускається, що динаміка часового ряду формується трьома групами факторів: тренд, сезонна компонента та нерегулярна компонента.</p> <p>Використовується у статистиці для усунення ефекту нормальних сезонних коливань у даних з метою виявлення основної тенденції ряду (тренду та нерегулярної компоненти).</p>	OECD, 2006. INSEE – Definitions. Ladiray, 2006.
C007	Семантична мережа	<p>У широкому сенсі є формою представлення знань: база знань, яка містить семантичні відносини між поняттями в мережі.</p> <p>Більш вузько: мережа (або граф), що складається зі слів і понять, а також семантичних відносин між ними. Прикладами таких відносин є синоніми, гіпероніми і гіпоніми.</p> <p>Технічно: орієнтований або неорієнтований граф, що складається з вершин, які представляють поняття, та ребер, які представляють семантичні відносини між поняттями, відображення або зв'язування семантичних полів.</p>	Hacking & Willenborg, 2012.
C008	Середній обсяг перегляду	<p>Для виміру середнього обсягу перегляду використовуються два показники: середній абсолютний обсяг перегляду та медіанний абсолютний обсяг перегляду. Обидва показники розраховуються як усереднені абсолютні різниці</p>	Richard McKenzie and Michela Gamba, 2009.

1	2	3	4
		<p>між пізнішим і попереднім значенням оцінок.</p> <p>Середній абсолютний обсяг перегляду дозволяє елімінувати компенсаційний вплив негативних та позитивних змін. Він виражається у відсотках і вказує на середній обсяг перегляду.</p> <p>Медіанний абсолютний перегляд є показником центральної тенденції, який може застосовуватися для порівняння із середнім абсолютним обсягом перегляду або як додатковий.</p> <p>Медіана, як центр розподілу абсолютних переглядів, в окремих випадках є більш корисною, оскільки не залежить від впливу екстремальних значень.</p>	
C009	Середньоквадратична похибка	<p>Очікуване значення квадрата різниці між оцінкою і параметром. Це сума квадрата зміщення і дисперсії.</p> <p>Величина, що характеризує надійність оцінювання показників за результатами вибірових обстежень за умов зміщення оцінок.</p> <p>Середньоквадратична похибка визначається як сума дисперсії вибірових оцінок показника та квадрата величини зміщення оцінки, яке є різницею між очікуваною величиною оцінки (тобто середнім із вибірових оцінок) та дійсним значенням показника для генеральної сукупності.</p>	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
C010	Середньо-квадратичне відхилення	<p>Показник розсіювання (розкиду) значень випадкової величини відносно її математичного сподівання, тобто центру розподілу. Має ту ж розмірність, що і випадкова величина.</p> <p>Розраховується як додатний квадратний корінь із</p>	The Oxford Dictionary of Statistical Terms.

1	2	3	4
		<p>математичного сподівання квадрату відхилення випадкової величини від її математичного сподівання.</p> <p>У статистиці має також назви: стандартна похибка або стандартна помилка.</p>	
C011	Сигнальний показник	Показник для виявлення проблеми з якістю.	Memobust, 2014.
C012	Синонім	<p>Слово або поняття з тим же значенням, що й інше слово, можливо, в особливому контексті.</p> <p>Використовується при побудові класифікацій, розробці формулярів і редагуванні якісних даних.</p>	Hacking & Willenborg, 2012.
C013	Синтетична оцінка	Непряма оцінка, заснована на припущенні, що невеликі області мають ті ж характеристики, що й велика область. Надійна пряма оцінка великої області використовується в процесі оцінки невеликих областей.	Memobust, 2014.
C014	Система забезпечення якості	<p>Сукупність процедур та підсистем, що підтримують забезпечення якості в організації. Система забезпечення якості охоплює статистичні продукти (інформацію) та процеси, за допомогою яких виробляється продукція, а також організаційне середовище, в якому здійснюються ці процеси.</p> <p>Відмінною ознакою Системи забезпечення якості є те, що вона створює загальні методологічні та організаційні межі для забезпечення якості у практиці статистичної діяльності, які зазвичай стосуються цілої низки обстежень та статистичних процесів або статистичної програми загалом, а не лише окремих обстежень чи процесів.</p> <p>Тобто Система забезпечення якості охоплює усі аспекти збирання й обробки даних, а також</p>	<p>ISO 9000:2015 Quality management systems – Fundamentals and vocabulary.</p> <p>European Statistics Code of Practice (ES CoP), 16th November 2017.</p> <p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.</p>

1	2	3	4
		виробництва та поширення статистичної продукції, а не окремі їхні аспекти, і, як правило, містить у собі певний стандарт, відповідно до якого можливо здійснювати оцінку якості.	
C015	Система контролю роботи інтерв'юерів	Комплекс робіт, який передбачає організацію та проведення контролю, аналіз результатів та розробку заходів щодо підвищення якості роботи інтерв'юерів. Система контролю роботи інтерв'юерів передбачає здійснення трьох видів контролю: базового, планового та цілеспрямованого.	МП, Держстат.
C016	Система управління базами даних (СУБД)	Набір взаємопов'язаних даних (база даних) і програм для доступу до цих даних. Надає можливості створення, збереження, оновлення та пошуку інформації в базах даних з контролем доступу до даних.	Silberschatz and Sudarshan, 2020.
C017	Система управління контактами	ІТ модуль для управління телефонними контактами в обстеженнях CATI.	Memobust, 2014.
C018	Система управління якістю	Система управління для керівництва та контролю якісних аспектів діяльності організації, яка містить набір взаємопов'язаних або взаємодіючих елементів, що організація використовує для формування політики якості та цілей якості та впровадження процесів, необхідних для забезпечення дотримання політики та досягнення поставлених цілей. У контексті європейської статистичної системи розрізняють загальну систему управління якістю, яка може застосовуватися до будь-якої організації, незалежно від основного виду діяльності останньої, та статистичну систему управління якістю, яка застосовується	ISO 9000:2015 Quality management systems – Fundamentals and vocabulary. European Statistics Code of Practice (ES CoP), 16th November 2017. ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition.

1	2	3	4
		виключно до статистичної організації (статистичної адміністрації). Статистична система управління якістю є центральною складовою Системи забезпечення якості.	
C019	Систематизація даних	Процес кодування, класифікації та впорядкування даних відповідно до визначених класифікації, плану, або схеми з метою спрощення їх уведення, розпізнавання, статистичної обробки, агрегування й аналізу.	GSBPM (version 5.1).
C020	Систематична похибка	Систематичне відхилення оцінки від дійсного значення. Постійне виникнення повідомлення про помилку та/або між звітними одиницями. Чи тип помилки, для якої є відомими механізм виникнення і процедура імпутації.	UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, EDIMBUS Manual, 2012. Van Nederpelt, 2009.
C021	Складена одиниця	Одиниця, що складається з одиниць нижчого порядку. Так, наприклад, окреме домогосподарство є прикладом складеної одиниці: особи-члени домогосподарства є простими одиницями нижчого порядку, з яких утворюється складена одиниця- домогосподарство.	Memobust, 2014.
C022	Склад статистичного показника	Статистичний показник має кількісне значення, основу (зміст) і атрибут(и). Кількісне значення статистичного показника відповідає його величині (розміру, обсягу, рівню) Основа статистичного показника відображає сутність, характерні риси й особливості явища або процесу без зазначення умов часу і місця статистичного спостереження, а також кількісного значення. Атрибути статистичного	Глосарій до плану статистичного спостереження, Держстат.

1	2	3	4
		показника – це множина якісних характеристик, притаманних основі статистичного показника, яка у сукупності з останньою забезпечує його унікальність. Наприклад, територіальні, часові та класифікаційні характеристики.	
C023	Складена (комполитна) оцінка	<p>Зважена сума двоконпонентних оцінок, визначена для зменшення середньоквадратичної похибки (СКП) отриманої (результуючої) оцінки.</p> <p>Процедура статистичного оцінювання, яка поєднує дані з декількох джерел, наприклад, з різних статистичних спостережень, або з різних баз даних, або також за різні періоди в межах одного лонгітюдного спостереження.</p>	Memobust, 2014. Lavrakas, 2008.
C024	Смерть (припинення діяльності) підприємства-роботодавця	Припинення діяльності підприємства-роботодавця настає або як припинення діяльності підприємства з принаймні одним найманим працівником у рік настання цієї події, або як перехід до групи з меншою кількістю найманих працівників, тобто нижче встановленого порогового значення (один працівник).	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics (chapter 7).
C025	Смерть підприємства	<p>Розпад комбінації факторів виробництва за умови, що жодне інше підприємство не брало участі у цій події.</p> <p>Не вважається смертю підприємства вихід підприємств із сукупності через такі події, як злиття, поглинання, розпад або реструктуризація групи підприємств. Вихід одиниці з підсукупності у результаті зміни виду її діяльності також не вважається смертю підприємства.</p>	<p>Definition of SBS Regulation variables.</p> <p>Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics.</p> <p>МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць.</p>

1	2	3	4
C026	Соціально прийнятне зміщення	Систематичне приховування інформації респондентом щодо певних фактів, яке розглядається як суспільно «нормальне» або прийнятне. Наприклад, часте приховування респондентом вживання ним алкоголю з метою уникнення незручного становища, сприймається суспільством як норма.	Memobust, 2014.
C027	Специфічність	Вимір відсотка правильно класифікованих невідповідностей.	Memobust, 2014.
C028	Спляча одиниця	У статистиці підприємств одиниця вважається сплячою у випадку, коли вона продовжує існувати як юридична одиниця і має правосуб'єктність, але не здійснює жодної економічної діяльності, не має обсягу реалізованої продукції та працівників.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics. МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
C029	Спосіб збору даних	Форма та засоби представлення запитань статистичного спостереження та надання відповідей респондентами, а також передачі отриманих даних до центрального статистичного офісу.	Memobust, 2014.
C030	Спостереження	Дослідження характеристик певної сукупності через збір даних і оцінку їх характеристик із систематичним використанням статистичної методології.	RAMON, Eurostat's metadata server – Statistical concepts. SDMX, 2009.
C031	Сприйняте звітне навантаження	Навантаження, яке суб'єктивно відчуває респондент, наприклад, пов'язане з кількістю запитань у формулярі, складністю запитань, зусиллями та часом, витраченими на пошук і надання відповіді тощо, або негативним	Willeboordse et al., 1997. Hedlin et al., 2005.

1	2	3	4
		сприйняттям обстеження з боку деяких респондентів, тобто відсутністю бажання відповідати, недостатньою обізнаністю про корисність участі в обстеженні тощо.	
C032	Стандартна модель витрат	Міжнародна стандартна модель (Standard Cost Model), спрямована на зниження адміністративного навантаження на бізнес-середовище шляхом прийняття й застосування політики, яка враховує витрати, спричинені нормативно-правовим регулюванням.	ISCM, 2003.
C033	Стандартна похибка	Відхилення середнє квадратичне вибіркової оцінки від реального значення для ознаки, кількісна характеристика точності оцінювання. Показує порядок величини можливого відхилення результатів вибіркового обстеження від математичного сподівання. Відносна стандартна похибка (коефіцієнт варіації оцінки) показує порядок величини відхилення оцінки у відсотках від оцінюваного значення. Залежить від трьох величин (варіації досліджуваної ознаки, обсягу вибірки і частки вибірки) та має розмірність ознаки, яку спостерігають.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
C034	Статистична вага	Величина, обернена до ймовірності включення одиниці до вибіркової сукупності.	Memobust, 2014.
C035	Статистична інформація	Документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства.	Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").
C036	Статистична методологія	Сукупність науково обґрунтованих способів, правил і методів статистичного вивчення	Закон України "Про державну статистику" (стаття

1	2	3	4
		масових соціально-економічних явищ та процесів, які встановлюють порядок збирання, опрацювання й аналізу статистичної інформації.	1. "Визначення термінів").
C037	Статистична одиниця	<p>Статистичні одиниці визначаються на основі трьох груп критеріїв: правові, бухгалтерські або організаційні критерії; географічні критерії; критерії економічної діяльності.</p> <p>У статистичній практиці розрізняють такі статистичні одиниці: підприємство; інституційна одиниця; група підприємств; одиниця за видом економічної діяльності; одиниця гомогенного виробництва; місцева одиниця; місцева одиниця за видом економічної діяльності; місцева одиниця гомогенного виробництва.</p> <p>Одиниця, через яку можна отримати несуперечливі та порівняні дані щодо адміністративних одиниць, які мають різну юридичну організацію, облікову й виробничу структуру</p>	<p>Council Regulation (EEC), No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section.</p> <p>Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.</p>
C038	Статистична сукупність	<p>Загальне число членів або сукупність, або множина певного класу людей, об'єктів або подій. Загалом виділяють два головні типи сукупності, у межах яких можуть формуватись різні їх типи, а саме, цільова сукупність і сукупність статистичного спостереження. Цільова сукупність визначається, виходячи із області інтересу і потреб користувачів статистичної інформації, і охоплює одиниці, щодо яких потрібно отримати інформацію. Сукупність статистичного спостереження – це сукупність одиниць, від яких можливо отримати інформацію, і на підставі якої формується план</p>	RAMON, Eurostat's metadata server.

1	2	3	4
		вибірки. У статистичній практиці України сукупність статистичного спостереження відповідаю генеральній сукупності.	
C039	Статистична таблиця	Особлива форма раціонального систематизованого й наочного представлення узагальнюючих характеристик статистичної сукупності.	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
C040	Статистичне вимірювання	Отримання узагальнюючої величини (середнє значення, медіана, мода, загальний та проміжні підсумки, індекс, коефіцієнт, відсоток, тощо) на підставі окремих значень кількісних змінних у конкретній групі статистичних одиниць (галузі дослідження).	Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.
C041	Статистичне джерело	Джерело, у якому міститься і підтримується зібрана для статистичних цілей інформація: щодо статистичних одиниць та статистичних змінних.	Memobust, 2014.
C042	Статистичне навантаження	Звітне навантаження на одиницю спостереження під час надання нею відповідей на запитання статистичного спостереження.	Memobust, 2014.
C043	Статистичне редагування	Набір перевірок даних респондентів з використанням статистичних методів аналізу. Наприклад, співвідношення двох полів лежить у межах, статистично встановлених для ймовірно достовірних відповідей. Статистичне редагування може також використовувати індивідуальні історичні дані респондентів у ході моделювання часових рядів.	Glossary of Terms Used in Statistical Data Editing Located on K-Base, the knowledge base on statistical data editing, UN/ECE Data Editing Group.
C044	Статистичне спостереження	Статистична діяльність, у процесі якої збираються або отримуються статистичні дані. Має на меті дослідження характеристик певної сукупності	RAMON, Eurostat's metadata server – Statistical concepts. SDMX, 2009.

1	2	3	4
		<p>через збір даних і оцінку їх характеристик із систематичним використанням статистичної методології.</p> <p>Поняття охоплює:</p> <p>переписи, під час яких дані збираються від усіх одиниць сукупності;</p> <p>вибіркові спостереження, в ході яких дані збираються з відібраної сукупності одиниць. Обстеження можуть бути одноразовими або повторюватися з регулярною або нерегулярною періодичністю. Дата здійснення періодичного спостереження називається моментом спостереження.</p> <p>Планомірний, науково організований процес збирання даних щодо масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів, шляхом їх реєстрації за спеціальною програмою, розробленою на основі статистичної методології.</p>	<p>Memobust, 2014.</p> <p>Закон України "Про державну статистику" (стаття 1. "Визначення термінів").</p>
C045	Статистичне спостереження змішаного типу (комбіноване)	Використання декількох методів збору даних від відібраних одиниць упродовж одного періоду проведення спостереження.	Memobust, 2014.
C046	Статистичне узгодження	<p>Статистичний метод, який застосовується для оцінки ефекту від оброблення даних шляхом порівняння оброблених та необроблених одиниць у статистичному спостереженні.</p> <p>Мета узгодження: знайти для кожної оброблюваної одиниці один (або більше) не оброблених блоків (одиниць) з подібними спостережуваними характеристиками, щодо яких можна оцінити ефект від оброблення.</p> <p>Порівняння оброблених одиниць з аналогічними необробленими</p>	<p>Wikipedia – english edition.</p> <p>Memobust, 2014.</p>

1	2	3	4
		<p>одинацями дозволяє отримати оцінку ефекту від оброблення, зменшуючи зміщення внаслідок помилок.</p>	
C047	Статистичний продукт	<p>Результат статистичного виробничого процесу, доступний для користувачів. Статистичний продукт може бути представлений у формі агрегованих статистичних даних, аналітичних публікацій, доступних на певних умовах мікроданих, а також може набувати медійного представлення. При цьому статистичні дані можуть поширюються разом із пов'язаними з ними послугами.</p>	<p>ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EQMR), 2020 edition.</p> <p>NQAF, 2012.</p>
C048	Статистичний формуляр	<p>Технічний носій первинної статистичної інформації: обліковий документ єдиного зразка, що містить адресну характеристику об'єкта спостереження та статистичні дані про нього. Може мати форму статистичного звіту, переписного або опитувального листа, анкети, картки або бланка. При обробці даних формулярів ураховується не тільки зміст та інформативність ознак, а й можливість їх статистичної обробки. Остання забезпечується завдяки застосуванню системи шкал; організований за певними правилами бланк статистичного спостереження, що містить ідентифікаційні характеристики статистичного спостереження й умови надання інформації респондентом, питання програми спостереження і місце для відповідей на них.</p>	<p>Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.</p>
C049	Статистичні дані	<p>Дані, отримані на підставі проведених статистичних спостережень, опрацьовані й надані у формалізованому вигляді відповідно до загальноприйнятих</p>	<p>Eurostat's Concepts and Definitions Database, 2013.</p>

1	2	3	4
		принципів та методології.	
C050	Створення підприємства	Демографічна подія з появи нового підприємства. Це може бути як дійсне народження нового підприємства, так і інше створення шляхом злиття, розпаду, поділу або порушення правила безперервності.	Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics. МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць, Держстат.
C051	Стоп-слово	Слово в описі, яке не містить жодної інформації або містить занадто мало інформації, оскільки трапляється занадто часто. Отже, стоп-слово може бути видалено системою автоматичного кодування як зайве і таке, що не несе смислового навантаження.	Hacking & Willenborg, 2012.
C052	Стратегія вибірки	Вибір та обґрунтування методології з побудови плану вибірки та здійснення оцінок на підставі вибірки.	Memobust, 2014.
C053	Стратегія встановлення контактів із респондентами	Вибір та обґрунтування способів та часових інтервалів установлення зв'язків із респондентами та вибір відповідних засобів, які при цьому використовуються (запитувальник, супровідний лист, інструкції, тощо).	Memobust, 2014.
C054	Стратифікація	Процедура побудови плану вибірки, у ході якої сукупність ділиться на однорідні підсукупності (страти) з незалежним відбором одиниць до кожної страти.	SDMX, 2009.
C055	Стратифікована проста випадкова вибірка	Вибірка, план якої передбачає утворення підсукупностей (страт), які є однорідними з точки зору характеристик уключених до них	SDMX, 2009.

1	2	3	4
		одиниць, а відбір одиниць до кожної страти відбувається незалежно.	
C056	Структурний нуль комірки таблиці	Нуль у комірці таблиці відповідає ситуації, коли в цій комірці відсутні значення одиниць сукупності через неможливість існування таких даних за логікою, сенсом або за принципом. Наприклад: кількість вагітних чоловіків.	Memobust, 2014.
C057	Ступінь точки в графі	Число ребер у графі, пов'язаних з цією точкою.	Memobust, 2014.
C058	Субаддитивність	Властивість правила (n, k) або правила (p, q) , яке допомагає пошуку додаткових комірок таблиці в ході здійснення контролю за розкриттям індивідуальних даних. Ця властивість означає, що чутливість об'єднання відокремлених комірок не може бути більшою, ніж сума індивідуальної чутливості комірок (нерівність трикутника). Субаддитивність є важливою властивістю, оскільки вона означає, що агрегати комірок, які не є чутливими, також не чутливі й не потребують перевірки.	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
C059	Сукупність адміністративних одиниць	Сукупність одиниць, яку має охоплювати адміністративне джерело, як це визначено відповідними адміністративними регуляторними актами.	Essnet Admin Data Glossary 1.1.
C060	Сукупність вибіркова	Сукупність статистичних одиниць, відібраних за певними правилами з генеральної сукупності для проведення статистичного спостереження.	Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.

1	2	3	4
C061	Сукупність генеральна (основа вибірки)	Сукупність усіх активних статистичних одиниць із заданими характеристиками, від яких можливо отримати дані і які планується вивчати й досліджувати при проведенні статистичного спостереження у наступному році.	Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат.
C062	Сукупність цільова	Набір одиниць, щодо яких існує попит на інформацію і відповідні оцінки. Необхідно розрізнити ідеальну цільову сукупність, тобто ту, що відповідає загальному запиту користувачів, і фактичну цільову сукупність, тобто таку, яку можливо сформувавши для проведення конкретного статистичного спостереження.	CROS portal.
C063	Сумнівна категорія	Спеціально позначені описи, які не можуть бути класифікованими однозначно (з достатнім рівнем упевненості). Це дає можливість або тому ж самому кодувальнику, або іншим кодувальникам переглянути такого роду описи, позначені як "сумнівна категорія", на подальших етапах статистичного виробничого процесу.	Hacking & Willenborg, 2012.
T			
T001	Таблиця	Спеціальна форма представлення даних різного рівня агрегації, у якій інформація розподілена по комірках, кожна з яких відповідає групі окремих об'єктів.	Memobust, 2014.
T002	Таблиця ресурсів і використання	Система обліку, в якій описуються ресурси і використання товарів і послуг, а також виробництво доданої вартості, деталізовані в розрізі товарів та видів діяльності (галузей). Використовується як основа для оцінки валового	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		внутрішнього продукту (ВВП).	
T003	Таблиця узагальнюючих даних	<p>Таблиця, комірки якої містять агреговані показники "величини інтересу" по відповідних одиницях аналізу. Найпростіший варіант таких даних – сумарні значення комірок.</p> <p>У випадку надходження даних з вибірки, комірки можуть містити зважені агрегати, отримані як продукт множення даних вибірки на відповідну вагу.</p> <p>У випадку індексів дані можуть містити індекси різного рівня агрегації, відповідно до обраної для їх побудови класифікації.</p> <p>Узагальнюючі дані можуть бути також представлені у вигляді усереднених або аналітичних значень, розрахованих для кожної комірки таблиці (наприклад, середнє значення, мода, медіана, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнти асиметрії та ексцесу).</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
T004	Таблиця частотних даних	<p>Таблиця, комірки якої містять дані щодо кількості відповідних одиниць аналізу.</p> <p>У випадку надходження даних з вибіркового спостереження, комірки можуть містити зважені значення.</p> <p>Частотність також може бути представлена у відсотках.</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014.
T005	Творче редагування	Процес, при якому редактори, що працюють вручну, винаходять власні процедури редагування з метою запобігання виникненню повідомлення про помилку, яке може надійти в процесі подальшого машинного редагування даних.	UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
T006	Телефонне комп'ютерне інтерв'ювання САТІ	Метод збору даних, за якого інтерв'юер опитує респондентів по телефону, дотримуючись заздалегідь встановленого на екрані комп'ютера сценарію	United States Bureau of Census, Glossary of Selected Abbreviations and Acronyms.

1	2	3	4
		<p>(Computer-Assisted Telephone Interview). Сценарій передбачає конкретні запитання, які інтерв'юєр має поставити респондентові, розташовані у певному порядку, а також можливі варіанти відповідей, поміж яких респондент може обирати. В окремих випадках респондент повинен озвучити обраний варіант відповіді. Використовуване програмне забезпечення дозволяє безпосередньо вводити відповіді до комп'ютера в міру опрацювання запитальника. Програмне забезпечення також може передбачати автоматичне коригування запитань з урахуванням попередніх відповідей респондента. Цей метод широко використовується у соціальній статистиці.</p>	
T007	Тестова змінна	<p>Складова правила редагування, яка визначає для певної групи об'єктів редагування формулювання (стосовно однієї або декількох спостережуваних змінних), яке повинно бути оцінено з урахуванням області допустимих значень для груп об'єктів редагування.</p>	Norberg, 2011.
T008	Типова модель процесів статистичного виробництва (Generic Statistical Business Process Model (GSPBM))	<p>Контрольний перелік процесів та підпроцесів для забезпечення наявності усіх необхідних кроків і складових статистичного виробничого процесу, передбачений для застосування національними статистичними офісами в ході виробництва статистичної продукції. Документ надає визначення і опис усіх виробничих процесів і відповідних підпроцесів у їх складі. GSPBM, попередньо відома як Статистичний ланцюг вартостей, була спільно розроблена UN, OECD та Євростатом з метою забезпечення уніфікованої</p>	GSBPM (version 5.1).

1	2	3	4
		<p>термінології для статистичного виробничого процесу.</p> <p>Типова модель не є жорсткими межами, у яких усі кроки мають виконуватися в суворому, раз і на завжди встановленому, порядку. GSBPM визначає можливі кроки у складі статистичного виробничого процесу та взаємозалежності між ними. У більшості статистичних виробничих процесів окремі елементи моделі можуть комбінуватись у різному порядку і за різних обставин. Крім того, деякі підпроцеси вимагають повернення до них, тобто повторюються у різному контексті, утворюючи тим самим ітераційні петлі, особливо на фазах "Процес" та "Аналіз".</p>	
T009	Точність і надійність	<p>Принцип 12 діяльності органів державної статистики, відповідно до якого статистична інформація має бути точною та достовірною.</p> <p>Наближеність початкової оцінки до подальших (переглянутих) оцінок.</p> <p>Наближеність оціночного (розрахункового) значення та фактичного значення, яке вимірюється статистично (як правило, невідомого).</p> <p>Кількість правильно пов'язаних пар записів, поділена на загальну кількість пов'язаних пар записів.</p>	<p>ESS Handbook for Quality Reports, 2009.</p> <p>OECD, 2006.</p> <p>SDMX, 2009.</p>
T010	Точність кодування	<p>Відсоток правильно закодованих описів. Розраховується як: кількість правильно закодованих описів/кількість закодованих описів × 100).</p>	Memobust, 2014.
T011	Традиційне округлення	<p>Загальноживаний метод контролю за розкриттям даних таблиць. При використанні звичайного округлення кожне підраховане число округляється до найближчої величини, яка кратна фіксованій базі. Наприклад,</p>	Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014

1	2	3	4
		<p>використовуючи базу 5, підрахунки, що закінчуються на 1 або 2, округлюються в меншу сторону і замінюються числами, що закінчуються на 0, а підрахунки, що закінчуються на 3 або 4, округлюються в більшу сторону і замінюються числами, що закінчуються на 5. Аналогічні дії відбуваються з підрахунками, що закінчуються на 6 та 9. Числа, що закінчуються на цифру 0 або 5, залишаються без змін. При округленні до бази 10 підрахунок, який закінчується на 5, завжди може бути округлений у більшу сторону або округлений у більшу або меншу сторону відповідно до узгодженого правила округлення.</p>	
T012	Трансверсальний план вибірки	<p>План вибірки для одного статистичного спостереження, сформований незалежно від попередніх періодів. Мета трансверсального плану вибірки полягає в отриманні, в рамках лонгітюдних досліджень, виміру цільового параметру на конкретну дату.</p>	Memobust, 2014.
T013	Тренд-цикл (ТЦ)	<p>Основний довготривалий рух часового ряду, який спостерігається багато років поспіль. Цикл, що також називається бізнес-циклом, є квазіперіодичним коливанням навколо тренду тривалістю понад один рік. Цикл характеризується періодами підйому і спаду, які змінюють один одного. Тренд і цикл часового ряду складно оцінити відокремлено, тому вони розглядаються і аналізуються разом як тренд-цикл.</p>	Statistics Canada, 2009.
T014	Триграма	<p>Рядок, що складається з трьох послідовних символів. Вони використовуються при нечіткому узгодженні рядків. Чим більше спільних триграм мають два рядки в порівняно з триграмами, які не є</p>	Hacking & Willenborg, 2012.

1	2	3	4
		для них спільними, тим більш подібними вони є.	
У			
У001	Узагальнена регресійна оцінка	Базова оцінка цільового параметру, яка розширює діапазон спостережуваних значень одиниць вибірки, використовуючи прямі ваги, зворотні ймовірностям відбору. Є оцінкою на основі моделі, призначеною для підвищення точності оцінок за рахунок використання допоміжної інформації, і особливим випадком калібрування, за якого використовується евклідова відстань. Гарантує узгодженість оцінок вибірки та відомих підсумків значень допоміжних змінних.	Cross portal.
У002	Узагальнююча таблиця	Таблиця, отримана з даних таблиці більшого розміру за допомогою агрегування.	Memobust, 2014.
У003	Узгодження даних	Забезпечення такої властивості даних, як здатність до різного виду агрегування (за видами економічної діяльності, територіями тощо). Див.: Агрегування.	Memobust, 2014.
У004	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД)	УКТЗЕД запроваджена в Україні як товарна номенклатура Митного тарифу України й використовується: для здійснення митного оформлення товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України; для формування статистичної інформації із зовнішньої торгівлі.	УКТЗЕД, Держстат.
У005	Управління даними	Один із 6-ти наскрізних виробничих процесів у складі GSBPM, який передбачає такі незалежні від окремих виробничих процесів параметри, як інформаційна безпека, визначення даних, право власності на них,	GSBPM (version 5.1).

1	2	3	4
		<p>якість даних, правила архівування, захист, термін зберігання та утилізація даних.</p> <p>Див.: Наскрізні виробничі процеси.</p>	
У006	Управління метаданими	<p>Один із 6-ти наскрізних процесів у складі GSBPM, яким передбачається створення (або повторне використання) та опрацювання метаданих у межах кожного виробничого підпроцесу, тобто жорстка вимога до системи управління метаданими з метою забезпечення належних зв'язків між метаданими в межах усієї GSBPM. Сюди входять такі незалежні від окремих виробничих процесів параметри, як визначення метаданих, право власності на них, якість, правила архівування, захист, термін зберігання та утилізація метаданих.</p> <p>Див.: Наскрізні виробничі процеси.</p>	GSBPM (version 5.1).
У007	Управління даними стосовно виробничого процесу	<p>Один із 6-ти наскрізних процесів у складі GSBPM, який містить у собі дії з реєстрації, систематизації та використання даних стосовно впровадження статистичного виробничого процесу. Цей процес сприяє виявленню та розумінню характерних типів зібраних даних, а також загальному оцінюванню статистичного виробничого процесу як такого.</p> <p>Див.: Наскрізні виробничі процеси.</p>	GSBPM (version 5.1).
У008	Управління знаннями	<p>Один із 6-ти наскрізних процесів у складі GSBPM, який для кожного статистичного виробничого процесу гарантує можливість його багаторазового відтворення у часі завдяки накопиченню знань про цей процес, зареєстрованих головним чином документально.</p>	GSBPM (version 5.1).

1	2	3	4
		Див.: Наскрізні виробничі процеси.	
У009	Управління постачальниками	<p>Один із 6-ти наскрізних процесів у складі GSBPM, яким передбачається управління міжпроцесним навантаженням, а також питаннями профілювання одиниць та управління контактною інформацією з ними. Останнє має особливо тісний зв'язок із статистичним виробничим процесом з управління реєстрами.</p> <p>Див.: Наскрізні виробничі процеси.</p>	GSBPM (version 5.1).
У010	Управління якістю	<p>Один із 6-ти наскрізних процесів у складі GSBPM, яким передбачається застосування механізмів оцінювання та контролю якості. Ним визнається важливість оцінювання якості за одночасної наявності зворотної реакції на заходи з підвищення якості впродовж усього статистичного виробничого процесу.</p> <p>Див.: Наскрізні виробничі процеси.</p>	GSBPM (version 5.1).
У011	Усічена (порогова) вибірка	<p>Процедура вибірки, згідно з якою встановлюється попередньо визначений поріг. При цьому до вибірки потрапляють усі одиниці генеральної сукупності, які мають рівне пороговому або вище за порогове значення визначеної змінної, а всі одиниці із значенням визначеної змінної нижчим за порогове виключаються. Як визначена змінна використовується певна відома релевантна змінна. У випадку з підприємствами, наприклад, поріг часто встановлюється стосовно кількості працюючих або обсягу обороту.</p>	Memobust, 2014.

1	2	3	4
У012	Усічене (порогове або цензове) спостереження	Метод статистичного спостереження, за якого всі одиниці, із значенням визначеної змінної вище або нижче встановленого порогу (цензу), відповідно охоплюються або не охоплюються спостереженням. При цьому порогове значення може бути встановлене для однієї і більше релевантних змінних.	SDMX, 2009.
У013	Усічене найменше абсолютне значення	Статистичний метод, спрямований на мінімізацію суми абсолютних відхилень (залишків) у підмножині k точок з метою отримання найменшої суми абсолютних залишків ($k < n$).	Memobust, 2014.
У014	Усічений найменший квадрат	Статистичний метод, спрямований на мінімізацію суми квадратів залишків у підмножині k точок з метою отримання найменшої суми квадратів залишків ($k < n$).	Memobust, 2014.
У015	Утримувач адміністративних даних	Організаційна адміністративна одиниця, що утримує джерело адміністративних даних.	Essnet Admin Data Glossary 1.1.
Ф			
Ф001	Файл-донор	Файл, який містить спостереження щодо певної змінної Z , відсутньої в іншому файлі і значення якої буде використано для цілей імпутації у цей файл-отримувач.	Memobust, 2014.
Ф002	Файл-одержувач	Файл із відсутніми даними щодо змінної Z , які відповідно імпутуються з використанням спостережуваної Z з файла-донора.	Memobust, 2014.
Ф003	Файл мікроданих для дослідницького використання	Конфіденційні дані для наукових цілей, до яких застосовуються методи статистичного контролю розкриття, для зниження ризику ідентифікації статистичної одиниці до прийнятного рівня і відповідно до чинної найліпшої практики	Регламент Комісії (ЄС) № 557/2013 від 17 червня 2013 року
Ф004	Файл мікроданих для суспільного	Дані щодо індивідуальних статистичних одиниць можуть	Регламент (ЄС) № 223/2009

1	2	3	4
	використання	поширюватися у формі файлів для суспільного використання, що включають анонімізовані записи, які було підготовлено у такий спосіб, що не дозволяє визначити прямим чи непрямим шляхом статистичну одиницю, коли запис (облік) здійснюється усіма відповідними засобами, які резонно мають використовуватися третьою стороною.	Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року.
Ф005	Фактичне навантаження	Навантаження, засноване на реалістичному рівні різниці між сигналами про кількість невідповідей та про кількість відповідей у статистичному спостереженні. Є обґрунтованим допустимим рівнем невідповідей.	Hedlin et al., 2005.
Ф006	Фактор зменшення	Параметр, який використовується у формулах складеної оцінки для визначення внеску прямої і синтетичної оцінок.	Memobust, 2014.
Ф007	Фахівець з інтерв'ювання (інтерв'юер)	Працівник, який проводить опитування респондентів згідно із програмою статистичного спостереження. Відповідно до міжнародної статистичної практики інтерв'юери можуть бути як штатними працівниками НСО, так і позаштатними працівниками.	Вибіркове спостереження: Термінологічний словник / під наук. кер. О. Васечко, 2004.
Ф008	Фахівець з телефонного інтерв'ювання	Людина, яка від імені статистичного офісу проводить телефонне інтерв'ю (САТІ). Припускається, що САТІ-інтерв'юери здійснюють телефонні опитування з передбаченого для цього кол-центру.	Memobust definition, 2014.
Ф009	Фахівець з кодування	Спеціаліст з інтерпретування і класифікації описів (у певній області або галузі) відповідно до конкретної класифікації.	Hacking & Willenborg, 2012.
Ф010	Фільтр Калмана	Ітеративний метод динамічного лінійного моделювання, відомий	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		<p>також як лінійно-квадратичне оцінювання (англ. linear quadratic estimation, LQE). Це – алгоритм, що використовує часовий ряд, який містить статистичний шум (випадкові відхилення) та інші неточності, й видає оцінки невідомих змінних, які є потенційно точнішими за ті, що базуються на самих лише фактичних вимірюваннях, шляхом визначення спільного розподілу ймовірностей щодо змінних для кожного часового періоду. У статистичному аналізі фільтр Калмана використовується в основному для оцінки параметрів часових рядів авторегресійних моделей ковзного середнього з залишками, що задовольняють умовам теореми Гаусса. Фільтр названо на честь Рудольфа Калмана, одного з головних розробників його теорії.</p>	
Ф011	Формат запитання	<p>Спосіб, у який структуровано запитання статистичного спостереження.</p> <p>Можливі формати:</p> <ul style="list-style-type: none"> запитання з одним варіантом відповідей; запитання з декількома варіантами відповідей; у формі таблиці; у формі матриці; частково відкрите запитання (вибір з однією альтернативою або кількома альтернативами відповіді і можливістю пояснити відповідь, не зазначену поміж альтернатив), відкрите запитання. 	Memobust, 2014.
Ф012	Формат звернення до респондента	<p>Спосіб, у який здійснюється звернення до респондентів (одиниць вибіркової сукупності) для отримання відповідей.</p>	Memobust, 2014.
Ф013	Формування вибірки	<p>Процес відбору певної кількості елементів із загальної кількості усіх доступних елементів групи (генеральної сукупності).</p>	SDMX, 2009.

1	2	3	4
Ф014	Функції порівняння	Функції, які обчислюють відстань між записами, що порівнюються за обраними (відповідними) змінними.	ESS Handbook for Quality Reports, 2009.
Ф015	Функція відстані	Функція, яка у процедурі калібрування вимірює різницю між початковими розрахунковими вагами і калібрувальними вагами.	Memobust, 2014.
X			
X001	Характеристика об'єкта	Комбінація змінних, які можна використовувати при ідентифікації одиниць, але які не використовуються як ідентифікатор об'єкта. Часто вона стосується змінних (або їх комбінації), таких, як ім'я, адреса, місце проживання, дата народження, професія, освіта, стать, тощо. По жодній з цих змінних окремо не можна ідентифікувати запис, але комбінацію можна використовувати як заміник для ідентифікатора об'єкта в разі його відсутності.	Memobust, 2014.
Ц			
Ц001	Цілеспрямований контроль роботи інтерв'юерів	Поглиблена перевірка безпосередньо у домогосподарствах роботи окремих фахівців з інтерв'ювання, які надають до територіальних органів державної статистики анкети (запитальники) із численними помилками, підозрюються у фальсифікації первинних даних (заповнення анкет або запитальників без опитування респондентів) чи невиплаті (з їх вини) коштів домогосподарству за участь в ОУЖД, мають низький рівень залучення респондентів до участі у вибіркових обстеженнях чи низьку якість проведення актуалізації списків адрес домогосподарств.	МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств", Держстат.

1	2	3	4
Ц002	Цілісність посилання	Основний принцип реляційної бази даних, необхідний для внутрішньої узгодженості різних таблиць у її складі. Це означає, що кожна таблиця має ключ, якщо на неї посилається інша таблиця в ключовому полі, можливо, у полі зовнішнього ключа. Системи баз даних гарантують узгодженість і забезпечують те, що операція, яка порушує узгодженість, не може бути виконана.	Memobust, 2014.
Ц003	Цільова змінна	Змінна, яка спостерігається або розраховується на підставі первинних змінних і яка вимірює певні аспекти досліджуваного феномена (явища) в ході статистичного спостереження. Метою статистичного спостереження є оцінка параметрів сукупності стосовно кожної цільової змінної.	CBS Methods Series Glossary.
Ч			
Ч001	Часове дезагрегування	Отримання даних за внутрішньорічний період (наприклад, квартал або місяць) на підставі річних даних з використанням внутрішньорічних даних пов'язаних часових рядів. Поняття річний і внутрішньорічний використовуються тут в широкому сенсі. Може використовуватись будь-яка комбінація двох періодів різної частоти таким чином, щоб один річний період охоплював повну кількість внутрішньорічних періодів.	SDMX, 2009.
Ч002	Часове обмеження	Обмеження в одному і тому ж часовому ряді для різних періодів.	Memobust, 2014.
Ч003	Часовий ряд	Сукупність упорядкованих у часі спостережень за кількісною характеристикою окремого або колективного явища, здійснених (зарєстрованих) в різні моменти часу. Послідовність вимірювань	SDMX, 2009. US Census Bureau.

1	2	3	4
		економічної (або іншої) змінної, здійснених з однаковим інтервалом часу. Важливою вимогою є узгодження у часі між визначенням змінної і методом, який використовується для її вимірювання.	
Ч004	Частка вибірки	Відношення розміру вибірки до розміру генеральної сукупності.	SDMX, 2009.
Ч005	Частка відмов	Частка одиниць, щодо яких зі звітною одиницею було успішно встановлено зв'язок, але які відмовились надати запитувану інформацію, у загальній кількості одиниць, щодо яких дані запитувались.	Memobust, 2014.
Ч006	Частка відповідей	Частка одиниць спостереження, щодо яких були отримані дані, у відсотках до кількості одиниць, щодо яких дані запитувались.	Memobust, 2014.
Ч007	Частка одиниць, що надали відповідь	Частка одиниць, щодо яких були отримані дані, до загальної кількості одиниць, щодо яких дані запитувались.	Eurostat, 2009.
Ч008	Частка пропущених помилок	Частка помилок у невідредагованих даних, які ніяк не були позначені в конкретному наборі даних.	Memobust, 2014.
Ч009	Часткова відсутність відповіді (часткова невідповідь)	Також відома як "невідповідь елементу" визначає випадок, коли одиниця відповідає на запитання спостереження не в повному обсязі.	Memobust, 2014.
Ч010	Чисте звітне навантаження	Є протилежним значенню валового (звітного) навантаження, яке позначає загальні фактичні витрати підприємств-респондентів на надання відповіді на статистичне спостереження. На відміну від визначення валового звітного навантаження чисте звітне навантаження враховує "вигоди", які отримують	Willeboordse et al., 1997.

1	2	3	4
		<p>респонденти як компенсацію за здійснений ними внесок у результати статистичного спостереження.</p> <p>Статистичні офіси широко практикують надання певних переваг (вигод) тим респондентам, які є дуже важливими для своєчасного і повного отримання даних, зазвичай це, наприклад, підприємства, які формують тренд-цикл у певному виді діяльності. Така практика існує і в спостереженнях за домогосподарствами. Переваги полягають або в отриманні різного роду винагород за участь у статистичному спостереженні або у наданні таким респондентам пільгового та швидкого доступу до статистичної інформації, яка їх цікавить і впливає на рівень їх конкурентоспроможності.</p> <p>Чисте звітне навантаження розраховується як різниця між валовим звітним навантаженням та отриманими вигодами.</p>	
Ч011	Чутливість зв'язування записів	Відношення кількості пов'язаних пар записів до загальної кількості дійсно узгоджених пар записів. Чутливість вимірює частку правильно класифікованих узгоджень записів.	Memobust, 2014.
Ш			
Ш001	Шум	<p>У теорії інформації – випадкові або систематичні явища в даних, які погіршують якість інформації, що міститься в даних.</p> <p>Шум статистичний є терміном, яким позначають величини не поясненої варіації у вибірці.</p>	Статистичний словник / за ред. О. Г. Осауленка; 2012.
Ш002	Шум зіставлення даних	Розбіжність між механізмом продукування дійсних даних і механізмом продукування даних шляхом імпутації. Чим більшим є шум узгодження, тим більш віддаленими є загальні висновки	Memobust, 2014.

1	2	3	4
		щодо набору даних від тих, які могли б бути отримані на підставі суцільного спостереження.	
Ю			
Ю001	Юридична одиниця	Юридичні одиниці охоплюють: юридичні особи, існування яких визнається законом незалежно від осіб або установ, які можуть ними володіти або які перебувають у їх складі (є їх членами); фізичні особи, які здійснюють незалежну економічну діяльність. Юридична одиниця завжди формує або самостійно, або іноді в поєднанні з іншими юридичними одиницями, правову основу для статистичної одиниці, відомої як "підприємство".	Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section II A 3 - 4.
Я			
Я001	Якісні дані	Дані, які описують атрибути або властивості, притаманні об'єкту.	Economic Commission for Europe of the United Nations (UNECE), "Glossary of Terms on Statistical Data Editing", Conference of European Statisticians Methodological material, Geneva, 2000.
Я002	Якість	Ступінь, у який набір притаманних об'єкту характеристик задовольняє встановленим вимогам. Якість є багатогранною концепцією. Наріжним каменем загальної системи якості європейської статистичної системи є Кодекс діяльності європейської статистики (European Statistics Code of Practice), який базується на 16 Принципах, що	ISO 9000:2015 Quality management systems – Fundamentals and vocabulary. European Statistics Code of Practice (ES CoP), 16th November 2017. ESS Handbook for

1	2	3	4
		<p>охоплюють інституційне середовище, статистичні процеси та статистичну продукцію. Для статистичної продукції Кодекс діяльності європейської статистики виокремлює п'ять узагальнюючих принципів, які вичерпно описують вимоги до якості статистичної інформації, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> відповідність; точність; своєчасність і пунктуальність; доступність та чіткість; порівнянність і узгодженість. <p>Див.: Принципи діяльності органів державної статистики</p>	<p>Quality and Metadata Reports (ENQMR), 2020 edition.</p>

Заступник директора департаменту-
начальник відділу координації
статистичної методології

Віра ТИЩЕНКО

Список використаних джерел

Міжнародні джерела

1. Generic Statistical Business Processes Model (Version 5). – URL: <https://statswiki.unece.org/display/GSBPM/II.+The+Model>.
2. SDMX Metadata Common Vocabulary, 2018. – URL: https://sdmx.org/wp-content/uploads/SDMX_Glossary_Version_2_0_October_2018.htm.
3. Memobust, 2014. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/content/handbook-methodology-modern-business-statistics_en.
4. ISO/IEC 11179-4:2004, Information technology - Metadata registries (MDR) - Part 4: Formulation of data definitions – URL: <https://www.iso.org/standard/35346.html>.
5. ISO 9000:2015 Quality management systems - Fundamentals and vocabulary. – URL: <https://www.iso.org/standard/45481.html>.
6. United Nations, DEPARTMENT of Economic and Social Affairs, Statistics Division, 2007: "Statistical Units". United Nations, New York.
7. UNSTAT Glossary for a Generic National Quality Assurance Framework and its accompanying Guidelines (NQAF), 2012. – URL: <https://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/NQAF%20GLOSSARY.pdf>.
8. ILO, IMF, OECD, Eurostat, UNECE, World Bank, 2004, Producer Price Index Manual: Theory and Practice, International Monetary Fund, Washington DC.
9. IMF e-library. – URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/IMF069>.
10. OECD Glossary of Statistical Terms. – URL: <https://stats.oecd.org/glossary/>.
11. OECD-JRC (2008). Handbook on constructing composite indicators: Methodology and user guide, OECD Statistics working paper; Methodology of Short-term Statistics, Interpretation and Guidelines, Eurostat, 2006.
12. OECD, 2006, Review of linking practices for the Index of Industrial Production in OECD countries. Paper prepared by Richard McKenzie Statistics Directorate, OECD. – URL: <http://www.oecd.org/industry/business-stats/36596185.pdf>.
13. OECD, 2004, Promise and Problems of E-Democracy: Challenges of Online Citizen Engagement, OECD, Paris, Annex 1: Commonly used E-Engagement Terms. – URL: <http://www.oecd.org/governance/35176328.pdf>.

14. OECD - Standard Cost Model Manual, ISCM, 2003. – URL: <https://www.oecd.org/regreform/regulatory-policy/34227698.pdf>.
15. OECD - The System of National Accounts, 1993 – Glossary. – URL: <http://www.oecd.org/sdd/na/thesystemofnationalaccounts1993--glossary.htm>.
16. Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics. <https://www.oecd.org/sdd/business-stats/eurostat>. – URL: [oeedmanualonbusinessdemographystatistics.htm](https://www.oecd.org/sdd/business-stats/eurostat).
17. UN/ECE Glossary of Terms on Statistical Data Editing, 2007.
18. UN Statistical Commission, UNECE, 2000. Glossary of Terms on Statistical Data Editing, Conference of European Statisticians Methodological material, Geneva, 2000.
19. UN – SNA1993. – URL: <https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/1993sna.pdf>.
20. Terminology on Statistical Metadata, Conference of European Statisticians Statistical Standards and Studies, No. 53, UNECE, Geneva, 2000. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/coded_files/UNECE_TERMINOLOGY_STAT_METADATA_2000_EN.pdf.
21. PARIS21 <https://paris21.org/national-statistical-system-nss>
22. A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development, European Communities, 2001. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0264:FIN:EN:PDF>.
23. RAMON, Eurostat metadata server – Statistical Concepts and Definitions. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM&StrGroupCode=CONCEPTS&StrLanguageCode=EN.
24. Glossary on Statistical Disclosure Control, 2014. – URL: <http://neon.vb.cbs.nl/casc/index.htm>.
25. Eurostat's Concepts and Definitions Database (CODED), 2013, updated 2020. – URL: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/passenger-and-freight-transport-demand/eurostats-concepts-and-definitions-database>.
26. Eurostat website/CROS portal. – URL:

https://ec.europa.eu/eurostat/cros/node_en.

27. Eurostat Business Registers Recommendations Manual, 2010. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-32-10-216-EN-C-EN.pdf>.
28. Eurostat Assessment of Quality in Statistics: Glossary, 2003. – URL: https://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/Eurostat-GLOSSARY_1.pdf.
29. European Statistics Code of Practice (ES CoP), 16th November 2017. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7>.
30. Eurostat - Economic globalisation-Globalisation in macroeconomic statistics-Data quality-Data asymmetries. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/economic-globalisation/globalisation-macroeconomic-statistics/data-quality/data-asymmetries>.
31. Eurostat Survey Sampling Reference Guidelines 2008 edition. Introduction to sample design and estimation techniques. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5901961/KS-RA-08-003-EN.PDF/833f7740-0589-47e1-99a5-c14878a2c1a8>.
32. CBS Methods Series Glossary. – URL: <https://www.cbs.nl/en-gb/our-services/methods/statistical-methods/output/output/glossary>.
33. Definition of SBS Regulation variables. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/sbs_esms.htm.
34. ESA, 2010. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334>.
35. ESS Handbook for Quality and Metadata Reports (EHQMR), 2020 edition. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/10501168/KS-GQ-19-006-EN-N.pdf>.
36. Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community, Annex Section. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31993R0696>.
37. Council Regulation (EEC) No. 1059/2003. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1059>.

38. Council Regulation (EEC) No 1165/98, amended by Regulation EC No 1158/2005 and the regulations implementing and amending these two instruments. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31998R1165>.
39. Council Regulation (EEC) No 177/2008, Articles 1 and 3 (1) Business Register Regulation. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32008R0177>.
40. Council Regulation (EEC) No 223 (2009). – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009R0223>.
41. ESS Business Register Recommendations Manual (edition 2010). – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-32-10-216-EN-C-EN.pdf>.
42. ESS Handbook on Precision Requirements and Variance Estimation for Household Surveys, 2013. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5927001/KS-RA-13-029-EN.PDF>.
43. ESS Handbook on the design and implementation of business surveys, 1998. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/content/handbook-design-and-implementation-business-surveys-1998_en.
44. ESS Handbook for Quality Reports, 2014 edition. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-15-003>.
45. EDIMBUS Manual "Recommended Practices for Editing and Imputation in Cross-sectional Business Surveys", Eurostat. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4374310/30-Recommended+Practices-for-editing-and-imputation-in-cross-sectional-business-surveys-2008.pdf>.
46. Measuring the Non-Observed Economy: A Handbook, OECD, IMF, ILO, Inters Statistical Committee of the Commonwealth of Independent States, 2002, Annex Glossary. – URL: <https://www.oecd.org/sdd/na/1963116.pdf>.
47. ESSnet Admin Data Glossary (Overview of MSs' Existing Practices in the Use Administrative Data for Business Statistics), Deliverable 1.1, 2013. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/SGA%202011_Deliverable_1.1.pdf.

48. Combined Nomenclature, Eurostat, 2020. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/methodology/classifications>.
49. NACE Rev. 2 Statistical classification of economic activities in the European Community. Methodologies and working papers. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91>.
50. Standard Goods Classification for Transport Statistics/Revised (1967). Nomenclature uniformes des marchandises pour les Statistiques de Transport, Révisé Eurostat website/CROS portal. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/methodology/classifications>.
51. Statistical matching: a model based approach for data integration, Eurostat, 2013.
52. NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), by country, version 2021. – URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Nomenclature_of_territorial_units_for_statistics_\(NUTS\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Nomenclature_of_territorial_units_for_statistics_(NUTS)).
53. NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), by regional level, version 2021. – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NUTS_2021L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC.
54. PRODCOM List 2019, Eurostat. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/prodcom>.
55. Australian Bureau of Statistics, Statistical Language. – URL: <https://www.abs.gov.au/websitedbs/D3310114.nsf/Home/Statistical+Language?OpenDocument>.
56. Australian Bureau of Statistics Time Series Analysis: The Process of Seasonal Adjustment (ABS), 2008. – URL: <https://www.abs.gov.au/websitedbs/D3310114.NSF/4a256353001af3ed4b2562bb00121564/5fc845406def2c3dca256ce100188f8e!OpenDocument>.
57. INSEE - Des concepts les plus souvent utilisés dans le système statistique public. – URL: <https://www.insee.fr/en/metadonnees/definitions>.

58. Statistics Canada, "Statistics Canada Quality Guideline", 4th edition, October 2003. – URL: <http://www.paris21.org/sites/default/files/1114.pdf>.
59. US Bureau of Census, Glossary: Abbreviations and Symbols. Last Revised: September 24, 2020. – URL: <https://www.census.gov/programs-surveys/susb/about/glossary.html>.
60. US Bureau of Labor Statistics - Handbook of Methods. – URL: <https://www.bls.gov/opub/hom/topic/benchmarking.htm>.
61. A dictionary of statistical terms / by F.H.C. Marriott; Harlow, Essex : Longman Scientific & Technical, 1989 viii, 223 p.
62. Measuring and Reporting Sources of Error in Surveys, FCSM, 2001. – URL: <https://nces.ed.gov/FCSM/pdf/spwp31.pdf>.
63. The Oxford Dictionary of Statistical Terms. Yadolah Dodge (ed.), Oxford University Press, Oxford, 2003, Hardcover, 506 p.
64. Регламент (ЄС) №223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/es-2016679.pdf>.
65. Регламент Комісії (ЄС) № 557/2013 від 17 червня 2013 року. – URL: [https://www.dst.dk/ext/458819203/0/ukraine/UKR_Commission-Regulation-\(EU\)-No-557_2013-of-17-June-2013](https://www.dst.dk/ext/458819203/0/ukraine/UKR_Commission-Regulation-(EU)-No-557_2013-of-17-June-2013).

Міжнародні авторські публікації

1. Bavdaž et al. (2015). Response Burden in Official Business Surveys: Measurement and Reduction Practices of National Statistical Institutes, *Journal of Official Statistics*, 31(4), 559–588.
2. Berthier J.-P. (2005) *Introduction a la pratique des indices statistiques*, INSEE.
3. Biemer P. P. (2010) Total Survey Error: Design, Implementation, and Evaluation. *Public Opinion Quarterly*, Volume 74, Issue 5, 2010, Pages 817–848.
4. Brancato et al. (2002) *Handbook on recommended practices of questionnaire development and testing in European Statistical System*, EC grant agreement.
5. Cai S. et.al. (2019) *Data aggregation processes: a survey, a taxonomy, and design guidelines*, Springer Link

6. Daas P. and Arends-Tóth J. (2012) Secondary data collection. Statistics Netherlands, The Hague/Heerlen.
7. Dagum and Cholette, 2006 Benchmarking, Temporal Distribution, and Reconciliation Methods for Time Series.
8. Dale T. and Gustav Haraldsen G.(Eds.) (2007) Handbook for Monitoring and Evaluating Business Survey Response Burdens, European Commission, Eurostat.
9. De Leeuw E., Hox J. & Dillman D. (Eds.) (2008) International Handbook of Survey Methodology. Taylor & Francis Group/Lawrence Erlbaum Associates.
10. Edwards W.S. & Cantor D. (1991) Towards a Response Model in Establishment Surveys In P. P. Biemer, et al., eds., Measurement Error in Surveys, New York: John Wiley & Sons, pp. 211-233.
11. Golden, M.P. (1976), The research experience. F.E. Peacock Publishers Inc., Itasca.
12. Grun-Rehomme, M., Vasyechko, O. (2011) Méthodes de détection des unités atypiques. De la théorie à la pratique. Editions universitaires européennes, Berlin, Allemagne.
13. Hacking, W. and L. Willenborg (2012) Coding – interpreting short descriptions using contribution to the CBS Methods Series, Report, Statistics Netherlands, The Hague.
14. Haraldsen G., Jacqui J., Snijkers G., and Diane K. Willimack D. K. (2013) Designing and Conducting Business Surveys, John Wiley & Son.
15. Hedlin D., Lindkvist H., Backstrom H., and Eriksonet J., 2005) An Experiment on Perceived Survey Response Burden Among Businesses, Journal of Official Statistics, Vol. 24, No. 2, 2008, pp. 301–318.
16. Hundepool A. et al. (2012) Statistical Disclosure Control, Wiley.
17. Ladiray D. (2006) Économétrie, prévision et analyse des données. Insee. Revue Modulad.
18. Lavrakas P.J. (2008) Encyclopedia of Survey Research Methods, SAGE Publications.
19. Longman P. (2010) Longman dictionary of contemporary English, Fifth Edition.

20. McCullagh, P. (2002), "What is a statistical model?", *Annals of Statistics*, 30 (5): 1225–1310.
21. McKenzie R, and Gamba M. (2009) *Interpreting the results of Revision Analyses: Recommended Summary Statistics Contribution to the OECD/Eurostat Task Force on "Performing Revisions Analysis for Sub-Annual Economic Statistics"*.
22. Norberg A. (2016) SELEKT - A generic tool for selective editing, *Journal of Official Statistics*, Vol. 32, No. 1, 2016, pp. 209–229.
23. Van Nederpelt P.W.M. (2012) *Object-oriented Quality and Risk Management (OORM). A practical and generic method to manage quality and risk*.
24. D'Orazio M. and Macchia S., (2002), *A system to monitor the quality of automated coding of textual answers to open questions. Research in official statistics (ROS), N.2 2002*.
25. Prest A.R. and Turvey R. (1965) *Cost-Benefit Analysis: A Survey*, *The Economic Journal*, Volume 75, Issue 300, 1 December 1965, Pages 683–735.
26. Sandercock, Peter A.G. (2015). "Short History of Confidence Intervals". *Stroke. Ovid Technologies (Wolters Kluwer Health)*. 46 (8).
27. Silberschatz, A.& Sudarshan, S. (2020) *Database system concepts, seventh edition* | New York, NY: McGraw-Hill.
28. Snijders G. and Giesen D. (2013) *Communication with businesses and response burden*, EESW 9-11 September 2013, *Statistics Netherland*.
29. A.Sukasih, D. Jang, J.Czajka (2012) *Implementing Multiple Evaluation Techniques in Statistical Disclosure Control for Tabular Data*, *Amstat*.
30. Willeboordse A.et al. (1997) *Handbook on design and implementation of Business Surveys*, Eurostat.

Національні джерела

1. Господарський кодекс України (Стаття 260. Галузі економіки та їх класифікація).
2. Глосарій до плану статистичного спостереження. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm.
3. Державний класифікатор будівель та споруд (ДК БС).

4. Закон України "Про державну статистику" (Стаття 1. "Визначення термінів").
5. Закон України "Про авторське право і суміжні права" від 23.12.1993 N 3792-XII.
6. Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації статистичних спостережень" № 1070-VI від 05 березня 2009 року.
7. Класифікатори, Держстат. – URL:
http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
8. Класифікація видів вантажів (КВВ).
9. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД).
10. Класифікатор відходів (КВд).
11. Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП).
12. Класифікація індивідуального споживання за цілями (КІСЦ).
13. Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ).
14. Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ).
15. Класифікатор професій (КП).
16. Методика розрахунку показників демографії підприємств. – URL:
http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2014/228/228_2014.htm.
17. Методика формування вибірки для проведення поточних обстежень підприємств із питань статистики праці. – URL:
https://ukrstat.org/uk/metod_polog/metod_doc/2010/202/metod.htm#:~:text.
18. МП з організації державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств". – URL:
http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/133/%D0%9C%D0%9F_%20%E2%84%96133.pdf.
19. МП щодо спостереження за динамікою та демографією підприємств на основі реєстру статистичних одиниць (із змінами). – URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2014/228/228_2014.htm.

20. Номенклатура продукції будівництва (НПБ).
  21. Номенклатура продукції промисловості (НПП).
  22. Номенклатура продукції рибальства й аквакультури (НПРА).
  23. Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ).
  24. Номенклатура товарів внутрішньої торгівлі (НТВТ).
  25. Опис національної моделі статистичного виробництва в органах державної статистики. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/dok/nmsv.htm.
  26. Основна номенклатура продукції (ОНП).
  27. Основні промислові групи (ОПГ).
  28. Положення про РСО та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, Держстат. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/edrpoу/prso.htm>.
  29. Принципи діяльності органів державної статистики України. – URL: http://ukrstat.gov.ua/prc_dk/prc_ddos.htm.
  30. Вибіркове спостереження : Термінологічний словник / [уклад. О. І. Черняк, Є. М. Жуйкова, О. В. Гончар та ін.]; під наук. кер. О. О. Васечко – К.: НТК статистичних досліджень, 2004. – 140 с.
  31. Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.] ; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К.: ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2012. – 498 с. – URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf.
  32. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).
- Wikipedia
1. Cluster sampling. Wikipedia, English edition. – URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Cluster_sampling.

2. Horvitz–Thompson estimator. Wikipedia, English edition. – URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Horvitz%E2%80%93Thompson_estimator.
3. Matching (statistics). Wikipedia, English edition. – URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Matching_\(statistics\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Matching_(statistics)).
4. Multistage sampling. Wikipedia, English edition. – URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Multistage_sampling.
5. Système de classement. Wikipedia, édition française. – URL: <https://fr.wikipedia.org/wiki/Classification>.